

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Θέμα Σύγχρονη Τεχνολογία , Κοινωνικός Έλεγχος και
Ανθρώπινα Δικαιώματα υπό τη σκοπιά της πρόληψης, του
εγκλήματος και της ποινικής καταστολής

Εκπονήτρια ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΙΑ, Α.Μ.: 3207 Μ 009

Υπεύθυνη καθηγήτρια Κα Α. ΧΑΪΔΟΥ

Μέλη επιτροπής Κος Α. ΜΑΓΓΑΝΑΣ , Κα Ι. ΤΣΙΓΓΑΝΟΥ

ΑΘΗΝΑ , Ιανουάριος , 2009

*“Φαίνεται λοιπόν πως ό,τι προστίθεται στην ασφάλεια αφαιρείται από την ελευθερία. Και ό,τι δεν αφαιρείται από την ελευθερία αφαιρείται από την ασφάλεια...” **

**Μανωλεδάκης Ι. στο Μανιτάκης Α. – Τάκης Α. Τρομοκρατία και δικαιώματα-Από την ασφάλεια του κράτους στην ανασφάλεια δικαίου , Εκδ. Σάκκουλας , 2004 , σελ. 23*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, τις τελευταίες δεκαετίες, έχει επηρεάσει κατά πολύ όχι μόνο την ποιότητα ζωής μας, αλλά και τον τρόπο οργάνωσης του κρατικού μηχανισμού. Η σύγχρονη τεχνολογία έχει αναμφισβήτητα επιφέρει ωφέλειες, αλλά και ζημίες, σε όλους τους τομείς της καθημερινής μας ζωής.

Με τις εφαρμογές της όλες οι δραστηριότητες της ιδιωτικής μας ζωής, έχουν βγει από το προσκήνιο, τα προσωπικά μας δεδομένα περνούν ανενόχλητα στη «δημόσια σφαίρα», το προσωπικό απόρρητο δεν διασφαλίζεται, τα ανθρώπινα δικαιώματα υποβαθμίζονται, οι ανθρώπινες ελευθερίες καταστρατηγούνται και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια συρρικνώνεται. Αποτέλεσμα αυτών η καθημερινή και ακατάπαυστη κατασκόπευση του σύγχρονου πολίτη, με συστήματα παρακολούθησης που έχει τελειοποιήσει η σύγχρονη τεχνολογία. Κάμερες, κατασκοπευτικοί δορυφόροι, σύγχρονες βιομετρικές μέθοδοι αναγνώρισης και το διαδίκτυο με «εργοδότη» τον κοινωνικό έλεγχο επιτηρούν ασταμάτητα και ενισχύουν το αίσθημα της ανασφάλειας σε όλους μας, υπό το πρόσχημα της ασφάλειας. Πολλές φορές αγνοώντας το, παρακολουθείται κάθε μας κίνηση, η φωνή μας, καταγράφεται, αλλά και καταχωρούνται τα προσωπικά μας δεδομένα και προσβάλλεται η ιδιωτική μας ζωή. Η συμβολή της τεχνολογίας υπό τη σκοπιά της πρόληψης, του εγκλήματος, της ποινικής καταστολής είναι πανταχού παρούσα και διαιωνίζει την καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Έτσι, εξαιτίας της καταχρηστικής και ανυπολόγιστης χρήσης της σύγχρονης τεχνολογίας από τον άνθρωπο, νέες εγκληματικές δραστηριότητες ή απλά εκσυγχρονισμός προγενέστερων εγκλημάτων και νέοι ή πιο εξελιγμένοι τύποι εγκληματιών, καθιστούν τα προσωπικά μας δεδομένα, ακόμη πιο ευάλωτα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων εγκλημάτων αποτελούν το διαδικτυακό και το πληροφορικό – οικονομικό έγκλημα.

Η σύγχρονη τεχνολογία, λοιπόν, η οποία τάσσεται υπό την υπηρεσία του κοινωνικού ελέγχου, καθίσταται βασικό εργαλείο του, διευρύνεται σε συμπεριφορές που δεν είναι παρεκκλίνουσες ή έστω δεν έφεραν τον χαρακτηρισμό αυτό στο παρελθόν, αλλά και αυστηροποιεί προγενέστερες ή νέες στρατηγικές της αντεγκληματικής πολιτικής. Η διεθνής συνεργασία αστυνομικών και δικαστικών αρχών (Συνθήκη Schengen), όπως επίσης και η συγκέντρωση τεράστιου όγκου πληροφοριών για ολόκληρο τον πληθυσμό, το λεγόμενο «φακέλωμα», έχουν συμβάλει κατά πολύ σ' αυτό. Υπό τη σκοπιά της ποινικής καταστολής, λοιπόν, η σύγχρονη τεχνολογία κάνει την εμφάνισή της κατασκοπεύοντας τον ιδιωτικό μας βίο, καταγράφοντας ευαίσθητα προσωπικά μας δεδομένα, αυξάνοντας ποινές, καταπατώντας δικαιώματα κατά τον εντοπισμό, τη σύλληψη υπόπτων αλλά και κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού τους.

Το χειρότερο όμως είναι ότι όλα έχουμε αρχίσει να τα αναζητάμε και εμείς οι ίδιοι. Μας «έχουν πείσει» ότι αυτός ο «πανοπτικός» έλεγχος είναι αναγκαίος. Ζούμε σε μία «διαφανή κοινωνία», χωρίς μυστικά και προσωπική ζωή, χωρίς ελευθερίες, σε μια «κοινωνία διακινδύνευσης», η οποία χαρακτηρίζεται από μια «διαχειριστική δικαιοσύνη», που « βλέπει ή κάνει πως βλέπει » παντού πηγές εγκληματικότητας, λησμονώντας βασικές δημοκρατικές αξίες. Και όλα αυτά εν ονόματι της ασφάλειας...

Η αρνητική, όμως, αυτή όψη του κοινωνικού ελέγχου πρέπει να αποσυρθεί. Τη θέση του πρέπει να καταλάβουν άμεσα και επιτακτικά οι δικαιοκρατικές ρυθμίσεις, καθώς και η πλήρης εξασφάλιση ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών σε παγκόσμιο και διεθνές επίπεδο...

Είναι ευθύνη όλων μας να συνειδητοποιήσουμε ότι το δικαίωμα στην ασφάλεια και το δικαίωμα στην ελευθερία, δεν απορρίπτει το ένα το άλλο, αλλά το ένα συγκροτεί και επαληθεύει το άλλο. Γιατί στο βωμό των δικαιωμάτων και των ελευθεριών δεν πρέπει να θυσιάζεται τίποτα....

Λέξεις κλειδιά

- Σύγχρονη τεχνολογία
- Κοινωνικός έλεγχος
- Επιτήρηση και πανοπτισμός
- Ασφάλεια
- Καταπάτηση ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u> σελ.8

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

1 . 1 . Ο προσδιορισμός της έννοιας του κοινωνικού ελέγχου , η εξέλιξη και τα είδη του (μορφές)	σελ.11
1 . 2 . Ο προσδιορισμός της έννοιας της σύγχρονης τεχνολογίας	σελ.18
1 . 3 . Ο προσδιορισμός της έννοιας του ανθρώπινου δικαιώματος , οι διακρίσεις και οι 3 κατηγορίες των ανθρώπινων δικαιωμάτων	σελ.21
1 . 4 . Ο προσδιορισμός της έννοιας της ασφάλειας , τα είδη και η σχέση της με τον κοινωνικό έλεγχο , την αντεγκληματική πολιτική και την ελευθερία	σελ.27

2. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

2 . 1 . Τεχνολογία και πρόληψη του εγκλήματος.....	σελ.34
2 . 2 . Κλειστά κυκλώματα παρακολούθησης.....	σελ.34
2 . 3 . Βιομετρική τεχνολογία.....	σελ.36
2 . 4 . Echelon: Ένα παγκόσμιο Δίκτυο Υποκλοπής Επικοινωνιών.....	σελ.40
2 . 5 . Συστήματα συλλογής πληροφοριών «MAV» και έξυπνη σκόνη.....	σελ.43
2 . 6 . Προσωπικά δεδομένα.....	σελ.43
2 . 7 . Η Συνθήκη Schengen , το Σύστημα Πληροφοριών Schengen I , II , III και η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.....	σελ.46

3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

- 3 . 1 . Ο προσδιορισμός της έννοιας του ηλεκτρονικού εγκλήματος μέσω διαδικτύου.....σελ.54
- 3 . 2 . Η κατηγοριοποίηση του πληροφορικού εγκλήματος (κύριοι τομείς , χαρακτηριστικά , μορφές του κυβερνοεγκλήματος και κατηγοριοποίηση των κυβερνοεγκληματιών.....σελ.56
- 3 . 3 . Καταπάτηση ανθρώπινων δικαιωμάτων και κυβερνοέγκλημα.....σελ.63

4. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

- 4 . 1 . Ο προσδιορισμός της έννοιας του οικονομικού εγκλήματος....σελ.67
- 4 . 2 . Οι παραδοσιακές μορφές του οικονομικού εγκλήματος.....σελ.69
- 4 . 3 . Εγκλήματα ηλεκτρονικής απάτης μέσω διαδικτύου και οι κυριότερες μορφές τους.....σελ.70
- 4 . 4 . Καταπάτηση ανθρώπινων δικαιωμάτων και οικονομικό πληροφορικό έγκλημα.....σελ.77

5. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

- 5 . 1 . Τεχνολογία και σύλληψη υπόπτων (τα ηλεκτροφόρα λείζερ μ26 και χ26, τα δακρυγόνα cn και cs και τα σπρέι πιπεριού).....σελ.79
- 5 . 2 . Τεχνολογία και ανακριτική.....σελ.84
- 5 . 3 . Τεχνολογία και φυλακή(ηλεκτρονική επιτήρηση κατ' οίκον)...σελ.89
- 5 . 4 . Η σύγχρονη πραγματικότητα της φυλακής.....σελ.94
- 5 . 5 . Η καταπάτηση των δικαιωμάτων των κρατουμένων.....σελ.96

6. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

6 . 1 . Η προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων στα ελλαδικά πλαίσια
.....σελ.99

6 . 2 . Η προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων σε ευρωπαϊκό και διεθνές
επίπεδο.....σελ.101

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ.105

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.109

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σύγχρονη τεχνολογία έχει βελτιώσει τη ζωή μας , την υγεία μας , έχει αλλάξει τον τρόπο επικοινωνίας μας , έχει κατακλύσει τον πολιτισμό μας και έχει διευρύνει τις ανάγκες μας . Μέσα σε όλα , όμως , έχει επηρεάσει και την αντίληψή μας , τον τρόπο διαχείρισης της καθημερινής μας ζωής , αλλά και το ίδιο το κράτος και τη διακυβέρνησή του.

Όλα , πλέον , περνούν από το μικροσκόπιο της τεχνολογικής προόδου και αυτό πέρα από τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μας , συμβάλλει κατά πολύ και στη δημιουργία νέων τύπων εγκλημάτων μέσω των ευκαιριών , αλλά και της ευκολίας και της ταχύτητας διάπραξής τους, που προσφέρει η τεχνολογική εξέλιξη. Το κράτος για την αντιμετώπιση όλων αυτών των νέων μορφών εγκλημάτων που διαπράττονται μέσω της τεχνολογίας ή μέσω της συμβολής της , έχει υιοθετήσει με τη σειρά του νέες στρατηγικές αντιμετώπισης και πιο εντατικοποιημένες μορφές ελέγχου με τη συμβολή της τεχνολογίας . Η εν λόγω εντατικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου ασκεί καταναγκασμό και σε μη ποινικοποιημένες συμπεριφορές , οι οποίες χαρακτηρίζονται ως αντικοινωνικές , απείθαρχες ή απλά ύποπτες .

Η κρατική εξουσία , όχι μόνο αρνείται κατηγορηματικά την παραδοχή της αναποτελεσματικότητάς του , αλλά και παρουσιάζει το άτομο ως μοναδικό εχθρό της κοινωνίας . Στόχος του δεν αποτελεί παρά η αναζήτηση υψηλότερων δεικτών ασφάλειας , μέσω της παρατήρησης , της επιτήρησης και της καταγραφής των προσωπικών δεδομένων των πολιτών . Η σύγχρονη τεχνολογία με την εφαρμογή καμερών παρακολούθησης , κλειστών κυκλωμάτων , τεχνικών αυτοματοποιημένης συλλογής προσωπικών δεδομένων , τεχνικών γεωεντοπισμού , συλλογής δεδομένων DNA κ.ά. , έχει καταστεί συνεργός σ' αυτό . Αποτέλεσμα μια επιτηρούμενη κοινωνία με μειωμένα και συρρικνωμένα όρια δημοκρατίας, καθώς και παραγκωνισμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Και όλα αυτά κάτω από το πρόσχημα της ασφάλειας και της απειλής της τρομοκρατίας. Με αυτούς τους τρόπους επίτευξης της πρώτης και καταπολέμησης της δεύτερης , όμως , έχουμε μεταβεί σε μια κρατική τρομοκρατία που δρα ανεξέλεγκτα σε ένα αστυνομοκρατούμενο κράτος , όπου όλοι είμαστε υποδουλωμένοι στην τεχνολογία . Η τεχνολογία , συνεπώς , δεν αποτελεί παρά ένα σύνολο τεχνικών μέσων , που σχεδιάστηκε για να καλύπτει κρατικές ανάγκες ή/και τα συμφέροντα των ισχυρών. Βέβαια , τη κάθε μορφή της την παίρνει από τον εκάστοτε χειριστή της και τα κίνητρό του.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας θα αποπειραθούμε να αναλύσουμε και να επαληθεύσουμε τις ανωτέρω υποθέσεις , μέσα από μια σφαιρική προσέγγιση της σύγχρονης πραγματικότητας , κάτω από το πρίσμα της σύγχρονης τεχνολογίας και της συμβολής της σε εγκληματικές δραστηριότητες και σε αντεγκληματικές πολιτικές. Δηλαδή τη συμβολή της στην πρόληψη , την διάπραξη του εγκλήματος , αλλά και από την πλευρά της αντιμετώπισής του , σε όλα τα στάδια της ποινικής καταστολής . Αναλυτικότερα :

Αρχικά , για την καλύτερη κατανόηση των υπό συζήτηση εννοιών (κοινωνικός έλεγχος , σύγχρονη τεχνολογία , ανθρώπινα δικαιώματα , ασφάλεια) θα παρουσιαστούν διεξοδικά οι έννοιες του κοινωνικού ελέγχου , η εξέλιξή του μέσα στο χρόνο , καθώς και τα είδη του . Η έννοια της σύγχρονης τεχνολογίας , αλλά και η σχέση της με το δίκαιο και τον κοινωνικό έλεγχο , όπως και οι έννοιες του ανθρώπινου δικαιώματος και οι διακρίσεις του , θα ακολουθήσουν αμέσως μετά. Με την έννοια της ασφάλειας , αλλά και τη σχέση της με τον κοινωνικό έλεγχο , την αντεγκληματική πολιτική και την ελευθερία , θα κλείσει και η εν λόγω ενότητα με τις εισαγωγικές παρατηρήσεις.

Στη δεύτερη ενότητα θα επακολουθήσει , σε πλήρη ανάλυση , η σύγχρονη τεχνολογία , ο κοινωνικός έλεγχος και τα ανθρώπινα δικαιώματα υπό τη σκοπιά της πρόληψης του εγκλήματος με τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης , τις βιομετρικές μεθόδους , το σύστημα παρακολούθησης Echelon και την καταγραφή προσωπικών δεδομένων , και το Σύστημα Πληροφοριών Schengen με το λεγόμενο «ηλεκτρονικό φακέλωμα» .

Συνέχεια της παρούσας εργασίας , θα αποτελέσουν νέες και προγενέστερες μορφές εγκλημάτων , οι οποίες με τη συμβολή της τεχνολογίας διαπράττονται ευκολότερα , ταχύτατα, ανεξέλεγκτα και χωρίς όρια . Το ηλεκτρονικό έγκλημα - διαδικτυακό , όπως επίσης και το πληροφορικό οικονομικό έγκλημα , κατέχουν αυτά τα χαρακτηριστικά , μέσω της εφαρμογής της σύγχρονης τεχνολογίας . Έναν επιπλέον λόγο επιλογής των ανωτέρω δύο εγκλημάτων , αποτελεί και το γεγονός ότι διαπράττονται μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή , ίσως ένα από αναμφισβήτητα επιτεύγματα της σύγχρονης τεχνολογίας , που μας έρχεται πρωτίστως στο μυαλό.

Συγχρόνως , στα πλαίσια αυτών των ενοτήτων θα αναφερθούν διεξοδικά είδη και μορφές των ανωτέρω εγκλημάτων - του ηλεκτρονικού , του διαδικτυακού και του οικονομικού - που είτε χρωστούν τη γέννησή τους στη τεχνολογική πρόοδο , είτε

ενισχύθηκαν και εξελίχθηκαν από αυτή . Επιπροσθέτως , γίνεται και μια σαφής αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις ανθρώπινες ελευθερίες που καταπατούνται με τη διάπραξη των προαναφερθέντων εγκλημάτων .

Επειδή η συμβολή της σύγχρονης τεχνολογίας δεν λαμβάνει χώρα μόνο στις εγκληματικές δραστηριότητες και επειδή οι κρατικές απαντήσεις απέναντι σ' αυτό, λαμβάνουν επίσης χώρα με τη συμβολή της , υποχρεούμαστε να αναφερθούμε και σε επιπλέον τομείς εφαρμογής της τεχνολογίας , αγγίζοντας , έτσι μ' αυτό τον τρόπο περισσότερο την σύγχρονη πραγματικότητα .

Συνεπώς , κάτω από αυτό το πρίσμα , θα αναφερθούμε και στη συμβολή της τεχνολογίας στην ποινική καταστολή , αξιολογώντας έτσι τη συνεισφορά της σύγχρονης τεχνολογίας στον εντοπισμό και στη σύλληψη υπόπτων , στην ανακριτική και τέλος στο σωφρονιστικό τομέα . Σε όλα αυτά τα στάδια της ποινικής καταστολής συρρικνώνονται επίσης τα ανθρώπινα δικαιώματα , από την κρατική εξουσία , και αυτό ακριβώς θα αποπειραθούμε να θίξουμε και να υποστηρίξουμε . Όσον αφορά την τελευταία μας αναφορά στο σωφρονιστικό τομέα , θα επικεντρωθούμε στην εφαρμογή της τεχνολογίας στη φυλακή , στην ηλεκτρονική επιτήρηση κατ' οίκον , ως ένα εναλλακτικό μέτρο έκτισης της ποινής - που καθιστά αναγκαία τη χρήση της τεχνολογίας - καθώς επίσης και στις παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών των κρατουμένων .

Στην τελευταία ενότητα θα αναφερθούμε στην προστασία ανθρώπινων δικαιωμάτων μέσω των νομοθετικών ρυθμίσεων ελλαδικά , αλλά και σε διεθνές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο . Στις εν λόγω , όμως , ρυθμίσεις μένει αναπάντητο το ερώτημα του κατά πόσο εφαρμόζονται στην πράξη και προστατεύουν έννομα αγαθά . Αυτή η παραδοχή αποτελεί και έναν επιπλέον λόγο για να μας μένει πάντα αλησμόνητο το γεγονός ότι η «απόλαυση» των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών είναι απαραβίαστο δικαίωμα όλων μας , ενώ η προστασία τους αναμφισβήτητη υποχρέωσή μας ...!

1.ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.1.Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το θεωρητικό πεδίο αλλά και ο τομέας εφαρμογής προσδιορίζουν κάθε φορά την έννοια του ελέγχου. Η καθ' εαυτή σημασία της λέξης «έλεγχος» φανερώνει ότι το υποκείμενο ασκεί έλεγχο, αξιολογεί, θέτει υπό έλεγχο ένα φαινόμενο ή μια κατάσταση, επικρίνει και πειθαρχεί. Η εξέταση για την εγκυρότητα, για την αλήθεια ή για την πραγματική αξία στοιχείων, λόγων, ενεργειών, ο περιορισμός ενός φαινομένου ή μιας κατάστασης στο επιθυμητό, η πειθάρχηση και η επίβλεψη, περιλαμβάνονται επίσης στην έννοια του ελέγχου.(1)

Όσον αφορά τον κοινωνικό έλεγχο η άσκηση ελέγχου, η επίβλεψη, η πειθάρχηση και ο περιορισμός επιτυγχάνονται μέσα σε κοινωνικά πλαίσια. Επομένως ως κοινωνικός έλεγχος νοείται «κάθε μηχανισμός και κάθε μέσο με το οποίο μια κοινωνία ή μια κοινωνική ομάδα εξασφαλίζει το σεβασμό και την τήρηση του συστήματος αξιών και κανόνων που έχει θεσπίσει».

Οι εν λόγω μηχανισμοί, αφορούν την πρόληψη συμπεριφορών που δεν είναι σύμφωνες με τα κοινωνικά πρότυπα είτε ενεργοποιούνται μετέπειτα από την αποκλίνουσα συμπεριφορά για την επανόρθωση και την επιβολή της πειθάρχησης της (2), εξάλλου η αναγκαιότητά τους δεν θα είχε ουσία, αν οι συμπεριφορές του κοινωνικού συνόλου ήταν κοινωνικά προσδιορισμένες και δεν αμφισβητούσαν τη συντήρηση του συστήματος.(3)

Επομένως ο κοινωνικός έλεγχος, δεν αποτελεί κάτι άλλο πέρα από ένα «εργαλείο προσαρμογής» του ατόμου σε κοινωνικά προσδιορισμένες αξίες. Κατά τον Cohen, στην έννοια του κοινωνικού ελέγχου περιλαμβάνονται όλοι οι οργανωμένοι τρόποι αντίδρασης της κοινωνίας που σχετίζονται με τη συμπεριφορά του ανθρώπου και η οποία ορίζεται ως παρεκκλίνουσα, προβληματική, ανεπιθύμητη έως και ενοχλητική. Έτσι ο κοινωνικός έλεγχος ταυτίστηκε με την παρέκκλιση, προωθώντας τη συμβατική συμπεριφορά που ορίζει κάθε εποχή και κάθε κοινωνία.(4)

Η συμπεριφορά αυτή που δεν περιλαμβάνεται στα καθορισμένα κάθε φορά πρότυπα του κοινωνικού σώματος αποκαλείται κατά τον Durkheim «παρεκκλίνουσα», «παθολογική», ενώ κατά τον Merton «δυσλειτουργική», μια και σύμφωνα με το ίδιο το άτομο χρησιμοποιεί λανθασμένα μέσα για την επίτευξη του στόχου του ή υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ των στόχων και των μέσων του (ανομική συμπεριφορά).(5)

Ο κοινωνικός έλεγχος καλείται να αντιμετωπίσει αυτή ακριβώς τη συμπεριφορά.

1. Γ.Μπαμπινιώτης, 2004, τ.2^ο, σ.319

2. Κοινωνιολογικό και Φιλοσοφικό Λεξικό, τόμος 3^ο, 1995, σελ.86

3. Ζ.Αλτσιτάιδη, 2000, σελ.9

4. Α.Χάιδου, 2003, σελ.95 και στο Α.Cohen, 1966, σελ. 93-94

5. Ι.Φαρσεδάκης, 1996, σελ.96,101

Σύμφωνα με την Λαμπροπούλου ως κοινωνικός έλεγχος προσδιορίστηκε η ικανότητα της κοινωνίας να αυτορυθμίζεται επί βάσει αρχών και αξιών που η ίδια έχει θεσπίσει , ενώ για να γίνει αντιληπτή η έννοιά του είναι αναγκαίος ο προσδιορισμός της επιστημονικής χρήσης της , της διάδοσής της , αλλά και οι περιορισμοί της. (6)

Ο Mead με τη σειρά του , πρεσβεύει ότι ο κοινωνικός έλεγχος «εξαρτάται από το βαθμό που τα άτομα στην κοινωνία είναι ικανά να αντιλαμβάνονται τη συμπεριφορά εκείνων με τους οποίους συναναστρέφονται για την εκπλήρωση κοινών στόχων».

Ο Vincent προσδιορίζει την έννοια του κοινωνικού ελέγχου ως την «τέχνη του συσχετισμού κοινωνικών δυνάμεων» , που δίνουν στην κοινωνία την ευκαιρία για την επίτευξη του ιδανικού.

Η Αμερικάνικη Κοινωνιολογία υποστηρίζει τη συνέχεια του κοινωνικού ελέγχου εξαιτίας των 3 αρχών του :

- Α)Την μείωση του εξαναγκασμού του (εφόσον αναγνωρίζεται η ύπαρξή του)
- Β) Την εξάλειψη της ανθρώπινης δυστυχίας(αν και η κοινωνική ανισότητα δεν μπορεί να εκλείψει)
- Γ) Τον επαναπροσδιορισμό των κοινωνικών στόχων για τη διερεύνηση της ορθολογικότητας.

Ο κοινωνικός έλεγχος, συνεπώς δεν είναι απόρροια της κοινωνικής σταθερότητας , αλλά μια διαδικασία που αποσκοπεί στην άμβλυνση κάθε μορφής εντάσεων σε κάθε μορφής κοινωνίας , αν και βαδίζει ταυτόχρονα με τη σταθερότητα και την καταπίεση(7)

Κατά τον Δασκαλάκη ο όρος «κοινωνική αντίδραση» είναι ταυτόσημος με τον όρο «κοινωνικός έλεγχος» , μια και υποδηλώνει μια επιχείρηση κοινωνικής ρύθμισης.(8)

Ο Christie , εν συνεχεία , αντιμετωπίζει τον κοινωνικό έλεγχο σαν μια βιομηχανία, μια και το έγκλημα δίδεται άφθονο , όπως επίσης και η απαίτηση για επανόρθωση δίνεται άφθονη , αλλά και η προθυμία να προσδιορίσει κάποιος τι θεωρείται ασφάλεια. Αυτή ακριβώς η βιομηχανία καθαρίζει και μετακινεί από το κοινωνικό σύστημα τους ανεπιθύμητους εχθρούς.(9)

Σύμφωνα με τον Ross και τον Cooley, ο κοινωνικός έλεγχος ορίζεται ως η ικανότητα της κοινωνίας να αυτοδιοργανώνεται και να αυτορρυθμίζεται , μια και στην προσπάθεια απόδοσης ενός ορισμού συμπεριλαμβάνουν και τους όρους της κοινωνικής αλληλεπίδρασης , της ανισότητας και της σύγκρουσης.(10)

Ο Marx με τις ιδέες του , καθώς και η οικονομική κρίση του 20^{ου} αιώνα (2^ο τέταρτο) , ταυτίζουν τον κοινωνικό έλεγχο με τη διατήρηση της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων. Στο σύγγραμμά του , ως έγκλημα ορίζεται «η πάλη του μεμονωμένου ατόμου ενάντια στην ισχύουσα κατάσταση πραγμάτων , η οποία καθορίζεται από τις ταξικές σχέσεις παραγωγής του συγκεκριμένου κοινωνικού σχηματισμού».(11)

6. Ε.Λαμπροπούλου , 1994 ,σελ.19

7. Βλ. ό.π., σελ.19-21

8. Η.Δασκαλάκης , 1985 , σελ.22-27

9. Ν.Christie , 1994 , σελ.13

10. Β.Καλογερά , 2002 , σελ.3

11. Β.Καρόδης , 1991 , σελ.41-43

Οι Bergalli και Summer, αναγνωρίζουν ότι το σύστημα του κοινωνικού ελέγχου εξυπηρετούσε , πρωτίστως τον βιομηχανικό καπιταλισμό , που ενισχύει την άνιση κατανομή εξουσίας. Η ποινικοποίηση έτσι των μικρομεσαίων και κατώτερων στρωμάτων είναι γεγονός και συνεπώς , σύμφωνα με τους ίδιους τους μελετητές ο ίδιος ο κοινωνικός έλεγχος διακινδυνεύει ταξικές ανισότητες και διακρίσεις.(12)

Με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο , ο κοινωνικός έλεγχος συνδέθηκε με την κοινωνικοποίηση (διαπαιδαγώγηση) , αλλά και την κοινωνική επανένταξη του ατόμου με την ίδρυση σωφρονιστικών , ψυχιατρικών και άλλων καταστημάτων.

Σύμφωνα με τον Parsons, ο κοινωνικός έλεγχος δρα αποδυναμωτικά για την παρέκκλιση , ασκώντας προληπτική και περιοριστική δράση. Δηλαδή εξουδετερώνοντας τους παράγοντες δημιουργίας προβληματικών καταστάσεων , αλλά και αποτρέποντας τις δομές των τελευταίων. (13)

Ο Durkheim έχει κάνει επίσης λόγο για τον κοινωνικό έλεγχο. Το σύστημα ελέγχου για τον ίδιο έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς και ο λόγος, γιατί αν τα καθιερωμένα πρότυπα δεν θεωρούνται υπονομευτικά , οι ομάδες που τα ακολουθούν δεν τα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους και δεν τα θεωρούν απειλή για την κοινωνική ειρήνη. Στόχοι , λοιπόν , του κοινωνικού ελέγχου σύμφωνα με τον Durkheim είναι αρχικά η καθιέρωση μιας σε γενικές γραμμές μιας «ομογενοποιημένης συμπεριφοράς» , καθώς και η δημιουργία μιας «συλλογικής συνείδησης» , ώστε να διασφαλίζεται η κοινωνική αλληλεγγύη , η ενδυνάμωση της ομάδας αλλά και η κοινωνική συνοχή.(14)

Η ύπαρξη οργανωμένων, πλέον , κρατών άλλαξε ,ωστόσο, τη μορφή και το περιεχόμενο του κοινωνικού ελέγχου. Τις άτυπες αντιδράσεις τις αντικατέστησαν επίσημοι φορείς άσκησης του κοινωνικού ελέγχου. Οι ταχείες κοινωνικοτεχνικές αλλαγές, η ίδρυση σωφρονιστικών ιδρυμάτων και η κινητικότητα των πληθυσμών, συνέβαλαν πολύ σ' αυτό.

Σύμφωνα με τον Summer τα ήθη , τα έθιμα , οι παραδόσεις , οι θεσμοί και το σύστημα αξιών , αποτελούν, όχι μόνο τη βάση των κανόνων συμπεριφοράς μιας κοινωνικής ομάδας , αλλά και καθορίζουν τη μορφή δράσης του κοινωνικού ελέγχου.(15)

Για τον Thomas ο κοινωνικός έλεγχος υποδηλώνει τον κοινωνικό χαρακτηρισμό των προσδοκιών των ατόμων , ενώ μια τυχόν παραβίαση των εν λόγω προσδοκιών επιφέρει και κυρώσεις.(16)

Από την άλλη πλευρά οι Sykes και Matza , έχουν αναπτύξει 5 τεχνικές ουδετεροποίησης του επίσημου συστήματος αξιών , οι οποίες συμβάλλουν στην εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς εξαιτίας της αδρανοποίησης του κοινωνικού ελέγχου.(17)

12. R. Bergalli , C. Summer , 1997 , σελ.4-9

13. Β.Καλογερά , 2002 , σελ.4

14. Ε.Λαμπροπούλου , 1994 , σελ.22-23

15. Βλ. ό.π. σελ. 26

16. Βλ.οπ.σελ.27

17. Α.Καίδου , 1996 , σελ. 210- 213 και στο Α.Κουκουτσάκη , 2002 , σελ. 93

Ο κύριος εκφραστής της θεωρίας της ετικέτας , ο Becker , υποστηρίζει ότι η εκδήλωση μιας παραβατικής συμπεριφοράς μπορεί να λαμβάνει χώρα τυχαία , όμως η αντίδραση-προς αυτήν-και ο στιγματισμός που ακολουθεί από το κοινωνικό σύνολο , οδηγεί στην τελική υιοθέτηση ενός παραβατικού τρόπου ζωής. Ο Becker , εστιάζοντας στη βαναυσότητα του κοινωνικού ελέγχου , θεωρεί ότι ο παρεκκλίνων αποτελεί το ανυποψίαστο θύμα «του ανορθολογισμού με τον οποίο επιβάλλεται η ηθική». Αδυνατεί , όμως , να απαντήσει στο πώς εντάσσεται αυτός ο εξορθολογισμός του κοινωνικού ελέγχου στην εξέλιξη των κοινωνικών σχέσεων .(18) Παρόλα αυτά κάθε παράβαση προς τον κανόνα επιφέρει εκδίκηση , στιγματισμό και περιθωριοποίηση.

Στις σύγχρονες προσεγγίσεις , ο κοινωνικός έλεγχος ταυτίζεται με τη συμβατική συμπεριφορά αλλά μέσα στα πλαίσια της αυτοπειθαρχίας δηλαδή το αποτέλεσμα της σύγκρουσης ανάμεσα στην ανάγκη για τυποποίηση όρων ζωής και στην ικανότητα της κοινωνίας για αυτοοργάνωση.(19) Οι συνεχιστές της ιδέας του κοινωνικού ελέγχου , οι Edwards , Follett , Merriam , Pound και άλλοι , μελέτησαν την δημιουργία των νόμων , το ρόλο της θρησκείας , των ηθών , των μέσων μαζικής ενημέρωσης των πολιτικοκοινωνικών κινημάτων.(20)

Ο Reiss τέλος υπήρξε , ένας από τους πρωτοπόρους στον τομέα της μελέτης του κοινωνικού ελέγχου , σε σχέση με την παραβατικότητα. Ο ίδιος , όρισε τον κοινωνικό έλεγχο ως την «ικανότητα των κοινωνικών ομάδων ή θεσμών να καθιστούν τους κανόνες και τους νόμους τους αποτελεσματικούς».(21)

- ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (ΜΟΡΦΕΣ)

Ο κοινωνικός έλεγχος σε μια γενίκευσή του , μπορεί να έχει δύο μορφές και να ασκείται σε δύο επίπεδα.(22)Η πρώτη μορφή του έχει άτυπο χαρακτήρα . Τα προβλήματα που ανέκυπταν επιλύονταν μέσα στα όρια της κοινότητας ή της οικογένειας. Με την πάροδο των χρόνων όμως , οι σύγχρονες συνθήκες ζωής επέβαλλαν τη δημιουργία ενός επίσημου συστήματος κοινωνικού ελέγχου καθιστώντας το προηγούμενο ελλιπές και ανίσχυρο. Ο κοινωνικός έλεγχος , λοιπόν μπορεί να πάρει τις μορφές του εσωτερικού του εξωτερικού , του τυπικού του άτυπου , του θετικού ή του αρνητικού (23) του θεσμοθετημένου και του μη θεσμοθετημένου (24) του ενεργού ή του αντιδραστικού.(25)

Ως εξωτερικός κοινωνικός έλεγχος , ορίζεται ο αποτελεσματικότερος κοινωνικός έλεγχος που συνδέθηκε άμεσα με το νόμο για την καλύτερη προστασία του πολίτη από το εγκληματικό φαινόμενο. Σ' αυτό το σημείο ο όρος «crime control» δηλαδή , περιλαμβάνει όλες τις στρατηγικές , τους θεσμούς και τις κυρώσεις που επιβάλλονται , για να επέλθει η σύνομη συμπεριφορά.(26)

18. Α.Κουκουτσάκη , 2002 , σελ. 30

19. Β.Καλογερά , 2002 , σελ.4

20. Βλ. ό.π.

21. Ε.Λαμπροπούλου , 1994 , σελ.37

22. Η.Δασκαλάκη , 1985 , σελ. 23 - 27

23. Κοινωνιολογικό και Φιλοσοφικό Λεξικό , τόμος 3^{ος} , 1995 , σελ.86

24. Ζ.Αλτσιτάδη , 2000 , σελ. 11

25. Ε.Λαμπροπούλου , 1994 , σελ.75

26. Βλ. ό.π. σελ. 75 - 76

Ο εξωτερικός κοινωνικός έλεγχος διακρίνεται σε άτυπο-ανεπίσημο και τυπικό-επίσημο και ασκείται από πρόσωπα ή φορείς άτυπου (ιδιωτικό) ή τυπικού (δημόσιου) χαρακτήρα , αντιστοίχως. Στην πρώτη περίπτωση η αντίδραση της κοινωνίας εξαντλείται στο σχόλιο ή το χλευασμό και αφορά την παραβίαση άτυπων κανόνων , των λεγόμενων εθίμων και πολλές φορές θεωρούνται «ανώδυνες» για το ίδιο το άτομο (27). Η άτυπη αυτή μορφή του κοινωνικού ελέγχου δεν έχει καθιερωμένη μορφή και δύσκολα μπορεί να τυποποιηθεί. Μέσα από την επιρροή που ασκεί ο άτυπος κοινωνικός έλεγχος κάθε άτομο γίνεται αποδέκτης μιας σειράς αποκρυσταλλωμένων κανόνων και αξιών , που ποικίλλουν από εποχή σε εποχή και από κοινωνία σε κοινωνία. Σε κάθε άνθρωπο δηλαδή αντανakλάται η διαδικασία κοινωνικοποίησης που γίνεται πιο ισχυρή αν η κοινωνία που το άτομο ανήκει είναι μικρή και ομοιογενής.(28)

Με τον όρο κοινωνικοποίηση , νοείται η διαδικασία κατά την οποία το άτομο μαθαίνει τις αξίες , τους κανόνες και τους προσανατολισμούς της κοινωνίας που ζει. Η εν λόγω διαδικασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση του κοινωνικού ελέγχου και μαζί αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις της διαδικασίας της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.(29)

Η οικογένεια , το σχολείο , η Εκκλησία , τα μέσα μαζικής ενημέρωσης , το φιλικό περιβάλλον (30), η γειτονιά και η τοπική εξουσία συμβάλλουν κάθε φορά στην ηθική και πνευματική ανάπτυξη του ατόμου ,στην ανωνυμία των πόλεων, στην βιομηχανική επανάσταση και στην γεωγραφική κινητικότητα.(31)

Η άτυπη μορφή του κοινωνικού ελέγχου δρα σε μη θεσμοθετημένο επίπεδο. Κάτι τέτοιο μπορεί να σηματοδοτεί τη μικρότερη σημαντικότητά του σε σχέση με τον τυπικό κοινωνικό έλεγχο. Αυτό όμως δεν απορρίπτει και το γεγονός ότι συνδέεται άρρηκτα με τον επίσημο του οποίου (του τελευταίου) αποτέλεσε και αρχή «κατασκευής του». (32)Επίσης δεν πρέπει να λησμονούμε και τις φορές όπου οι «άγραφοι νόμοι» κατέχουν ισχυρότερους μηχανισμούς εξουδετέρωσης για το άτομο , από τους «γραμμένους νόμους» κάθε κοινωνίας.

Η τυπική μορφή του κοινωνικού ελέγχου , αντίθετα , αναφέρεται σε παράβαση τυπικού-νομικού κανόνα και ασκείται από πρόσωπα και θεσμούς που ασκούν κατ' επάγγελμα κοινωνικό έλεγχο , όπως η αστυνομία , η δικαιοσύνη και η φυλακή.(33). Η εν λόγω μορφή οριζόμενη αλλιώς ως θεσμοθετημένη αφορά δηλαδή φορείς που έχουν τεθεί από το ίδιο το κράτος , υπό τη μορφή οργανωμένων συστημάτων.

Ο επίσημος , αυτός κοινωνικός έλεγχος δρα , δηλαδή , σε τυπικό και έννομο επίπεδο , μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας χωρίς εξατομικεύσεις, αλλά γενικεύσεις και βεβαιότητα.(34) Οι επίσημες πολιτικές παρέμβασης του διακρίνονται σε προληπτικές και σε κατασταλτικές. (35) Οι πρώτες

27. Κοινωνιολογικό και Φιλοσοφικό Λεξικό , τ. 3^ο , 1995 , σελ.86

28. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.15-16

29. Ε.Λαμπροπούλου , 1994 , σελ.82

30. Βλ. ό.π. σελ.82-89

31. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.16

32. Ζ.Αλτσιτσάδη , 2000 , σελ. 11-12

33. Κοινωνιολογικό και Φιλοσοφικό Λεξικό , τ. 3^ο , 1995 , σελ.86

34. Ζ.Αλτσιτσάδη , 2000 , σελ.11

35. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.16

περιλαμβάνουν πολιτικές για την αποτροπή του εγκλήματος και αυτές είναι η γενική πρόληψη, που λειτουργεί διαπαιδαγωγικά, η θετική γενική πρόληψη (παραδειγματισμός) και η αρνητική γενική πρόληψη που λειτουργεί εκφοβιστικά. (36) Η επιδίωξη εκφοβισμού, βελτίωσης και αποκατάστασης της βλάβης που αφορά συγκεκριμένο άτομο, καθώς και η αχρήστευσή του, περιλαμβάνονται στην ειδική πρόληψη. (37)

Ο επίσημος κοινωνικός έλεγχος έχει διεισδύσει κατά πολύ στον άτυπο έλεγχο. Με την πάροδο των χρόνων και τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης οι κοινωνικοί κανόνες εσωτερικεύονται από τα άτομα με φυσιολογικό και συνειδητό τρόπο. Συνεπώς ο κοινωνικός έλεγχος δεν έχει σκοπό τον καταναγκασμό μα την «παραγωγή» χρήσιμων και ευσυνείδητων ατόμων. (38)

Φερόμενος και ως τυπικός κοινωνικός έλεγχος, λοιπόν, έχει σοβαρότερες επιπτώσεις για τα άτομα από ότι ο άτυπος-ανεπίσημος, αφού αυτός συνεπάγεται τη δημοσιοποίηση του προβλήματος και την επικύρωση της ετικέτας στον αποκλίνοντα, με συνέπεια να μειώνονται οι ευκαιρίες γι' αυτό σε πολλά επίπεδα της κοινωνικής ζωής και υπάρχει κίνδυνος υποβάθμισής του. (39)

Ο εξωτερικός κοινωνικός έλεγχος διακρίνεται επίσης σε θετικό (επιβράβευση) και αρνητικό (τιμωρία). Ο χαρακτήρας της επιβράβευσης μπορεί να είναι άτυπος (έπαινος από πρόσωπα) ή τυπικός (έπαινος θεσμοθετημένος) και αποσκοπεί στην ενίσχυση μορφών συμπεριφοράς κοινωνικά αποδεκτών. Αντιθέτως, ο αρνητικός κοινωνικός έλεγχος πιέζει για επανόρθωση (κατασταλτικός) μετά την εκδήλωση της αποκλίνουσας συμπεριφοράς. (40)

Ο εσωτερικός κοινωνικός έλεγχος, από την άλλη μεριά, περιλαμβάνει «ένα ολόκληρο πλέγμα παραγόντων που ενθαρρύνουν το άτομο να σέβεται τους κοινωνικούς κανόνες». Αυτό το πλέγμα παραγόντων αφορά το ισχυρό «Εγώ», την ικανότητα αυτοελέγχου, καθώς και το αίσθημα της κοινωνικής υπευθυνότητας. (41)

Οι ανωτέρω παράγοντες είναι αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας κοινωνικοποίησης με κυριότερη τη φάση της νεανικής ηλικίας. Η ακολουθία της μη σύννομης συμπεριφοράς «προδίδει» ότι ο εσωτερικός κοινωνικός έλεγχος είναι ανεργός. Ο ενεργός περιλαμβάνει όλους τους μηχανισμούς πρόληψης που αποτρέπουν την μη σύννομη συμπεριφορά. (42)

Ο ενεργός κοινωνικός έλεγχος περιλαμβάνει την προφύλαξη από το έγκλημα έχοντας διπλό σκοπό: Πρώτον την αποτροπή των όρων δημιουργίας του εγκλήματος και δεύτερον την εμπόδιση της επανάληψης και της επέκτασής του. (43) Χάρη σ' αυτό τον δεύτερο σκοπό η πρόληψη έχει εννοιολογικά κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

36. Ε.Λαμπροπούλου, 1994, σελ. 125

37. βλ.οπ. σελ.146

38. Ζ.Αλτσιταϊάδη, 2000, σελ.13-14

39. Κοινωνιολογικό και Φιλοσοφικό Λεξικό, τ. 3^{ος}, 1995, σελ.86

40. βλ. ό.π. σελ.86

41. Ε.Λαμπροπούλου, 1994, σελ.76

42. βλ. ό.π. σελ.76-77

43. Α.Τσήτσουρα, 2003, σελ. 4 και βλ.οπ.σελ.78-79

• την κοινωνική πρόληψη η οποία αποτελείται από την πρωτογενή και την περιστασιακή (44)

Η κοινωνική πρόληψη περιλαμβάνει όλα τα εξωποινικά μέτρα πρόληψης (υγειονομικής και κοινωνικής φύσης) και διακρίνεται στην :

- πρωτογενή πρόληψη η οποία αποδυναμώνει τους παράγοντες που ευνοούν προβληματικές δραστηριότητες μέσω οικονομικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών πολιτικών. Αποφασιστικό ρόλο σε αυτό το σημείο παίζουν η κοινωνικοποίηση και η διαπαιδαγώγηση του πληθυσμού.(45)

Η πρωτογενής κοινωνική πρόληψη στηρίζεται πάνω στις θεωρίες που μελετούν τα αίτια της εγκληματικότητας. Οι θεωρίες αυτές διακρίνονται σε βιολογικές, ψυχολογικές και κοινωνιολογικές, έτσι ανάλογα με τη θεωρία, ποικίλλουν και τα μέτρα πρόληψης. Αναλυτικότερα :

Οι πρώτες ενισχύουν τον κίνδυνο να στιγματιστούν άτομα εξαιτίας της εγκληματικής τους προδιάθεσης (σύμφωνα με τις ίδιες) παραβιάζοντας ανθρώπινα δικαιώματα. Όσον αφορά τις ψυχολογικές θεωρίες τα προβλήματα αντιμετωπίζονται με ψυχοθεραπείες, ενώ οι κοινωνιολογικές περιλαμβάνουν μέτρα βελτίωσης κοινωνικών συνθηκών. Η πρωτογενής κοινωνική πρόληψη περιλαμβάνει επίσης μέτρα στα πλαίσια της οικογένειας, του σχολείου, της εργασίας, του ελεύθερου χρόνου, του αστικού περιβάλλοντος.(46)

- και στην περιστασιακή κοινωνική πρόληψη, η οποία έχει άμεσο σκοπό την μείωση ευκαιριών διάπραξης του εγκλήματος και συγχρόνως την αύξηση πιθανοτήτων των συλλήψεων. Ενδιαφέρεται τόσο για την ασφάλεια της κοινωνίας, όσο και για την εξέλιξη των ατόμων, αποτελώντας αναγκαίο βοήθημα της πρωτογενούς.(47)

Σύμφωνα με τους Hough και Mayhew τα μέτρα τα οποία περιλαμβάνονται στα πλαίσια της περιστασιακής πρόληψης είναι τα εξής :

1. Μέτρα που δυσχεραίνουν το στόχο του εγκληματία
2. Μέτρα που εξαφανίζουν το στόχο
3. Μέτρα που περιορίζουν τα μέσα διάπραξης των εγκλημάτων
4. Μέτρα που τείνουν να εξαφανίσουν το κέρδος του εγκλήματος
5. Μέτρα τεχνολογικής επίβλεψης κτιρίων ή βιομηχανικών και εμπορικών κτιρίων (CCTV)
6. Δημόσια και ιδιωτική επίβλεψη (neighborhood watch)
7. Μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος
8. Μέτρα πρόληψης σε εργοστάσια, καταστήματα
9. Μέτρα διευθέτησης ειδικών εγκαταστάσεων (π.χ. στάδια, γήπεδα) (48)

44. Ε.Λαμπροπούλου, 1994, σελ. 79 (στην ίδια σελίδα του συγκεκριμένου βιβλίου γίνεται και η διάκριση μεταξύ δευτερογενούς - που αναφέρονται σε εν δυνάμει καταστάσεις - και τριτογενούς πρόληψης η οποία επιδιώκει τη διακοπή εγκληματικής σταδιοδρομίας)

45. Α.Τσήτσουρα, 2003, σελ.6-18

46. βλ.ό.π. σελ.18-19

47. βλ.ό.π. σελ.19-23

48. βλ.ό.π. σελ.35

© Η ποινική πρόληψη διακρίνεται σε γενική και ειδική. Αναλυτικότερα,

- Στόχος της γενικής πρόληψης είναι όχι μόνο να αποτρέψει, αλλά και να περιορίσει και να ελέγξει την εγκληματική συμπεριφορά. Ο εκφοβισμός, ο φόβος της τιμωρίας, είναι χαρακτηριστικά (μορφές) της αρνητικής γενικής πρόληψης για να λειτουργήσουν όμως επιβάλλονται ταυτόχρονα η γνώση του δικαίου, η παρακίνηση προς τη σύννομη συμπεριφορά και η αναμονή αρνητικών συνεπειών.(49) Ο παραδειγματισμός από την άλλη μεριά της «δίκαιης τιμωρίας» και η ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής, αποτελούν χαρακτηριστικά της θετικής γενικής πρόληψης. Η τελευταία προωθεί συγκεκριμένες μορφές συμπεριφοράς και παγώνει την «κοινωνική αποστροφή», μια και αποτελεί το αποτέλεσμα της απειλής. Η θετική γενική πρόληψη διατηρεί και η ίδια το εκφοβιστικό στοιχείο, αλλά δεν διακρίνεται εύκολα από την αρνητική γενική πρόληψη.(50)
- Η ειδική ποινική πρόληψη, αποτελεί την πρόληψη της εγκληματικότητας, την πρόληψη της υποτροπής με πεδίο εφαρμογής ενός συγκεκριμένου εγκληματία.

Τα μέτρα της ειδικής ποινικής πρόληψης διακρίνονται σε μέτρα κοινωνικής αναπροσαρμογής μετά από ειδική μεταχείριση, σε μέτρα εκφοβισμού και εξουδετέρωσης. Η πρώτη μορφή μέτρων έχει να κάνει με την ανάπτυξη της ικανότητας του εγκληματία να ζει μέσα στο κοινωνικό σύνολο. Η προσαρμογή του αυτή επιτυγχάνεται μετά την καταδίκη. Η ιδέα της μεταχείρισης του εγκληματία αύξησε τη σημασία της μετά το 2^ο παγκόσμιο πόλεμο όταν αρκετές θεωρίες και έρευνες προσπάθησαν να αντιληφθούν τους παράγοντες εγκληματογένεσης, καθώς και τα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν για την αντιμετώπισή της. Ο εκφοβισμός και η εξουδετέρωσή των εγκληματιών, αποτελούν τα επιπλέον ποινικά μέτρα που περιλαμβάνονται στα πλαίσια της ειδικής ποινικής πρόληψης. (51)

1.2. Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Dasi, ορίζει την τεχνολογία ως ένα σύνολο από στοιχεία γνώσης (πρακτικών ή θεωρητικών), τεχνογνωσίας, μεθόδων, διαδικασιών, αποτυχημένων ή επιτυχημένων, εμπειριών, μηχανημάτων και εξοπλισμών. Η τεχνολογία συνιστάται σε μεγάλο βαθμό στην εφαρμογή της γνώσης, ενώ δημιουργείται από τον συνδυασμό της επιστήμης, της πράξης και της εμπειρίας. Μια βασική διάκριση της έννοιας της τεχνολογίας είναι η ακόλουθη. Η κωδικοποίηση (γενική, ρητή) καθώς και η μη κωδικοποίηση (ειδική και άρρητη) που σχετίζεται με τη φύση, το είδος της τεχνολογίας, τη γνώση και τη μάθηση που οδηγούν στη τεχνολογική εξέλιξη και στην ανάπτυξη.(52)

Ο Smith, με τη σειρά του, αναγνωρίζει τον θετικό ρόλο της τεχνολογικής προόδου στην αύξηση του πλούτου, μια και συμβάλλει στην αύξηση της ποιότητας και της παραγωγικότητας. Μέσα από τις ιδέες του, γεννήθηκαν δύο ρεύματα όπου το πρώτο δεν εντάσσει τη τεχνολογική πρόοδο στο

49. Βλ. ό.π., σελ. 35

50. Ε.Λαμπροπούλου, 1994, σελ. 123-127

51. βλ.ό.π. σελ.137

52. Ε. Λιονάκη, 2004, σελ.19

οικονομικό σύστημα (Ricardo , Mill) ενώ το δεύτερο με εκφραστή τον Marx, αντιμετωπίζει τη τεχνολογία ως εσωτερική διάσταση της οικονομίας και ταυτόχρονα τη θεωρεί αίτιο και αποτέλεσμα της διαδικασίας της καπιταλιστικής συσσώρευσης. (53)

Σύμφωνα με άλλους μελετητές η τεχνολογία σχεδιάζεται με σκοπό να αναπαράγει κοινωνικές σχέσεις με βάση τις ανάγκες του κυρίαρχου συστήματος, ενώ ο έλεγχος βασίζεται σε κάθε τεχνολογικό σύστημα που αναπτύσσεται ανάλογα με το χώρο και τον τόπο.(54)

Με το πέρασμα των χρόνων και τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, αναπτύχθηκαν διάφορες θεωρίες που την πλαισιώνουν. Οι κυριότερες θεωρίες που συσχετίζονται με την τεχνολογία είναι οι εξής:

- 1) Οι θεωρίες τεχνολογικής αλλαγής με δύο προσεγγίσεις , μια των θεωριών έλξης - ζήτησης και μια των θεωριών ώθησης της τεχνολογίας.
- 2) Η θεωρία των κύκλων Kondratieff , γνωστή ως θεωρία μακροχρόνιων κυμάτων ή κύκλοι-K με αντιπρόσωπους τους Mensch και Schumpeter .(55)

Με τον όρο σύγχρονη τεχνολογία , κάνουμε λόγο για την πρωτοεμφανιζόμενη τεχνολογία. Η θετική της προσφορά στην ανθρωπότητα είναι αδιαμφισβήτητη σε όλους τους τομείς σε όλους τους πολιτισμούς σε όλες της εποχές. Στην ιατρική, στην συντήρηση τροφίμων, στην αστυνομία, στην εφεύρεση νέων πόρων εξοικονόμησης ενέργειας, στο οικονομικό σύστημα, στην βιομηχανία γενικότερα, στη επικοινωνία, στην ανταγωνιστική πολιτική στην εκπαίδευση μια και συμμετέχει μαζί της τόσο στην πρόληψη, τόσο και στην καταστολή. Η τεχνολογία, επιπροσθέτως, συμβάλλει και στην εξοχίαση εγκλημάτων, αλλά και στην διάπραξη τους και εδώ ακριβώς αρχίζει το πρόβλημα και η αναγκαιότητα εμπλοκής των ανταγωνιστικών πολιτικών και του επίσημου και ανεπίσημου κοινωνικού ελέγχου. Μια και η τεχνολογία δεν είναι ουδέτερη, είναι ανάλογη με το χέρι που την χρησιμοποιεί , ενώ σύμφωνα με το M.Gary , η τεχνολογία είναι ηθικά και εθικά ουδέτερη. (56)

Ο κοινωνικός έλεγχος , όπως προειπώθηκε , είναι «το σύνολο των μέσων με τα οποία η κοινωνία διατηρεί τη συνοχή της» , αυξάνει την αύξηση της εξωτερικής πίεσης στην ανθρώπινη συμπεριφορά, ενώ συνδέεται με την εκκοσμίκευση του δίκαιου και συνδέεται με ανάλογες εξελίξεις στην πολιτική, τη θρησκεία τη φιλοσοφία και την επιστήμη της εκβιομηχάνισης. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να επισημανθεί ότι η τεχνολογία διευκολύνει κατά πολύ και τις δύο μορφές κοινωνικού ελέγχου (επίσημο και ανεπίσημο) , γιατί υπάρχει και αναπτύσσεται παντού και πάντα. Ασκώντας, συμπερασματικά, εξωτερική πίεση σε κάθε ανθρώπινη συμπεριφορά που αόριστα ή με την παρακίνηση συμφερόντων , χαρακτηρίζεται ως παρεκκλίνουσα, ο κοινωνικός έλεγχος - με την συμβολή της τεχνολογίας - νομιμοποιεί την προσωπική ζωή.

53. βλ. ο. π. ,σελ.10-11

54. www.eruptingminds.com

55. Ε.Λιονάκη , 2004 , σελ.12-15

56. Α.Χαΐδου , 2003 , σελ.97

Σύμφωνα με τον Weber το κράτος κατέχει το μονοπώλιο της εξουσίας, ενώ το τεχνολογικό πρότυπο, αλλά και ο έλεγχος μέσω αυτού το διακινδυνεύει, το διασφαλίζει και το ισχυροποιεί. Κάνουμε λόγο για έναν κοινωνικό έλεγχο που στηρίζεται στην παρατήρηση, την παρακολούθηση και την εισβολή στις ζωές μας και την επιθεώρηση. Πλέον στις μέρες μας με την πλήρη αποδοχή της τεχνολογίας δεν ξέρουμε τι σημαίνει φυσικός και ηθικός καταναγκασμός. Η συμμόρφωση προς τους κανόνες, δεν βγαίνει εκούσια σε μερικούς από μας-μέσω της κοινωνικοποίησης-αλλά από το φόβο μήπως μας καταγράψει η κάμερα.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, λοιπόν, οδηγεί σε νέες επιταγές επίβλεψης και παρακολούθησης και αυτό στην εποχή μας γίνεται όλο και πιο ευρύ.(57) Σύμφωνα με τον G.Marx οδηγούμαστε σε μια «διάφανη κοινωνία», όσο και αν η τεχνολογία μας προσφέρει προσωρινή και ουτοπική ασφάλεια . (58) Γιατί με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας σύγχρονες μορφές ελέγχου συμπληρώνουν και αντικαθιστούν τώρα πια τα παραδοσιακά συστήματα , μέσω της ηλεκτρονικής παρακολούθησης και τον έλεγχο των επικοινωνιών , αλλά και τα συστήματα ασφάλειας.(59) Η τεχνολογία έχει επιφέρει μεγάλο κέρδος , συνεπώς στο άτομο , μα συγχρόνως έχει καταστεί απειλή για την ιδιωτικότητά του , ενώ η σκληρή ασφάλεια έχει γίνει μέρος της καθημερινότητάς του.(60) Με βάση όλα τα παραπάνω ο G.Marx , έχει παραθέσει έξι στρατηγικές ή τάσεις του σύγχρονου κοινωνικού ελέγχου που βασίζονται στη νέα τεχνολογία και την εξέλιξή της . Αναλυτικότερα αυτές οι έξι στρατηγικές είναι :

1)Η εξαφάνιση του στόχου. Η χρήση βιομετρικών χαρακτηριστικών , αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα εδώ σε τραπεζικές συναλλαγές , ώστε να μην διακινούνται παρανόμως χρήματα.

2)Η υποτίμηση του στόχου μέσω της χρήσης χρωστικών ουσιών προκειμένου να αχρηστευτούν χρήματα σε ληστείες σε τράπεζες.

3)Η απομόνωση του στόχου. Αυτή η 3^η στρατηγική (-τάση) περιλαμβάνει τεχνολογικά μέσα που προστατεύουν ιδιωτικούς ή δημόσιους χώρους. Τέτοια τεχνολογικά μέσα είναι επί παραδείγματι οι συναγερμοί υψηλής ασφάλειας , οι αισθητήρες ή οι φυλασσόμενες κοινότητες.

4)Η αχρήστευση αποτελεί την 4^η στρατηγική που επιχειρεί να καταστήσει ανίκανους τους παραβάτες να διαπράξουν ένα έγκλημα , μέσω της δυσχέρειας των ευκαιριών του εγκλήματος. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού χρησιμοποιούνται τεχνολογικά μέσα που έχουν να κάνουν με το σώμα π.χ. αλκοτέστ (ανάλυση αναπνοής).

5)Ο αποκλεισμός Σ' αυτή την προτελευταία στρατηγική περιλαμβάνονται εναλλακτικές της στερητικής της ελευθερίας ποινές όπως για παράδειγμα ηλεκτρονική επιτήρηση.

6) Ο προσδιορισμός του παραβάτη , της παράβασης ή του στόχου Η 6^η και τελευταία στρατηγική περιλαμβάνει νέα συστήματα πληροφοριών ή και εντοπισμό κινητών τηλεφώνων από δορυφόρο.(61)

57. P.Grabosky , 1998 , σελ.2

58. Ε.Λαμπροπούλου , 1994 , σελ.43-45

59. Α.Παταρίτζου , 2005 ,σελ.31

60. M.Levi , D.Wall , 2004 ,σελ.215-217

61. G.Marx , 2001

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τον P.Grabosky, τα κριτήρια με τα οποία η νέα τεχνολογία απαιτείται να υπηρετεί τον κοινωνικό έλεγχο είναι η νομιμότητα που πρέπει να υπηρετεί τα ανθρώπινα δικαιώματα, η χρηματική ευελιξία που πρέπει να επιτρέπει δυνατότητες έρευνας, η τεχνολογική σκοπιμότητα, μια και ο σκοπός εφαρμογής της τεχνολογίας επιβάλλεται να ταιριάζει απόλυτα με την ασφάλεια (όχι την ουτοπική), και τέλος η μετρησιμότητα, η οποία αφορά τη χρήση της τεχνολογίας που πρέπει να είναι ολοφάνερη και διαυγής. (62)

1.3. Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Στις μέρες μας κάνουμε γενναιόδωρη χρήση του όρου «δικαίωμα». Με τον όρο δεν νοούμε παρά την εξουσία που το δίκαιο απονέμει σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο για να «προβαίνει σε πράξεις ή παραλείψεις ή να απαιτεί πράξεις ή παραλείψεις από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και κυρίως από το κράτος». Τα δικαιώματα είναι συνδεδεμένα με την καταγωγή τους, που επηρεάζει και την εσωτερική διάσταση της προστασίας τους. Συνεπώς πρέπει να εξετάζεται ο χρόνος προάσπισης τους, καθώς και οι πολιτικοί, φιλοσοφικοί παράγοντες του συγκεκριμένου χρόνου και τόπου.(63) Τα δικαιώματα, διασφαλίζουν στο άτομο ένα κύκλο ελευθεριών, δραστηριοτήτων, για την «ανάπτυξη των δημιουργικών τους δυνάμεων». Έχουν, επίσης, ένα όριο, έναν περιορισμό, ώστε όλοι στο σύνολο να απολαμβάνουν-να μπορούν να απολαμβάνουν-το μεγαλύτερο δυνατό μέτρο ελευθεριών.(64) Τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τον Right είναι ίδια για όλους. Θέτουν το άτομο απέναντι στην ομάδα, την ομάδα απέναντι στο άτομο, την ομάδα απέναντι στην κοινότητα.(65)

Πριν τον 2^ο Παγκόσμιο πόλεμο σπάνια τα ανθρώπινα δικαιώματα εμφανίζονταν σε διεθνής πολιτικές συζητήσεις. Τα περισσότερα κράτη τα παραβιάζουν συστηματικά. Οι Ηνωμένες Πολιτείες διακρίναν φυλετικές διακρίσεις. Η Σοβιετική Ένωση υπήρξε ένα ολοκληρωτικό «μυστικό», αστυνομικοκρατούμενο κράτος. Η Βρετανία, η Γαλλία, η Ελβετία, η Πορτογαλία, το Βέλγιο και η Ισπανία συντηρούσαν τις αποικίες τους στην Αφρική και στην Ασία. Αλλά και η πολιτική ιστορία των περισσότερων Αμερικανικών χωρών ήταν μια μεγάλη επιτυχία πολεμικών δικτατοριών και πολιτικών ολιγαρχιών.(66)

Δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα έγιναν «όπλα στα χέρια δημοκρατικών και αντιδημοκρατικών» μα ακόμα και σε δημοκρατικά καθεστώτα «η εξουσία του λαού έχει υποκατασταθεί από την εξουσία των λίγων».(67)

62. P.Grabosky, 1998, σελ.5

63. Ε.Ρούκουνας, 1995, σελ.2 – 6

64. Κ.Τσάτσος, 1980, σελ.9 – 14,

65. Βλ. ό.π. σελ. 99,104

66. J.Donnelly, 1993, σελ.5

67. Κ.Τσάτσος, 1980, σελ.23 – 28

Παρόλα αυτά τα φαινόμενα και εξαιτίας αυτών των γεγονότων, πολλοί άνθρωποι ή ομάδες ατόμων ή αρχές προβληματίστηκαν παγκοσμίως και έθεσαν το ζήτημα των ανθρώπινων δικαιωμάτων από πολιτική-και όχι μόνο οπτική-θέτοντας νομικά ζητήματα για την ανεξαρτησία και την θέσπιση προνομίων διαφόρων κρατών ή και ατόμων έναντι κρατών.(68) Εξάλλου έχει διατυπωθεί και η άποψη «ότι οι ανάγκες καθιερώνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα», αν και δυστυχώς η έννοια της ανάγκης είναι περισσότερο δυσνόητη και από την έννοια της ανθρώπινης φύσης.(69)

Σύμφωνα με τον Kassir τα ανθρώπινα δικαιώματα ,αποτελούν πλέον μια επιστήμη με κριτήριό της την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ,ενώ αντικείμενο αυτής της επιστήμης , δεν είναι άλλο από την έρευνα των δικαιωμάτων και των εξουσιών που εξασφαλίζει αυτή η αξιοπρέπεια. Κάθε έρευνα συσχετιζόμενη με τα ανθρώπινα δικαιώματα , πρέπει να κυριαρχείται από τον αποδέκτη της (άτομο) ,το αντικείμενό της (την έννοια των δικαιωμάτων), αλλά και τα χρησιμοποιούμενα μέσα , το πρόβλημα δηλαδή της προστασίας τους. (70)

Το τελευταίο , καθιστά στην πράξη ουσιαστική την όλη μελέτη των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Αποτελεί ένα θεμελιώδες ζήτημα που οφείλει να ενεργοποιείται τόσο σε εσωτερικά, όσο και σε διεθνή επίπεδα εξασφαλίζοντας σε κάθε δεδομένη φάση του πολιτισμού την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, την ποιότητα ζωής, αλλά και την διατήρηση της δημόσιας τάξης.

Δικαίωμα , συνεπώς , αποτελεί « εξουσία που απονέμει το δίκαιο σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο για να προβαίνει σε πράξη ή παράλειψη ή για να απαιτεί η πράξη ή παράλειψη από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα με σκοπό την ικανοποίηση ορισμένου (εννόμου) συμφέροντος». Με τον όρο ανθρώπινα δικαιώματα ή θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου είναι όσα αναφέρονται στο συνταγματικό δίκαιο ως ατομικά (π.χ. δικαίωμα στη ζωή), πολιτικά (π.χ. δικαίωμα εκλέγειν-εκλέγεσθαι) και κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά (2η γενιά) και τα δικαιώματα αλληλεγγύης ή 3^{ης} γενιάς (δικαιώματα λαών).(71) (βλ. και διακρίσεις δικαιωμάτων). Σύμφωνα με άλλο ορισμό δημόσιες ελευθερίες ή θεμελιώδη δικαιώματα χαρακτηρίζονται οι κανόνες που προβλέπουν και ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ εξουσιαζόντων και εξουσιαζόμενων. Είναι οι ίδιοι κανόνες που καθορίζουν το ποσοστό ελευθερίας που διαθέτουν τα μέλη συγκεκριμένης κοινωνίας απέναντι στην κρατική δύναμη. Είναι οι κανόνες που οριοθετούν το μέγεθος της αξιοπρέπειας και του καθορισμένου του ατόμου.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα έχουν τυπική δύναμη. Δεν καταργούνται ή καταβάλλονται από το τυπικό λόγο και συνεπώς έχουν διακλαδικό νομικό χαρακτήρα, καθώς θέτουν τους πρωταρχικούς κανόνες κάθε είδους δικαίου συνολικά (διοικητικό, ποινικό, αστικό κ.α.)(72).

68. J.Donnelly , 1993,σελ.5

69. Γ.Μίντσης , 2003, σελ.26

70. Κ.Μανωλοπούλου - Βαρβιτσιώτη , 1990 , σελ. 9 – 11

71. Χ.Σατλάνης , 2003, σελ.19-20

72. www.ous.gr , σελ.1-2

Ο όρος, εν συνεχεία, προστατευόμενα δικαιώματα, χαρακτηρίζει τα κλασικά δικαιώματα. Το κοινωνικό δικαίωμα δεν αποτελεί παρά «την θετική παροχή εκ μέρους του κράτους, στον πολίτη». Κάθε είδους δικαίωμα όμως, ανεξαιρέτως υποδηλώνει μια πρωταρχική σχέση του ατόμου με την κρατική εξουσία.(73)

Ο όρος διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ταυτόσημος με τον όρο διεθνές δίκαιο των δικαιωμάτων των ανθρώπων ή τον όρο δικαιώματα του ανθρώπου στη διεθνή έννομη τάξη. Ο εν λόγω σημαίνει το σύνολο των κανόνων δικαίου και ειδικότερα του δημοσίου διεθνούς δικαίου που αναγνωρίζουν, που προσδιορίζουν και κατοχυρώνουν τα δικαιώματα του ανθρώπου, ενώ ταυτόχρονα προβλέπουν και θεσμοθετούν τους διεθνείς μηχανισμούς ελέγχου και προστασίας, τη διασφάλιση, την υλοποίηση στην πράξη, τον σεβασμό, την πρόληψη των προβολών και την προστασία των υπό συζήτηση δικαιωμάτων.

Επιπλέον η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το δημόσιο διεθνές δίκαιο, λαμβάνει χώρα είτε με την απευθείας απονομή δικαιωμάτων στους πολίτες των κρατών που ακυρώνουν μια σύμβαση (και στους υπαγόμενους στην εξουσία τους αλλοδαπούς) είτε με την ανάληψη εκ μέρους αυτών των κρατών της υποχρέωσης να λάβουν νομοθετικά ή διοικητικά μέτρα για την κατοχύρωση και υλοποίηση- σε όλα τα επίπεδα- των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Να σημειωθεί ότι αρχικά τα Α.Δ. δεν ήταν κάτι άλλο εκτός από μια υπόθεση αποκλειστικής αρμοδιότητας κάθε κράτους το οποίο αποφάσιζε ελεύθερα την έκταση και την εφαρμογή τους. Η διεθνοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έλαβε χώρα από τον Α' παγκόσμιο, ένα προσπάθειες της διεθνοποίησης τους αναζωπυρώθηκαν κατά τη διάρκεια και τη λήξη του Β' παγκόσμιου .(74)

Στα πλαίσια της διεθνούς προστασίας λειτουργούν διεθνείς μηχανισμοί ελέγχου ή αρμόδια Όργανα Διεθνών Οργανισμών (π.χ. Επιτροπή Α.Δ. των Η.Ε., η Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων κ.α.). Η ύπαρξη όμως αυτής της διεθνούς προστασίας δεν σημαίνει ότι είναι απαραίτητα πλήρης και αυτοτελής μια και οι διεθνείς κανόνες εντάσσονται στο εσωτερικό δίκαιο και σ' αυτό το επίπεδο απαιτείται η συνδρομή κρατικών οργάνων για την εφαρμογή τους. Η προστασία αν και βασίζεται σε διεθνή κανόνα, είναι κατά βάση αυτή εθνική, μια και κάθε κράτος λειτουργεί και εφαρμόζει διαφορετικά. Τα διεθνή όργανα παρεμβαίνουν πάντα διορθωτικά, εφόσον σημειωθεί εσφαλμένη εφαρμογή, ανικανότητα ή απλή παράβλεψη.(75)

Το διεθνές δίκαιο είναι ένα δίκαιο πολιτικό. Ο λόγος; είναι δομημένο γύρω- κυρίως- από τα πολιτικά ενδιαφέροντα των κρατών. Συνεπώς δεν υπάρχει οργανωμένη τιμωρία ενάντια στο κράτος που τυχόν προβεί σε παραβίαση και επιπροσθέτως είναι γεγονός ότι τα κράτη δέχονται ευκολότερα μια «διακήρυξη» που τα υποχρεώνει νομικά , όπως μια σύμβαση και επίσης οι συμβάσεις αναγνωρίζουν το δικαίωμα ενός ατόμου να συγκαλεί άμεσα ένα διεθνές νομικό όργανο με την προηγούμενη συγκατάθεση του κράτους. (76) (βλ. και στην ενότητα 6. Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων)

73. Γ.Βλάχος, 1976, σελ.108-111

74. Βλ. ό.π.

75. Χ.Σαλτάνης, 2003, σελ.21-26

76. Ε.Ρούκουνας, 1995, Σελ. 9-10

Εν συνεχεία, η διεθνής κοινότητα χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη ποικιλία δεσμών για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οι οποίοι και διακρίνονται σε κρατικούς (ελάχιστα αναπτυγμένοι), σε μη κυβερνητικούς (πραγματικές ομάδες πίεσης). Οι τελευταίοι διακρίνονται σε μη δικαιοδοτικούς θεσμούς και σε δικαιοδοτικούς θεσμούς. Οι πρώτοι- μαζί με τη λειτουργία της προστασίας- εξασφαλίζουν μια σημαντική λειτουργία προαγωγής ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με κυρίαρχη τη λειτουργία της επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι δικαιοδοτικοί θεσμοί αποτελούν μια επιπλέον πρόοδο σε σχέση με τους μη δικαιοδοτικούς. Οι εν λόγω προβλέφθηκαν σε 2 συμβάσεις με τοπική εμβέλεια την Ευρωπαϊκή Σύμβαση και την Αμερικανική Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που στηρίζονται σε ένα σχεδόν ταυτόσημο μηχανισμό. Την επιτροπή και το δικαστήριο.(77)

- ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ - ΟΙ ΤΡΙΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Οι εν λόγω κατηγορίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ανάλογες της ιστορικής εμφάνισης και της αναγνώρισης τους οικουμενικώς. Συνεπώς, σύμφωνα με αυτή την ιστορική εξέλιξη, μπορούμε να μιλάμε για «γενιές δικαιωμάτων».

Η πρώτη γενιά περιλαμβάνει το δικαίωμα της ζωής, της προσωπικής ελευθερίας και ασφάλειας, της θρησκείας, της απαγόρευσης των βασανιστηρίων και της δουλείας, έως το δικαίωμα σεβασμού του οικογενειακού βίου, αλλά και πολλά άλλα. Αυτά τα δικαιώματα δεν είναι άλλα από τα ατομικά και τα πολιτικά που κατακτήθηκαν από τους αγώνες αμερικανικής και της γαλλικής επανάστασης. Ο «αμυντικός τους χαρακτήρας» αντιτίθεται στο κράτος, μια και δεν είναι λίγες οι φορές όπου το τελευταίο προβαίνει σε ενέργειες καταπάτησης αυτής της κατηγορίας- και όχι μόνο- δικαιωμάτων.(78).

Ο όρος «ατομικά δικαιώματα» τονίζει την έμφυτη ατομικότητα του ατόμου αφού ο όρος δικαίωμα δηλώνει την αναγνωρισμένη αξίωση από την έννομη τάξη και θεμελιώνεται νομικά. Ο ιδιώτης μεταβάλλεται από απλό αντικείμενο δικαίου σε υποκείμενο δικαίου, σε πολίτη περιορίζοντας έτσι την κρατική εξουσία. Η ορθή λειτουργία της δημοκρατίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ελευθερία του τύπου, της συνάθροισης, της γνώμης, της ίδρυσης πολιτικών κομμάτων και συνδικαλιστικών οργανώσεων. Τα ατομικά δικαιώματα επιτρέπουν την ίση και ελεύθερη συμμετοχή στις πολιτικές διαδικασίες. Τα ατομικά δικαιώματα αναγνωρίζονται υπέρ του ατόμου και του επιτρέπουν να απαιτεί την υπέρβαση ορισμένων ορίων κατά τη δράση των κρατικών οργάνων, δηλαδή, αλλά του επιτρέπουν ταυτόχρονα, να ενεργοποιεί κρατικούς και ενδεχόμενα διεθνείς οργανισμούς για την προστασία του. (79)

.....

77. Κ.Μανωλοπούλου – Βαρβιτσιώτη, 1990, σελ.21 – 24

78. Σ.Περράκης, 1991, σελ.18-21 και Π.Δαντόγλου, 2005, σελ.3-10

79. Ε.Ρούκουνας, 1995, σελ. 13 - 14 και 15 - 21

Όλες αυτές οι ελευθερίες που παρέχονται μέσω των ατομικών δικαιωμάτων υποβλήθηκαν αναπόφευκτα στον δικαστικό έλεγχο και την δικαστικοποίησή τους μέσω του αστικού, του ποινικού και του διοικητικού δικαίου.

Παρόλο , όμως , που τα ατομικά δικαιώματα δεν θίγονται και κατοχυρώνονται μέσω του Συντάγματος, η νέα κοινωνική ηθική που ακολουθεί την τεχνολογική εξέλιξη αναβαθμίζει την ατομική κοινωνική ευθύνη υποβαθμίζοντας παράλληλα την κρατική. Όλα συντείνουν στο ότι η ανασφάλεια του πολίτη και ο φόβος του εγκλήματος ξεπερνούν τα όρια με συνέπεια να επιζητείται από την κοινωνία ο αυστηρότερος έλεγχος. Η νέα τεχνολογία προσφέρει αναρίθμητες εφαρμογές με κύρια την ηλεκτρονική επιτήρηση, την παρακολούθηση με τεχνικά μέσα και την πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα. Η δυνατότητα αυτών των αλάνθαστων μεθόδων καταφέρει να νομιμοποιήσει τόσο στην αντίληψη του κοινού όσο και στην έννομη τάξη την χρήση της τεχνολογίας για προληπτικούς λόγους και κατοχύρωση της πολυπόθητης ασφάλειας. Η αυστηρότητα των τεχνολογικών επιλογών επιτήρησης είναι ανάλογη του αισθήματος ανασφάλειας του πολίτη στα πλαίσια της προστασίας του ιδιωτικού χώρου με ταυτόχρονο γενικότερο έλεγχο του δημόσιου.

Οι σαρωτικές μεταβολές που επιφέρουν στη δομή και στο σύστημα της παγκόσμιας οικονομίας οι βαθιές τομές στις παραγωγικές διαδικασίες, η διόγκωση του διεθνούς εμπορίου και των συναλλαγών και η κορύφωση του διεθνούς ανταγωνισμού σε συνδυασμό με τη δραματική αύξηση των κινδύνων της τεχνολογικής επανάστασης , ασκούν καθοριστική επίδραση στη λειτουργία και στους προσανατολισμούς του σύγχρονου κράτους. (80) Τα πολιτικά δικαιώματα με τη σειρά τους, ισχύουν, πλην εξαιρέσεων, μόνο υπέρ των πολιτών και όχι των αλλοδαπών. Η γαλλική επανάσταση μας πρόσφερε και την εξασφάλιση δικαιωμάτων της μειοψηφίας έναντι της πλειοψηφίας. (81)

Τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στη μόρφωση, στη δίκαιη εργασία και την κοινωνική ασφάλιση, περιλαμβάνονται στη δεύτερη γενιά. Κάνουμε λόγο για δικαίωμα προαγωγής και όχι προστασίας, μια και απαιτείται από το κράτος να προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες- παροχές, προκειμένου να επέλθει η απόλαυση τους. Αυτό είναι και ο λόγος, όπου για ορισμένους μελετητές τα δικαιώματα της δεύτερης γενιάς δεν ανήκουν στην σφαίρα των ανθρωπίνων. Οι ενέργειες, εξάλλου των Ηνωμένων εθνών για την προάσπιση τους μαρτυρούν την άποψή ότι τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, δεν υφίσταται, χωρίς την ύπαρξη των οικονομικών, των κοινωνικών και των πολιτιστικών δικαιωμάτων, αλλά και το αντίστροφο. (82) Τα οικονομικά, τα κοινωνικά και τα πολιτιστικά δικαιώματα, απαιτούν δημόσιες δαπάνες που οι χώρες του τρίτου κόσμου δεν μπορούν δυστυχώς να αντιμετωπίσουν. Αυτό έχει ως συνέπεια την ταυτόχρονη υποβάθμιση, πέραν των οικονομικών και την υποβάθμιση των ατομικών και των πολιτικών δικαιωμάτων αυτών των χωρών. (83)

Τα δικαιώματα αλληλεγγύης συγκροτούν την τρίτη γενιά δικαιωμάτων, ενώ κατέχουν μια ατομική και μια συλλογική διάσταση. Επί παραδείγματι το δικαίωμα στην ανάπτυξη, στην ειρήνη, σε ένα

80. Α.Παпанεοφτόν , 1997, σελ. 218-239

81. Ε.Ρούκουνας , 1995 , σελ. 15 – 21

82. Σ.Περράκης , 1991 , σελ. 18 – 21

83. Ε.Ρούκουνας , 1995 , σελ. 15 – 21

υγιές και ικανοποιητικό περιβάλλον κοσμών το κατάλογο της εν λόγω κατηγορίας, που αντιμετωπίζουν όμως προβλήματα νομικών οριοθετήσεων (όσον αφορά το περιεχόμενο τους φορείς ή την προβολή τους).(84)

Στη συλλογική τους διάσταση, πρωτοεμφανίστηκαν στο Αφρικανικό Χάρτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Λαών, το 1981, με τη σημερινή δέσμευση 49 κρατών.

Κατά τον Vasak τα δικαιώματα αλληλεγγύης «εκφράζουν μια ορισμένη αντίληψη της συλλογικής ζωής και δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν παρά με τη συνένωση των προσπαθειών όλων των κοινωνικών εταίρων ατόμων, κρατών, αλλά δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων». (85) Τα δικαιώματα αυτής της γενιάς αντιμετωπίζουν τον άνθρωπο ως σημείο αναφοράς ολόκληρο τον πλανήτη, ενώ η αντιμετώπισή τους εξαρτάται από το πώς τα συνδέουμε με τα ήδη οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα. (86)

Προβληματισμοί και αντιγνώμεις έχουν παρουσιάσει οι ανωτέρω γενιές - διακρίσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως επίσης διαφωνίες έχουν επέλθει και σχετικά μετά με το ποια ομάδα δικαιωμάτων καθίσταται πιο σημαντική. Πολλοί υποστηρίζουν ότι «αν κάποιος σε υποβάλλει συνεχώς βασανιστήρια και θίγει την αξιοπρέπειά σου «τι να σου κάνει το οκτώωρο;». Άλλοι να στηρίζουν ότι «αν δεν φας, αν δεν εργαστείς, τι να το κανείς το δικαίωμα στο γάμο ή το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι;»(87)

Παρόλα αυτά , οι ατομικές ελευθερίες, τα κοινωνικά δικαιώματα και τα πολιτικά δικαιώματα συνθέτουν μαζί την ενιαία «θέση» (status) της ανθρώπινης προσωπικότητας στο σύγχρονο δημοκρατικό κράτος. Μόνο οι ατομικές ελευθερίες, χωρίς κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, και αντίστροφα, δεν διασφαλίζουν το πρόσωπο και την ανάπτυξη του μέσα στο κοινωνικό σύνολο. Απαιτείται πάντα ο συνεχής συνδυασμός της αποχής του κράτους από πράξεις προσβολής της προσωπικότητας, της θετικής προστασίας και προαγωγής της και της ενεργού συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή και τις κρατικές λειτουργίες. Η «ενέργεια» και η αποτελεσματικότητα κάθε κατηγορίας συνδέονται αναπόσπαστα με τη λειτουργία των άλλων κατηγοριών. Η λειτουργική αυτή σύνδεση της σχέσης κράτους και προσώπου αποτελεί την ουσιαστική βάση της δημοκρατίας. Συνεπώς η παραπάνω διάκριση των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό σχετική. Πρώτον επειδή, δεν ανταποκρίνεται στην πολυπλοκότητα της σύγχρονης πραγματικότητας και δεύτερον γιατί αυτά τα δικαιώματα αλλιώς επηρεάζονται σε κάθε επίπεδο κατοχύρωσης και άσκησής τους. (88)

84. Σ.Περράκης, 1991, σελ. 18 - 21

85. Βλ. ό.π.

86. Ε.Ρούκουνας, 1995, σελ. 15 - 21

87. Βλ. ό.π. σελ. 21 - 22

88. Γ.Νικολόπουλος 2007 - 2008, σελ.7

1.4. Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ο όρος «ασφάλεια» υποδηλώνει ότι κάποιος ή κάτι δεν εκτίθεται σε κίνδυνο και απουσιάζει η πιθανότητα να συμβεί κάποιο κακό. Αυτό γιατί προέρχεται από το στερητικό μόριο «α» και το ρήμα «σφάλλω», που σημαίνει κάνω κάποιον να κλονίζεται, να πέφτει, και, μεταφορικά, να πέφτει σε λάθος και να αστοχεί. (89) Η έννοια της «ασφάλειας» υποδηλώνει την έλλειψη φόβου και έγνοιας, την αίσθηση σταθερότητας και νοείται ως μια υπάρχουσα κατάσταση. Βέβαια, μια και ο τρόπος αντίληψης της έννοιας της ασφάλειας επηρεάζεται από πολιτιστικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, είναι γεγονός ότι κάποιος αν και μπορεί να υπάρχει αντικειμενική ασφάλεια, να νιώθει ανασφαλής, ή επίσης, μπορεί να ενυπάρχει πραγματικός κίνδυνος, αλλά το άτομο να νιώθει πλήρη άγνοια (90)

Ο Walz, επισημαίνει πως η ασφάλεια προσδιορίζεται από πολλές παραμέτρους. Οι παράμετροι, αυτές δεν είναι άλλοι από την πολιτική ηγεμονία, την οικονομική ανάπτυξη και ή την στρατιωτική ισχύ. (91)

Για τον Παπαθεοδώρου, ο όρος «ασφάλεια» περιγράφει εννοιολογικά και τη δυνατότητα αποτροπής μιας απειλής ή κινδύνου. «Το άτομο είναι πεπεισμένο για τη σταθερότητα και τη διάρκεια προστασίας που του παρέχεται και παράλληλα έχει επίγνωση των κινδύνων». Η ασφάλεια δεν προσλαμβάνεται ως ένα γεγονός παγιωμένο, αλλά παρέχεται, προσφέρεται, ετεροπροσδιορίζεται και επιδιώκει απτή μορφή.

Η ασφάλεια ως συναισθηματική κατάσταση έχει να κάνει με συνειδητά βιώματα και εμπειρίες που προσδίδουν αξίες στο άτομο και ενισχύουν «τον κόσμο του». Ως αίσθηση και ως έννοια, η ασφάλεια προϋποθέτει μια τάξη πραγμάτων στον κόσμο που μας περιβάλλει, ενώ συνιστά ταυτόχρονα το αποτέλεσμα μιας θετικής συστοιχίας δράσεων και αντιδράσεων μεταξύ του υποκειμένου και των διάφορων καταστάσεων που το επηρεάζουν. Στη γενική, ωστόσο, συνύπαρξη των ατόμων, η ασφάλεια υποδηλώνει το πλέγμα εναρμονισμένων σχέσεων μεταξύ ατόμων και κοινωνίας αρκεί βέβαια ο σεβασμός των αξιών να θεωρείται δεδομένος. (92)

Η αίσθηση ασφάλειας ή της ανασφάλειας είναι αλληλένδετη και με το φόβο του εγκλήματος, που σύμφωνα με τον Leaute, ορίζεται ως «το συλλογικό άγχος των κατοίκων μιας περιοχής, μιας πόλης ή μιας χώρας, το οποίο προέρχεται από το φόβο πιθανής θυματοποίησης των ίδιων ή κοντινών προσώπων, από βίαιες εγκληματικές επιθέσεις». (93)

Κάνουμε λόγο για ένα φόβο, ο οποίος είναι το αποτέλεσμα των γενικότερων συναισθημάτων ανασφάλειας των πολιτών σχετικά με την ποιότητα ζωής τους και το επίπεδο των υπηρεσιών που τους προσφέρει ο αντίστοιχος κάθε φορά φορέας. Οι παράγοντες που ενισχύουν αυτό τον φόβο είναι η προηγούμενη θυματοποίηση των ατόμων, η αίσθηση του ευάλωτου που μπορεί να τα χαρακτηρίζει (vulnerability), καθώς και η άνιση κατανομή του φόβου κατά γεωγραφικές περιοχές. (Taylor και Hale)

89. Χ.Ζαραφωνίτου, 2007, σελ.15

90. Ε.Μιχαλακοπούλου, 2005, σελ. 10

91. Α. Μανιτάκης - Α.Τάκης, 2004, σελ. 96

92. Θ.Παπαθεοδώρου, 2002, σελ. 25-26

93. Χρ.Ζαραφωνίτου, 2002, σελ. 31-33

(94). Ο Box , ο Halle και ο Andrews εγκλείουν μέσα στους παράγοντες και τους περιβαλλοντικούς και τη γνώση σχετικά με το έγκλημα και τη θυματοποίηση , την υποκειμενική πρόσληψη του κινδύνου που ποικίλλει , καθώς και την εμπιστοσύνη στους κρατικούς μηχανισμούς. (95)

Σύμφωνα με τον Roche , η ασφάλεια ως συναίσθημα ή γεγονός , αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις δεσμούς του κράτους και των πολιτών. Το κράτος πρέπει να ικανοποιεί την ανάγκη για ασφάλεια των πολιτών και για απόλαυση των δικαιωμάτων τους. Ο φόβος της εγκληματικότητας , λοιπόν , ανάγεται σε πολιτικό διακόβευμα και έχει να κάνει με την έλλειψη της αίσθησης της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών του κράτους. (96)

Η αίσθηση ανασφάλειας επηρεάζει κατά πολύ τη διαχείριση της καθημερινότητας και την ποιότητα ζωής , ενώ δεν αφορά μόνο προσαπικές εμπειρίες , αλλά και εμπειρίες άλλων ατόμων , κοντινών και μη. Το αίσθημα αυτό , ποικίλει ανάλογα με την ηλικία , την εθνική προέλευση και την οικονομική κατάσταση . Τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου αισθήματος σύμφωνα με τους Robert και Pottier είναι η αύξηση ανησυχίας , της τιμωρητικότητας και της ξενοφοβίας. (97) Τα ΜΜΕ παρέχουν επίσης σημαντική συμβολή στη δημιουργία αύξησης του αισθήματος της ανασφάλειας , μέσω της δημιουργίας πλαστών αναπαραστάσεων του εγκλήματος και της δημιουργίας «ηθικού πανικού». (98)

Η ανασφάλεια , πέρα από την καθημερινότητά μας επηρεάζει και την αντεγκληματική πολιτική με συνέπεια - εξαιτίας των κοινωνικών πιέσεων - να ενισχύεται η καταστολή και η κρατική ποινική παρέμβαση για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. (99) Κάτω από αυτό το πρίσμα το κράτος προχωρά σε αναποτελεσματικά μέτρα πρόληψης (π.χ. ηλεκτρονική επιτήρηση) που προσβάλλει τους δημοκρατικούς θεσμούς τα ατομικά δικαιώματα και τις ατομικές ελευθερίες.

Η ασφάλεια , κατά τον Hegel , αποτελεί δικαίωμα και το κράτος έχει καθήκον να το παρέχει , κάτι που υποστηρίζει και ο Rousseau υπό τη σκοπιά του κοινωνικού συμβολαίου θεωρώντας την ασφάλεια παράγωγο αγαθό της ελευθερίας.(100) Ο Marx , με την σειρά του , πρεσβεύει ότι η διαφύλαξη της τάξης και η εγγύηση της ασφάλειας αποτελούν προσχήματα του κράτους για την νομιμοποίηση σχέσεων κυριαρχίας και υποταγής.(101)

Ο Ferri ενέταξε την προβληματική της ασφάλειας στο πλαίσιο μιας αντεγκληματικής πολιτικής με δύο πόλους. Ο πρώτος περιλαμβάνει στρατηγικές που αποσκοπούν στη μείωση της εξάπλωσης της εγκληματικότητας. Η αστυνομική προληπτική και κατασταλτική παρέμβαση συμπεριλαμβάνονται στο δεύτερο πόλο αντεγκληματικής πολιτικής (102) . Η κοινωνική πρόληψη , στη συνέχεια , κατά τον ίδιο εξασφαλίζει την ισορροπία και την ασφάλεια μεταξύ του κοινωνικού και του ατομικού

94. βλ. ο.π. σελ.37-39

95. βλ. ό.π. σελ. 37 – 39

96. Ε.Μιχαλακοπούλου , 2005 , σελ. 12

97. Χ.Ζαραφωνίτου , 2007 , σελ.35-38

98. βλ.οπ.σελ.45-46

99. βλ.οπ.σελ.57-59

100. Θ.Παπαθεοδώρου , 2002 , σελ. 27-31

101. βλ.ό.π.σελ.32-35

102. βλ. ό.π. , σελ.36

στοιχείου.(103)

Ο Durkheim , επισημαίνει πως «αν το έγκλημα απειλεί πράγματι τη γενική ασφάλεια των ανθρώπων και των κοινωνιών τότε η υποτιθέμενη λύση δεν μπορεί να περιορίζεται στην υποχρέωση υπακοής , ακόμη και αν οι ίδιες αυτές κοινωνίες θεωρούν τη συμμόρφωση και το σύννομο φρόνημα των πολιτών ως αναγκαία στοιχεία της εξάλειψης της εγκληματικότητας». (104)

Σύμφωνα με τον Bonger (ο οποίος ακολουθεί τη μαρξιστική ανάλυση) η έννοια της ασφάλειας , δεν αποτελεί μια συγκεκριμένη κατάσταση πραγμάτων που προστατεύει τα έννομα αγαθά , αλλά μια ουτοπία εμφορούμενη με το δράμα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας . (105)

Ο Foucault υποστηρίζει πως η ασφάλεια επιδιώκεται για τα συμφέροντα μιας συγκεκριμένης ομάδας, ενώ κατά τον ίδιο , ο κοινωνικός έλεγχος επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Η επιτήρηση , από την αστική τάξη, νέων τεχνικών επιτήρησης και τιμωρίας είναι πλέον γεγονός , με σκοπό τον πανοπτικό έλεγχο συγκεκριμένων ομάδων και την μέγιστη εποπτεία χώρου. Η διαμόρφωση μιας «πειθαρχημένης κοινωνίας» είναι πλέον γεγονός. Κάθε στόχος είναι «η πειθαρχία η οποία δεν μπορεί να ταυτίζεται ούτε με ένα θεσμό , ούτε με ένα μηχανισμό . Είναι ένας τύπος εξουσίας, ένας τρόπος άσκησης της , και περιλαμβάνει ένα σύνολο οργάνων , τεχνικών μεθόδων διαδικασιών , επιπέδων εφαρμογής , στόχων . Είναι μια φυσική ή μια ανατομία της εξουσίας, μια τεχνολογία». (106)

Ο Garland , στη συνέχεια , αναδεικνύει την δημιουργία νέων πολιτικών , όπου οι πολιτικές δυσχέρειες - έτσι όπως τις αντιλαμβάνεται ο κόσμος μας - έχουν προκύψει , έχουν φέρει στην επιφάνεια και καθιστούν έναν κοινωνικό έλεγχο , που παρακολουθεί επίμονα «επικίνδυνους» πολίτες, απομονώνει επικίνδυνους πληθυσμούς και νομιμοποιεί ένα σύνολο αντιδράσεων στην εγκληματικότητα υπό τη μορφή ιδρυμάτων αστυνόμευσης, τιμωρίας και πρόληψης.

Την τελευταία 20ετία, στην Ευρώπη , η ανάπτυξη του σωφρονιστικού συστήματος, επιδιώκει να καλύψει την ανησυχία του κοινού για την τάξη και την κοινωνική σταθερότητα. Οι δρακόντειες στρατηγικές για τη διατήρηση της κοινωνικής πειθαρχίας, αποτελούν πλέον αναπόσπαστο κομμάτι κάθε αντεγκληματικής πολιτικής.

Ο Feeley και ο Simon, έχουν ορίσει αυτή τη μορφή δικαιοσύνης ως actuarial justice , δηλαδή ως «διαχειριστική απονομή δικαιοσύνης» , η οποία έχει ως σκοπό τη διαχείριση κινδύνων μέσα από τον έλεγχο των «επικίνδυνων ομάδων» , οι οποίες διαχειρίζονται με βάση την επικινδυνότητα.

Η περιγραφή του ατόμου με βάση αυτό το μοντέλο επιτυγχάνεται μέσω υπολογισμούς πιθανοτήτων, στατιστικές κατανομές της εγκληματικότητας του γενικού πληθυσμού ή και με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογισμών από την αστυνομία , υιοθετώντας κατασταλτικές πολιτικές. Βεβαίως η διαχειριστική δικαιοσύνη έχει να κάνει και με ζητήματα δημόσιας ασφάλειας (107) , ενώ η καταπολέμηση των κινδύνων επιτυγχάνεται με τη χρήση εξελιγμένων τεχνολογιών με έντονη την παρέμβαση του κράτους στην ιδιωτική ζωή των πολιτών . (108)

103. βλ. ό.π. και στο Ι.Φαρσεδάκης , 1990 , σελ. 149

104. βλ.ό.π.σελ.37

105. βλ.οπ.σελ.41

106. Μ. Foucault , μετ. Κ. Χατζηδήμου , 1989 , σελ. 283-284

107. Α. Παπαρίζου , 2005 , σελ. 19-20 και στο Ε.Μιχαλακοπούλου , 2005 , σελ. 16-17 108. βλ.ό.π. σελ.22

Η έννοια της διακινδύνευσης (Risk) αποτελεί κεντρικής σημασίας έννοια στην κατανόηση της διαχειριστικής δικαιοσύνης. Ο Beck χαρακτηρίζει τις σημερινές δυτικές κοινωνικές , που έχουν μετατραπεί σε ένα απέραντο εργαστήριο με μη ανανεωμένα αποτελέσματα πειραμάτων , ως «κοινωνίες της διακινδύνευσης» . («risk societies»)

Κατά τον Beck ζούμε σε μια εποχή «ύστερης νεοωερικότητας» που χαρακτηρίζεται από κοινωνική ανισότητα με πιο σύνθετα κοινωνικά προβλήματα. Η ανάπτυξη του εκσυγχρονισμού ,όπως ισχυρίζεται, δημιουργεί συγχρόνως συνθήκες υπονόμευσης και μια τεχνολογία που δημιουργεί προβλήματα εξαιτίας της ανικανότητας της χρήσης της από την κοινωνία.

Ο Beck υποστηρίζει πως η αίσθηση της διακινδύνευσης ξεκινάει εκεί που τελειώνει η εμπιστοσύνη , η ρήξη των κοινωνικών σχέσεων , η ανασφάλεια και απιστία στην πρόοδο. Οι νέες μορφές κοινωνικού ελέγχου δεν καθοδηγούνται από την προσπάθεια επανένταξη του δράστη , αλλά από την αξιολόγηση της επικινδυνότητάς τους και τη διακινδύνευση έννομων αγαθών κάτω από την πρόφαση της τάξης και της ασφάλειας (109)

Η αυξημένη επιτήρηση του δημοσίου χώρου και η επέκταση των συστημάτων παρακολούθησης της ιδιωτικής σφαίρας του πολίτη , η ποινική εξουδετέρωση των χρηστών ναρκωτικών , καθώς και η ανάπτυξη της αστυνομίας (νέοι κλάδοι και ειδικές δυνάμεις) αποτελούν επιπλέον χαρακτηριστικά της διαχειριστικής δικαιοσύνης στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας και πρόληψης.(110)

Ο Melossi , από μια οικονομική σκοπιά , καταλήγει πως ο κοινωνικός έλεγχος ακολουθεί τις τάσεις της αγοράς εργασίας. Η ελίτ , προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες επίλυσης των προβληματικών καταστάσεων, ενδυναμώνει τα μέτρα ποινικής καταστολής. Οι μηχανισμοί κοινωνικού αποκλεισμού , πλέον , δημιουργημένοι από οικονομικές αλλαγές σχηματίζουν «επικίνδυνες τάξεις» , το κράτος οπισθοχωρεί και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις φουντώνουν (111) , ο «άλλος» μετατρέπεται σε «ξένος» και η ανασφάλεια , μέσω της κακής χρήσης της νέας τεχνολογίας, γίνεται τρόπος ζωής κάτω από τον πανοπτισμό και τη συνεχή επιτήρηση.

- ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η ασφάλεια της πολιτείας διακρίνεται σε εσωτερική , εξωτερική και συλλογική ή διεθνή ασφάλεια.

Ο όρος εσωτερική ασφάλεια περιλαμβάνει επιπλέον και τις έννοιες της δημόσιας ασφάλειας ή της κρατικής ασφάλειας και αφορά ζητήματα της εγκληματικότητας, καθώς και ζητήματα αντιμετώπισης της τελευταίας (112)

Ως εθνική ασφάλεια νοείται η προστασία της πολιτείας από κίνδυνο ξένης δύναμης ενώ η δημόσια ασφάλεια αναφέρεται στην προστασία θεσμών και αξιών της πολιτείας από εσωτερικές πολιτικές μειοψηφίες.(113)

109. βλ.ο.π.σελ.21-23

110. βλ.ο.π.σελ.23-24

111. βλ.ο.π.σελ.26-28

112. Ε.Λαμπροπούλου , 2001 , σελ. 47

113. Χ.Ζαραφώνιτου , 2007 , σελ. 20

Η δημόσια ασφάλεια , εμβαθύνοντας , λειτουργεί υπέρ του κράτους ,παραθέτοντας ένα δεδομένο πλέγμα σχέσεων κυριαρχίας και υποταγής. Αυτή η άποψη αποτελεί την κυριαρχική διάσταση της δημόσιας ασφάλειας. Η εγγυητική διάστασή της περιλαμβάνει τη λειτουργία της δημόσιας ασφάλειας υπέρ του πολίτη , μια βασική υποχρέωση , δηλαδή, του κράτους απέναντι στον πολίτη. (114) Η δημόσια ασφάλεια είναι συνυφασμένη με την εσωτερική κρατική ασφάλεια με την πεποίθηση πως οι πολίτες θεωρούν αξιόπιστο το κρατικό σύστημα, αλλά και με την ικανότητα του κράτους να επιβάλλει (μέσω των θεσμών, των οργάνων και των μηχανισμών του) το σεβασμό στην έννομη τάξη , καθώς και την ασφάλη ενάσκηση των δικαιωμάτων και την απόλαυση των έννομων αγαθών των πολιτών. (115) (Συμφωνίες Schengen και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Tampere)

Συνιστώντας ρευστή , εύπλαστη συνθετική και εξελικτική έννοια , η δημόσια ασφάλεια αποτελεί «ακρογωνιαίο λίθο κάθε πολιτεύματος και απότοκο της κρατικής κυριαρχίας» , αλλά και προϋπόθεση ύπαρξης του κράτους.

Το περιεχόμενό της δεν προσδιορίζεται ρητά από συνταγματικές και νομοθετικές διατάξεις , μα προκύπτει ανακλαστικά από το πνεύμα και τις αρχές του Συντάγματος .(116)

Η δημόσια ασφάλεια αποτελεί είναι συστηματοποιημένο σύνολο μέτρων αντεγκληματικής πολιτικής που θέτουν οι νομιμοποιημένοι φορείς της κεντρικής εξουσίας , με στόχο την ενεργοποίηση του κοινωνικού ελέγχου για την πάταξη του εγκλήματος και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. (117) Η δημόσια ασφάλεια αποτελεί ένα δημόσιο και συλλογικό «κοινό αγαθό» στο βαθμό που η παραγωγή της στηρίζεται στις δράσεις του κράτους για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. Αυτό το αγαθό κινητοποιεί τη δυναμική της κεντρικής εξουσίας του κοινωνικού ελέγχου . Χαρακτηρίζεται ως κοινό αγαθό» εφόσον διατηρεί τον δημόσιο και ιδιωτικό χαρακτήρα του. Η ιδιωτικοποίησή του σηματοδοτεί τη συρρίκνωση του δικαιώματος στην ασφάλεια , όπως επίσης και την υποχώρηση του κράτους (118)

Ο ιδιωτικός τομέας επήλθε σταδιακά αλλά με αυξητικές τάσεις παίρνοντας τη θέση του κράτους και δημιουργώντας μια βιομηχανία ιδιωτικής ασφάλειας.

Ο όρος περιλαμβάνει ιδιωτικές εταιρίες , που με βοήθεια της τεχνολογίας , αναλαμβάνουν την προστασία του νόμου της τάξης , περιουσιών , ατόμων , αντικειμένων αξίας , τις μεταφορές χρημάτων μέσω αντικλεπτικών συστημάτων και κάθε είδους συστήματα παρακολούθησης (κλειστά συστήματα τηλεόρασης).

Η αυξημένη ευημερία , η αύξηση του εγκλήματος , η ανεπάρκεια της δημόσιας αστυνομίας (119) η δημιουργία πολυκαταστημάτων και χώρων ψυχαγωγίας (120) , η αίσθηση ανασφάλειας η νεοφιλελεύθερη αντίληψη του λιγότερου κράτους επαύξησαν το φαινόμενο της ιδιωτικοποίησης και

114. Θ.Παπαθεοδώρου , 2002 , σελ.55

115. βλ.ο.π.σελ.58-59

116. βλ.ο.π. σελ.60-61

117. βλ.ο.π.σελ.104

118. βλ.ο.π.σελ.101

119. Α.Χαλκιά , 2007 , σελ. 111

120. Ε.Λαμπροπούλου , 2001, σελ. 92

της εμπορευματοποίησης της ασφάλειας (121). Αυτό το φαινόμενο δεν επέφερε μόνο τη δημιουργία ιδιωτικής αστυνομίας αλλά επηρέασε και την οργάνωση της καθημερινότητάς μας.

Πέρα από την αυξημένη χρήση πορτών ασφάλειας , ειδικών κλειδαριών και αντικλεπτικών συστημάτων και συναγερμών , ο κάθε πολίτης υπόκειται και σε έναν καθημερινό οπτικοακουστικό έλεγχο κάτι που αλλοιώνει τον τρόπο δράσης και περιορίζει την ελευθερία του.(122)

Η ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της ασφάλειας , παρόλο το κόστος της και τις κοινωνικές ανισότητες που προκαλεί (γιατί δεν είναι όλοι στην ίδια οικονομική θέση για να την αποκτήσουν) , έχει πλέον «περάσει» να θεωρείται αναγκαία από τους πολίτες , ακόμη και με το τίμημα της καταπάτησης της ιδιωτικής σφαίρας και της ελευθερίας.

Εύλογα τίθεται επίσης και το ερώτημα σχετικά με το ποιοι ιδιωτικοί (και κρατικοί βέβαια) φορείς έχουν το παραπάνω δικαίωμα και την αρμοδιότητα κάτω από την πρόφαση της αντεγκληματικής πολιτικής και της διατήρησης της ασφάλειας και της τάξης :

- Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ, ΤΗΝ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η ασφάλεια ως συναίσθημα συνιστάται στην αρμονική συνύπαρξη των ανθρώπων και στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Για την επίτευξή τους όμως επιζητούνται αυστηρότερα κατασταλτικά μέτρα προκειμένου να κατασταλάξουν ο φόβος του εγκλήματος και της θυματοποίησης. Η ανασφάλεια , έτσι , τελικά διογκώνεται και υιοθετείται η πολιτική της μηδενικής ανοχής συρρικνώνοντας έτσι τα δικαιώματα και τις ελευθερίες μας. (123)

Σύμφωνα με την Λαμπροπούλου , οι απειλές που νιώθουν οι πολίτες δεν είναι απτές και συγκεκριμένες. Η ίδια η πολιτεία τις κατασκευάζει γεννώντας τους το αίσθημα της καχυποψίας και της ανασφάλειας, προκειμένου να «καλύψει» τη δική της αναποτελεσματικότητα των στρατηγικών της αντεγκληματικής πολιτικής της .(124) Η εκάστοτε πολιτική εξουσία αναπτύσσει μέτρα , πρακτικές και μεθόδους για την προστασία και ασφάλεια του πολίτη , οι οποίες διαμορφώνουν τη σχέση κυβερνητικής πολιτικής , συγκροτούν το υποσύνολο των δημοσίων πολιτικών (το οποίο προβάλλει στην κοινωνία τα προτάγματα της κρατικής εξουσίας στους τομείς της ασφάλειας και της εγκληματικότητας) και θεμελιώνουν το δικαίωμα της τιμωρίας , της πειθαρχίας και του καταναγκασμού. (125)

Η αντεγκληματική πολιτική ορίζει τις πολιτικές προτεραιότητες και τις μεθόδους κατοχύρωσης της ασφάλειας και επιπλέον προσδίδει στους πολίτες τον τρόπο που η ίδια αντιλαμβάνεται την ισορροπία μεταξύ ασφάλειας και δικαιωμάτων. Προσδίδει επίσης και την αναγκαιότητα της

121. Α.Χαλκιά , 2007 , σελ. 112-113

122. βλ.ο.π.σελ.114

123. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.88

124. Ε.Λαμπροπούλου , 2001 , σελ.43-50

125. Χ.Ζαραφωνίτου , 2007 , σελ. 59-60

πειθαρχησης και της τιμωρίας στην άσκηση του κοινωνικού ελέγχου. (126) Το υπερδικαίωμα όμως στην ασφάλεια δεν σημαίνει και υποχώρηση άλλων δικαιωμάτων (127) δημιουργώντας ένα καθεστώς πανοπτισμού και κάνοντας το ίδιο το κράτος να κάνει αυτό που επιδιώκει να μειώσει (μια και δεν μπορεί να το εξαλείψει γιατί καμιά κοινωνία , καμιά εποχή δεν υπάρχει χωρίς έγκλημα) ,να εγκληματεί και να συρρικνώνει ελευθερίες και δικαιώματα.

Η έννοια της λέξης «ελευθερία» , να σημειωθεί ότι είναι στενά συνυφασμένη με την έννοια της ασφάλειας. Σηματοδοτεί την απαλλαγή από κάποιο πράγμα , συνεπώς κάποιος ελεύθερος άνθρωπος , χαρακτηρίζεται από την έλλειψη καταναγκασμού και ενεργεί σύμφωνα με την θέληση του.

Συνεπώς, δεν μπορεί να υπάρξει ελευθερία χωρίς ασφάλεια και ασφάλεια χωρίς ελευθερία. Η μια προϋποθέτει την άλλη , για την απόλαυση έννομων αγαθών και δικαιωμάτων.

Σύμφωνα λοιπόν με τον Κουράκη «όσοι είναι πρόθυμοι να παραδώσουν ουσιαστικές ελευθερίες σε αντάλλαγμα για λίγη προσωρινή ασφάλεια δεν είναι αντάξιοι ούτε ελευθερίας , ούτε ασφάλειας».

(128)

Η σύμπλευση προσωπικής ασφάλειας (περιέχεται στο δικαίωμα της ασφάλειας) με τη φυσική ελευθερία και την απόλαυσή της πρέπει να αποτελεί ακλόνητο γεγονός (129) Η μείωση της εγκληματικότητας , όμως , μέσω δρακόντειων μέτρων , δεν επιτρέπει αυτή τη σύμπλευση. Οι δυο έννοιες αυτές , ασφάλεια και ελευθερία , τώρα πια έχουν ανταγωνιστικό χαρακτήρα . Η μια δεν ενισχύει το περιεχόμενο της άλλης και έτσι διακυβεύονται ανθρώπινες ελευθερίες και ανθρώπινα δικαιώματα. (130)

Συνεπώς σύμφωνα με τον Μανιαδάκη «ό,τι προστίθεται στην ασφάλεια αφαιρείται από την ελευθερία και ό,τι δεν αφαιρείται από την ελευθερία αφαιρείται από την ασφάλεια». (131)

Δυστυχώς , στις μέρες μας , έτσι μας ωθούν να αντιμετωπίζουμε την έννοια της ασφάλειας ,ως ένα δικαίωμα που για την απόκτησή του πρέπει να θυσιάζονται άλλα πολλά ...!

Η «μόδα» της σύγχρονης τεχνολογίας έχει συμβάλει κατά πολύ σε αυτό..!

126. βλ.ό.π. σελ.61

127. βλ.ό.π. σελ. 62

128. Χ.Ζαραφονίτου , 2007 , σελ. 15 – 16

129. βλ.οπ.σελ.18-19 , ομοίως αναφέρεται και στο Α. Μανιάκης - Α. Τάκης, 2004 , σελ.11

130. βλ.οπ.σελ.25

131. Α.Μανιάκης - Α.Τάκης , 2004 , σελ. 23

2 . Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

2 . 1. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Οι στρατηγικές του κοινωνικού ελέγχου, μέχρι πρότινος , διαχωρίζονταν σε προληπτικές και σε κατασταλτικές. Με τη συμβολή αυτής της τεχνολογίας όμως, τα όρια αυτών των ειδών στρατηγικών έχουν πάψει να είναι σαφή και ευδιάκριτα. Στη σφαίρα της καταστολής έχουν εισχωρήσει προληπτικά στοιχεία και το αντίστροφο. Επίσης, ο σύγχρονος κοινωνικός έλεγχος επιβλέπει όλο τον πληθυσμό , όχι μόνο τους αποκλίνοντες και τους παραβάτες , ενώ καταπολεμά κάθε αντικοινωνική δράση και όχι μόνο το έγκλημα. (132) Συνέπεια όλων των ανωτέρω η καταπάτηση και η συρρίκνωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Μια απόδειξη αποτελεί η αντιμετώπιση όλων μας σαν δυνητικούς εγκληματίες.

Μέσω της ανάπτυξης της σύγχρονης τεχνολογίας , έχουμε και τις νέες μορφές του κοινωνικού ελέγχου. Μέσα στα πανοπτικά πλαίσια , συναντούμε τις εγκαταστάσεις κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης , την εξάπλωση βιομετρικών τεχνολογιών με τον έλεγχο και την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων . Όλα αυτά , αποτελούν μια σύγχρονη μορφή πρόληψης του κοινωνικού ελέγχου και αυτά θα αποπειραθούμε να αναλύσουμε στην συνέχεια της πραγματείας μας κάτω από το πρίσμα της καταστρατήγησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της διαρκούς επιτήρησης της ιδιωτικής σφαίρας.

2 . 2 . ΚΛΕΙΣΤΑ ΚΥΚΛΩΜΑΤΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ (CCTV)

Οι κάμερες CCTV (του υπερσύγχρονου συστήματος ασφαλείας C41) είναι ένα κύκλωμα συστήματος παρακολούθησης-αμερικάνικης έμπνευσης- που έχει την ικανότητα να καταγράφει οτιδήποτε σε απόσταση 2 χιλιομέτρων «ακούγοντας» ταυτόχρονα ότι λέγεται σε απροσδιόριστο χρόνο. (133) Τοποθετημένο σε όλους τους δημοσίους χώρους , (δρόμους , τράπεζες, χώρους διασκέδασης , δημόσιες υπηρεσίες, νοσοκομεία) στόχο έχει τη μείωση της εγκληματικότητας του φόβου του εγκλήματος , αλλά και τη δημιουργία ασφαλών και ελκυστικών χώρων για κατανάλωση , διασκέδαση και τουρισμό. Στην ουσία όμως , στόχος είναι η κατάταξη ατόμων σε συγκεκριμένες ομάδες-ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητάς τους-αφού όλοι οι άνθρωποι θεωρούνται εν δυνάμει εγκληματίες και συλλέγονται πληροφορίες για όλους. (134) Είναι φανερό , πλέον ότι ζούμε σε μια κοινωνία πλήρους εποπτείας και επιτήρησης. Το «Πανοπτικό» του Bentham ξαναζεί , αλλά με μορφή ηλεκτρονική , χειραγωγώντας και αιχμαλωτίζοντας το σύγχρονο άνθρωπο.

Η ιδιωτική ζωή και οι ατομικές ελευθερίες συρρικνώνονται , περιστέλλοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα , κάτω από το μανδύα της πρόληψης , ενώ ο αρχικός φαινομενικός στόχος τελικά δεν επιτυγχάνεται , δηλαδή η μείωση της εγκληματικότητας.

Σύμφωνα με επίσημη έκθεση του Βρετανικού Υπουργείου Εσωτερικών , η χρήση καμερών παρακολούθησης δεν οδήγησε σε μείωση της εγκληματικότητας. Πέτυχε μόνο να κάνει το Βρετανό και τον Βορειοευρωπαίο να θεωρεί απαραίτητη την κάμερα. (135)

132. Α.Γκούβα, 2006, σελ.1

133. www.patras.indymedia.org

134. βλ. ό.π. σελ.43-44

135. βλ. ό.π. σελ.44

Επιπλέον μειονεκτήματα των κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης είναι το υψηλό κόστος , οι τεχνικοί περιορισμοί και οι αποτυχίες , καθώς επίσης και οι αντιθέσεις των αρμόδιων με τις οργανώσεις προστασίας καταναλωτών , τα συνδικάτα και τις Επιτροπές προστασίας των προσωπικών δεδομένων.(136) Η κοινωνική αδικία και η ανισότητα αποτελεί επίσης ένα μειονέκτημα της χρήσης των κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης.

Οι λόγοι είναι πολλοί. Πρώτον μετατοπίζεται γεωγραφικά η εγκληματικότητα σε μη φυλασσόμενους χώρους και δεύτερον δεν έχουν όλοι την οικονομική δυνατότητα να καλύψουν το κόστος τέτοιων κυκλωμάτων τηλεόρασης. Έτσι τα όρια μεταξύ ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας γίνονται ακόμη πιο δυσδιάκριτα. Τα όρια αυτά τίθενται από τον ίδιο τον άνθρωπο (137), ανάλογα με τον τρόπο που χρησιμοποιεί την τεχνολογία και επεξεργάζεται τα αποτελέσματα της.

Σύμφωνα με τον Fussey η επιτήρηση δεν αποτελεί ένα καινούργιο φαινόμενο. Κάτω όμως από τη χρήση των CCTV ζούμε σε μια μεγίστης επιτήρησης κοινωνία (maximum surveillance society) με τίποτα να μην μένει κρυφό (over-representation) , μηδενίζοντας κάθε μυστικότητα και ιδιωτικότητα. (138) Και ο ίδιος ο Fussey , πρεσβεύει πως δεν είναι η ίδια η τεχνολογία που ευθύνεται για όλα αυτά, αλλά αυτοί που ενεργούν με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργοποιήσουν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της. (139)

Παρόλα αυτά , βασικός στόχος της επιτήρησης δεν είναι αυτή καθαυτή , αλλά η εκχάραξη αυτού του συναισθήματος στον επιτηρούμενο. Η προστασία της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής , πλέον , δεν υπάρχει. Να σημειωθεί ότι οι κάμερες στο Λονδίνο ξεπερνούν τις 4,2 εκατομμύρια , ενώ υπολογίζεται ότι κάθε λονδρέζος φιλτράρεται 300 φορές την ημέρα. (140) Ο καθένας μας τώρα πια μπορεί να έχει μια φορητή ή μη κάμερα στο σπίτι του , στο γραφείο του , σε ξενοδοχείο , σε δοκιμαστήρια ρούχων κ.α. , και έτσι μετατρέπομαστε και εμείς σε παρατηρητές. Μέσα σε ένα σύγχρονο ολοκληρωτικό καθεστώς της Δημοκρατίας μας παρακολουθούν βλέποντάς μας και ακούγοντάς μας , πάντα , μέσα από αμέτρητες διαδραστικές τηλεοθόνες.

Ακόμη και η Ελλάδα , ακολουθώντας τα χνάρια της μηδενικής ανοχής και προσπαθώντας να μοιάσει στα «αναπτυγμένα κράτη»- μια ματαιοδοξία που δεν θα αποβάλλει ποτέ - προβάλλει ψευδείς φόβους , ώστε εμείς οι ίδιοι να αναζητούμε την μαζική ή ατομική καταγραφή και το ανατίτιο , προληπτικό φακέλωμα , προκειμένου να επιτευχθεί η ασφάλειά μας.

136. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.72

137. βλ.οπ.σελ.73-74 και στο G.Smith , 2007 , σελ.285

138. P.Fussey , 2007 , σελ.230-231

139. βλ.οπ.σελ.242

140. www.indymedia.org

2.3. ΒΙΟΜΕΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Βιομετρική είναι η επιστήμη που χρησιμοποιεί την ψηφιακή τεχνολογία για να αναγνωρίσει τη ταυτότητα ατόμων , βάσει κάποιων ιδιαίτερων και μοναδικών φυσικών ή βιολογικών χαρακτηριστικών τους. Η φυσική βιομετρική βασίζεται στη μέτρηση και στην εξαγωγή δεδομένων , από τη μέτρηση κάποιων μελών του ανθρώπινου σώματος όπως τη σάρωση δαχτύλου , της παλάμης , της ίριδας του ματιού. Όλα τα παραπάνω βιολογικά χαρακτηριστικά , βασίζονται σε κάποια λειτουργία του ατόμου , με βάση τα οποία η βιολογική βιομετρική εξαγάγει συμπεράσματα αναφερόμενα στη σάρωση φωνής , στην υπογραφή , στο πάτημα ενός πλήκτρου , στην παλάμη κ.α. Σε ερευνητικό στάδιο και επεξεργασία βρίσκονται η ανάλυση συμπερασμάτων του DNA , του αυτιού , της οσμής , της φλέβας , της γεωμετρίας του δαχτύλου , του νυχιού , του βηματισμού. (141) Η βιομετρική τεχνολογία , αγγίζει το μέλλον μας. Εξετάζει , επεξεργάζεται βιομετρικές λύσεις πολλών επιπέδων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ποικιλία εφαρμογών , όπως η καταγραφή ώρας προέλευσης (εργασιακός τομέας) , ο έλεγχος εισόδου-εξόδου , ο έλεγχος της πρόσβασης σε κτίρια/θύρες , η εξακρίβωση υπογραφής κ.α.

Όλο και περισσότεροι αυξάνονται οι βιομετρικές λύσεις αυτές. Συνδυάζονται στο πλαίσιο δικτύων και συμπληρώνονται με κάρτες πρόσβασης ή και έξυπνες κάρτες (smartcards) για τη διπλή επαλήθευση της ταυτότητας και την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας. Έτσι , πλέον , δεν θα εισβάλλει ο καθένας ανεμπόδιστα παντού για να παρατηρήσει , να ελέγξει , να πειράξει , να ενοχλήσει ή διαπράξει κάποιο έγκλημα. Ένα σύστημα βιομετρικού ελέγχου πρόσβασης αποτελείται από μια συσκευή ανάγνωσης , (αναγνώστης) ή σάρωσης (σαρωτής) ένα λογισμικό που αποθηκεύει τις πληροφορίες , ώστε να επιτυγχάνεται η εξαγωγή και η αντιπαραβολή τους. Κατά τη διάρκεια της επαλήθευσης ο χρήστης έχει 3 επιλογές. Μπορεί- ανάλογα με το σύστημα-να εισαγάγει μέσω πληκτρολογίου έναν κωδικό πρόσβασης (PIN) , είτε να περνά μια μαγνητική κάρτα από τη σχισμή ενός καρτανανγνώστη ή να προσεγγίζει έναν βιομετρικό αναγνώστη με μια επαγωγική κάρτα (κάρτα proximity). Ο αναγνώστης κάθε φορά εξαγάγει ένα υπόδειγμα με τα βιομετρικά δεδομένα του ατόμου που ελήφθησαν κατά τη εγγραφή του στο σύστημα. Ο τύπος της βιομετρικής συσκευής, στη συνέχεια , θα καθορίσει και τον τύπο βιομετρικών στοιχείων , όπως τα δαχτυλικά αποτυπώματα , την ίριδα του ματιού , τη γεωμετρία του χεριού ή την αναγνώριση προσώπου. Εάν τα στοιχεία συμφωνούν με το αρχικό υπόδειγμα , τότε επαληθεύεται και η ταυτότητα του χρήστη. (142)

Χαρακτηριστικές συσκευές αναγνώρισης τελευταίας τεχνολογίας βιομετρικών χαρακτηριστικών , αποτελούν η HBS02 , η οποία είναι φορητή , και χρησιμοποιείται , κυρίως για στρατιωτικούς σκοπούς (143) , όπως επίσης και ο αισθητήρας δαχτυλικών αποτυπωμάτων UPEK, με υλικό και λογισμικό επικύρωσης , ενσωματωμένα στα lap-top από τους παγκοσμίου κύρους κατασκευαστές. (144)

141. www.filaderlis.com και στο www.thuth.freeforums.org

142. www.fireandsecurity.gr/magazine

143. www.nemertes.lis.upatras.gr/dspace/bitstream/.../091/.../Nimertis

144. www.mydigitallife.info

Στη συνέχεια , αυτού του, υπό εξέταση, θέματος , θα επικεντρωθούμε στην ανάλυση των πιο γνωστών μορφών βιομετρικών στοιχείων των δαχτυλικών αποτυπωμάτων , της ίριδας του ματιού , της γεωμετρίας του χεριού και της παλάμης , της αναγνώρισης του προσώπου , της φωνής , του αμφιβληστροειδούς χιτώνα , της υπογραφής και του πατήματος πλήκτρου και του DNA.

⊗ Δακτυλικά αποτυπώματα

Το σύστημα αναγνώρισης δαχτυλικών αποτυπωμάτων (automatic Fingerprint System) βασίζεται στο γεγονός ότι κάθε άτομο έχει μοναδικά δαχτυλικά αποτυπώματα. Πρόκειται για σύστημα επαλήθευσης , το οποίο περιλαμβάνει μια επίπεδη φωτογραφία του δαχτύλου και πραγματοποιεί ελέγχους σημείο προς σημείο. Τα πιο σύγχρονα συστήματα σάρωσης δαχτύλου , μπορούν να ενεργοποιηθούν ακόμη και στις περιπτώσεις , όπως ο χρήστης , φορά γάντια ή έχει βρώμικα χέρια. (145)

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την αποτύπωση αποτυπωμάτων είναι η οπτική τεχνολογία , η τεχνολογία πυριτίου και η τεχνολογία υπερήχου. (146) Η αντιπαραβολή και η αναγνώριση των δαχτυλικών αποτυπωμάτων , αποτελεί μια πολύ καλή λύση για την αναγνώριση ταυτότητας (ταυτοποίησης) χωρίς τη χρήση κωδικού PIN π.χ. , στο κλάδο υγειονομικής περίθαλψης του ιδιωτικού απόρρητου , στους λιμένες , στα τυχερά παιχνίδια και στα χρήματικο-πιστωτικά ιδρύματα. (147)

⊗ Χαρακτηριστικά προσώπου

Η αναγνώριση του προσώπου αποτελεί μία από τους πιο αναπτυγμένους κλάδους της βιομετρικής , μαζί με την αναγνώριση δαχτυλικών αποτυπωμάτων , εξαιτίας των πλεονεκτημάτων της . Αρχικά , βρίσκεται πιο κοντά στον τρόπο που εμείς οι άνθρωποι θα αναγνωρίζαμε και επίσης μια εικόνα προσώπου , μπορεί να παρθεί από αρκετά μέτρα απόστασης με τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα.

Η σάρωση του προσώπου δίνεται σε σημεία του προσώπου που είναι εμφανή , όπως τα πάνω περιγράμματα του ματιού , των ζυγωματικών , του στόματος , που αφήνουν πολλά περιθώρια πειραματισμού.

⊗ Σάρωση φωνής

Η σάρωση φωνής χρησιμοποιεί τα φωνητικά χαρακτηριστικά για να αναγνωρίζει τα υποκείμενα , αναγνωρίζοντας το μοναδικό ηχητικό σήμα που παράγουν προσφέροντας μια λέξη κλειδί. Η φράση-κλειδί πρέπει να είναι διάρκειας (1-3 δευτερόλεπτα) μα το πλεονέκτημα αυτής της σάρωσης είναι η ικανότητά της να μπορεί να εξετάσει ένα υποκείμενο που βρίσκεται χιλιόμετρα μακριά. Το μειονέκτημα; Η καταγραφή , εκτός της φωνής του ομιλητή και η καταγραφή θορύβων με τα χείλη , της αναπνοής , του βήχα , των συλλαβών αα και εε , επί παραδείγματι .

⊗ Σάρωση ίριδας

Η αναγνώριση της ίριδας του ματιού βασίζεται στα ορατά στοιχεία της ίριδας. Η ίριδα είναι ένα προστατευμένο εσωτερικό όργανο του ματιού , τοποθετημένο πίσω από τον κρυσταλλοειδή χιτώνα του,

145. www.truth.freeforums.org

146. www.filaderlis.org

147. www.fireandsecurity.grmagazine

δηλαδή το χρωματισμένο μέρος που περιβάλλει την κόρη του ματιού. Είναι εμπλουτισμένο με πλούσια και μοναδικά χαρακτηριστικά για κάθε άτομο όπως νεύρα , ραβδώσεις , ιστούς , αυλάκια , αγγεία , κύτταρα και για αυτό θεωρείται ακόμη πιο αξιόπιστο και από την εξέταση DNA.

Η σάρωση ίριδας γίνεται από μια συσκευή που περιλαμβάνει μια μικρή κάμερα και φακούς κοντινής λήψης και που αποτελεί μια τρομακτικά ακριβή βιομετρική τεχνολογία. (148) Η αναλογία λανθασμένων ταυτοποιήσεων δεν ξεπερνά τη μία στα 1,2 εκατομμύρια.

Οι εφαρμογές της , εξαιτίας της ακριβολογίας της , περιλαμβάνει ελέγχους από υπηρεσίες μετανάστευσης , σωφρονιστικών ιδρυμάτων , πρόσβασης σε λιμένες , τραπεζικών συναλλαγών κ.α.. (149)

Ⓜ Σάρωση αμφιβληστροειδούς χιτώνα του ματιού

Ο αμφιβληστροειδής χιτώνας του ματιού είναι ένα μικρό νεύρο (1\50 της ίντσας) στο πίσω μέρος του μυαλού το οποίο αισθάνεται το φως και μεταδίδει παλμούς δια μέσου του οπτικού νεύρου προς το εγκέφαλο . Είναι , επίσης , αξιόπιστος γιατί από το 1930 κιόλας , έχει αποδεχτεί η μορφή των αγγείων σ' αυτό το σημείο , είναι μοναδική για κάθε άτομο και παραμένει αμετάβλητο για όλη μας τη ζωή.

Οι συσκευές σάρωσης του χιτώνα διαβάζουν μέσω της κόρης του ματιού , ενώ ο χρήστης εστιάζει σε ένα πράσινο φως , ενώ απαιτούνται 3070 διακριτά σημεία για την ταυτοποίηση.

Παρόλη τη ακριβολογία της σάρωσης αυτής , συναντούμε και μειονεκτήματα όπως της δυσκολίας της χρήσης , της διστακτικότητας των χρηστών και του υψηλού κόστους (2.000\$-2.500\$)

Ⓜ Σάρωση χεριού ή Γεωμετρία του χεριού

Η εν λόγω σάρωση αποτελεί μια αυτοματοποιημένη μέτρηση πολλών μεγεθών του χεριού και των δαχτύλων. Αν και διακρίνεται για την ανακρίβειά της , θεωρείται ως ιδανική λύση για χαμηλού επιπέδου εφαρμογές ασφάλειας.

Διακρίνεται , ωστόσο , και από ευκολία στη χρήση. Το υποκείμενο απλώς ακουμπά την παλάμη του σε μια ειδική συσκευή με μια μεταλλική επιφάνεια διαστάσεων 8x10 και ευθυγραμμίζει το χέρι του ανάμεσα σε 5 ειδικά καρφιά. Και σ ' αυτή τη σάρωση συναντούμε τα μειονεκτήματα της ανακρίβειας και του κόστους (1400\$-2000\$)

Ⓜ Σάρωση υπογραφής

Γνωστή και ως δυναμική εξακρίβωσης υπογραφής , η σάρωση υπογραφής , αποτελεί την βιομετρική τεχνολογία η οποία δεν έχει ευρεία χρήση , αλλά ίσως βοηθήσει στην αντιμετώπιση πιστοποίησης επίσημων εγγραφών. Μετρώντας τον τρόπο με τον οποίο ένας χρήστης γράφει το όνομα του , ένα συνθηματικό ή μια φράση κλειδί , η σάρωση υπογραφής ερευνά τον τρόπο , τη ταχύτητα , την πίεση γραφής και άλλους συσχετιζόμενους παράγοντες. Η σάρωση αυτή εξασφαλίζει αξιόπιστη αναγνώριση ατόμων μιας και η χειρόγραφη υπογραφή , αποτελεί αποκλειστικό μοναδικό χαρακτηριστικό , γιατί κάθε άτομο έχει τον προσωπικό του γραφικό χαρακτήρα.

148. www.filardelis.org

149. www.fireandsecurity.grmagazine

© Δυναμική πατήματος πλήκτρου

Η σάρωση αυτή , είναι γνωστή και ως ρυθμός δακτυλογράφησης και εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο δακτυλογραφεί ή πιέζει τα πλήκτρα στο πληκτρολόγιο. Η τεχνολογία αυτή αναλύει χαρακτηριστικά όπως η δύναμη , η ταχύτητα, η συχνότητα του λάθους και ο συνολικός χρόνος δακτυλογράφησης .

© Η ανάλυση του DNA

Το ερώτημα του αν μπορεί η ανάλυση του DNA , να συμπεριληφθεί στις βιομετρικές τεχνολογίες , παραμένει αναπάντητο. Ωστόσο θα προχωρήσουμε στην περιγραφή του ως ακολούθως ‘

Το DNA έχει πολλές διαφορές από τα τυπικά βιομετρικά. Πρώτον απαιτεί χειροπιαστό φυσικό δείγμα , σε αντίθεση με μια εικόνα , ένα αποτύπωμα ή μια εγγραφή . Δεύτερον , η ταυτοποίησή του δεν γίνεται σε πραγματικό χρόνο και συγχρόνως δεν ταυτοποιούνται όλα τα στάδια και τρίτον η ταυτοποίησή του δεν δημιουργεί πρότυπα ή εξαγωγή χαρακτηριστικών , αλλά σύγκριση με πραγματικά δείγματα.

Η χρήση , η συλλογή , η αποθήκευση και η διάθεση του DNA , πρέπει να είναι οριοθετημένες , ενισχυμένες και προκαθορισμένες ανάλογα με την εφαρμογή του. (χρήση DNA για θέματα δημοσίου οφέλους ή για έρευνα εγκληματιών π.χ.) (150)

Η βιομετρία , λοιπόν , είναι μια μέθοδος ανάλυσης των ανθρώπινων χαρακτηριστικών , που στην περίπτωση αναζήτησης παραβατών , έχει ως στόχο την ασφάλεια του συνόλου της κοινωνίας. Ο λόγος προειπώθηκε . Κάποια από αυτά τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά είναι μετρήσιμα και μοναδικά και κατ’ επέκταση βοηθούν στην πιστοποίηση ταυτότητας ενός ατόμου.

Η βιομετρική τεχνολογία , προϋποθέτει τη φυσική παρουσία για τον έλεγχο της ταυτότητας του ατόμου. Τα ανθρώπινα σώματα τελούσαν και στο παρελθόν υπό ανάλυση , παρακολούθηση και επεξεργασία , καθώς και η χρήση των ανθρωπομετρικών μεθόδων για την εξέταση των φυσικών γνωρισμάτων των εγκληματιών ήταν συνηθισμένο φαινόμενο από τον περασμένο αιώνα. (151) Συνεπώς , οι βιομετρικές τεχνολογίες συντελούν στην αναδιοργάνωση του κοινωνικού ελέγχου , αποτελώντας μια νέα διάσταση στη παρακολούθηση του πληθυσμού. Τα όριά τους , όμως , παραμένουν ανεξέλεγκτα μια και ενυπάρχει η σταδιακή απώλεια του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και η κατάχρηση τους από τους αρμόδιους , μέσω της τεχνολογίας. (152)

Η χρήση μεθόδων της βιομετρίας , μπορεί να συνιστά , λοιπόν , προσβολή της ανθρώπινης αξίας , όταν αυτή αντιστρατεύεται τα θεμελιώδη δικαιώματα της διατήρησης της προσωπικής ταυτότητας του ανθρώπου. Η προβολή ατομικών σωματικών χαρακτηριστικών , καθιστά αυτόματα το υποκείμενο , αντικείμενο ή μέσο της πολιτείας ειδικά όταν αυτά επεξεργαστούν και συγκριθούν μεταξύ τους.

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 5 της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος , ορίζεται ότι ο «Καθένας έχει το δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Ο Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου , έναντι των βιοιατρικών παρεμβάσεων»(153)

150. www.filaderlis.org

151. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.51

152. βλ.ό.π. , σελ.53

153. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.76

Η βιομετρία αν και παρέχει πολλές δυνατότητες στην ανάλυση των προσωπικών δεδομένων, όπως αναφέρθηκε, ελλοχεύει όμως και πολλούς κινδύνους, μια και προϋποθέτει τη χρήση των προσωπικών δεδομένων.

Η προσβολή της ανθρώπινης αξίας (154) θεωρείται δεδομένη, στην περίπτωση των μεθόδων της βιομετρικής, αφού παραβιάζεται το θεμελιώδες δικαίωμα διατήρησης της προσωπικής ταυτότητας που συνδέεται με τη συλλογή σωματικών χαρακτηριστικών.

Ο βαθμός διακινδύνευσης της ανθρώπινης αξίας γίνεται ακόμη πιο μεγάλος, όταν το άτομο δεν έχει τη δυνατότητα ελέγχου της συλλογής των βιομετρικών χαρακτηριστικών του, όπου τότε υποβαθμίζεται το υποκείμενο του δικαίου, γιατί μετατρέπεται σε ένα απλό αντικείμενο επεξεργασίας.(155)

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά την ανθρώπινη αξιοπρέπεια στον τομέα της Βιολογίας και της Ιατρικής. Με βάση αυτές τις ρυθμίσεις προστατεύεται η υγεία ως ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα, ενώ τα ιατρικά δεδομένα προστατεύονται ως τμήματα της ιδιωτικής ζωής. (156)

Για άλλη μια φορά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πρώτον ζούμε σε ένα αστυνομοκρατούμενο κράτος που εκτός από την ελευθερία και την ιδιωτική μας ζωή, απαιτεί να του καταθέσουμε και το σώμα μας και δεύτερον ότι μας προστατεύουν ανεφάρμοστες δικαϊκές ρυθμίσεις.

2.4. «ECHELON» ΕΝΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΟΚΛΟΠΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Ζούμε σε μια πραγματικότητα, όπου τα τηλεφωνήματα μας, μπορούν να υποκλαπούν, τα e-mail και τα fax μας να διαβαστούν, οι κινήσεις μας στους δρόμους να καταγραφούν. Συνέπεια; Ο τελικός θάνατος του ηλεκτρονικού και μη βίου μας. Το σύστημα Echelon, ο παγκόσμιος υποκλοπέας της Αυτοκρατορίας μας έχει συμβάλει κατά πολύ σ' αυτό.

Επονομαζόμενο και ως ComInt, από τη φράση «Communications Intelligence» (υποκλοπή τηλεπικοινωνιών), αποτελεί τμήμα ενός παγκοσμίου κατασκοπευτικού συστήματος, που επιτρέπει την υποκλοπή και την ανάλυση, μέσω ενός δικτύου δορυφόρων, κάθε διεθνούς επικοινωνίας. Να σημειωθεί ότι στις πληροφορίες που συλλέγονται έχουν πρόσβαση μόνο οι μυστικές υπηρεσίες NSA (National Security Agency) των ΗΠΑ και GCHQ της Μεγάλης Βρετανίας (Government Communications Headquarters) (157)

Το σύστημα Echelon δεν δημιουργήθηκε εξ αρχής για στρατιωτικούς σκοπούς, σε αντίθεση με άλλα ηλεκτρονικά κατασκοπευτικά συστήματα του ψυχρού πολέμου. «Γεννήθηκε», για να παρακολουθεί κυβερνήσεις, οργανισμούς, επιχειρήσεις, μεμονωμένα πρόσωπα σε οποιοδήποτε σημείο της γης, που επικοινωνούν τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά, φιλτράροντας ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών.

154. Η αρχή του απαραβίαστου της ανθρώπινης αξίας, κατοχυρώνεται από το άρθρο 2 του Συντάγματος παρ.1

155. Α. Παπαρίζου, 2005, σελ.77-79

156. Ι.Κρώρη-Κατράνη, 1999, σελ.79

157. www.echelonwatch.org.

Περιλαμβάνει ένα δίκτυο σταθμών υποκλοπής , δορυφόρους παρακολούθησης , επίγεια δίκτυα τηλεπικοινωνιών και άλλες ασύρματες επικοινωνίες , όλα οργανικά συνδεδεμένα μεταξύ τους. Σε κάθε σταθμό υπάρχουν ταχύτατοι υπολογιστές που ανάμεσα σε εκατομμύρια υποκλεμμένα μηνύματα αναζητούν αυτόματες λέξεις-κλειδιά. Λέξεις-κλειδιά , αποτελούν οι γεωγραφικές ονομασίες , οι «ύποπτες» φράσεις συντομογραφίες , τα ονόματα , οι οποίες με τεχνικές αναγνώρισης φωνής , όταν εντοπιστούν καταγράφεται αυτομάτως όλη η συνομιλία . (158)

Βέβαια , στατιστικές έρευνες έχουν καταδείξει ότι μόνο μια συνομιλία στις εκατό χιλιάδες καταγράφεται τελικά. (159) Σαν «φύλτρο» πληροφοριών , λουτών , κάθε πληροφορία-συνομιλία περνάει από 3 επίπεδα :

1^ο) παρακολουθείται μέσω 5 επίγειων σταθμών. Το δίκτυο δορυφόρων Intelsat

2^ο) από άλλους δορυφόρους

3^ο) από διεθνείς τηλεπικοινωνίες που διεξάγονται μέσω υποθαλάσσιων καλωδίων. (160)

Το σύστημα Echelon έχει τη δυνατότητα παρακολούθησης έως και 10.000 κινητών και σταθερών τηλεφώνων (πέρα από τα e-mails) (161). Η σύγχρονή του μορφή εξέλιξε το Echelon , με βάση το Project P-415 , το οποίο περιλαμβάνει 120 δορυφόρους και 4.000 σταθμούς εδάφους , ενώ έχει δυνατότητα παρακολούθησης έως και 6.000.000 συνδιαλέξεων το λεπτό. Συστήματα φωνητικής αναγνώρισης και μεταφραστές περιλαμβάνονται επίσης. (162)

Μερικές από τις σημαντικότερες βάσεις σήμερα αποτελούν οι ΗΠΑ (1 βάση) το Ην. Βασίλειο (4 βάσεις) , ο Καναδάς (1 βάση) , η Αυστραλία (2 βάσεις) , η Ν. Ζηλανδία , η Γερμανία , η Δανία , η Ιαπωνία , το Πόρτο Ρίκο και η Κύπρος από μία βάση (7) Αρχικά η Η.Π.Α. και η Μεγάλη Βρετανία , ανέλαβαν να μοιραστούν την ευθύνη της παρακολούθησης πληροφοριών , ενώ η Γερμανία , η Δανία , η Τουρκία και η Νορβηγία υπέγραψαν τις λεγόμενες συμφωνίες ανταλλαγής «πληροφοριών» (SigInt) (163)

Η Ελλάδα , με τη σειρά της , δεν μένει απ' έξω από τις υποκλοπές . Το 2005 , πραγματοποίησε μια σειρά από εκτεταμένες επαφές με ξένες εταιρείες από το Ισραήλ , τη Γαλλία , την Ιταλία προκειμένου να αποκτηθεί σύστημα παρακολούθησης κινητών τηλεφώνων. Συγκεκριμένα για το Audio Disk-TM , ένα πλήρες σύστημα παρακολούθησης σταθερών και κινητών τηλεφώνων. Η αγορά ματαιώθηκε εξαιτίας του κόστους του συστήματος (14 εκατομμύρια ευρώ) . Να σημειωθεί , ωστόσο , ότι για υποθέσεις διακίνησης ναρκωτικών , λαθρεμπορίου τσιγάρων , ή απαγωγής , ζητήθηκε από Έλληνες , να σταλούν από την Ιταλία , «ατύπως» , βαλίτσες παρακολούθησης κινητών .

158. www.kaleidoskopio.org

159. www.echelonwatch.org

160. www.kaleidoskopio.org

161. www.hellenicrevenge.blogspot.com

162. www.kaleidoskopio.org .

163. www.egnatia.ee.auth.gr

Οι «βαλίτσες» περιέχουν ειδικούς δέκτες και έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή και λειτουργώντας σαν «ψευδοκεραία» του δικτύου της κινητής τηλεφωνίας, υποκλέπτουν. (164)

Την περίοδο των ολυμπιακών αγώνων, λειτούργησε μια ειδική βάση σύνδεσης των ελληνικών υπηρεσιών με το σύστημα Echelon, καθώς και η μεταφορά, μέσω δορυφόρου, απόρρητων πληροφοριών με συνομιλίες ύποπτων για τη διεθνή τρομοκρατία. Το σύστημα αυτό, κόστισε 1,3 εκατομμύρια ευρώ και έφερε στο προσκήνιο 3 περιπτώσεις άρσεις απόρρητου τηλεφωνικών συνομιλιών με τη συνδρομή εταιρείας κινητής τηλεφωνίας. Εξαιτίας του ανυπολόγιστου κόστους απόκτησης συσκευών υποκλοπών το ελληνικό κράτος ρίχνει το βάρος και την ευθύνη στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας. (165)

Ωστόσο να σημειωθεί, ότι 3 μεγαλοεπιχειρηματίες στην Ελλάδα, έχουν αγοράσει παρόμοια μηχανήματα υπερπαρακολούθησης (αξίας 5 εκατομμυρίων ευρώ), εδώ και αρκετό καιρό. Ο στόχος, όμως, δεν ήταν να παρακολουθούν, αλλά να διασφαλίσουν ότι δε θα παρακολουθηθούν ποτέ...! (166)

Παρόλη την πρόφαση της τρομοκρατίας είναι φανερό, ότι οι σκοποί του Echelon, δεν είναι μόνο όσοι έχουν χαρακτηριστεί ως πιθανοί εγκληματίες. Ο οποιοσδήποτε από μας, έχει στο λεξιλόγιο του κάποια από τις λέξεις-κλειδιά του Echelon και μπορεί να αποτελέσει στόχο. Επίσης, η ακρίβεια της παρακολούθησής του είναι τέτοια που μπορεί να μεταδώσει real time video, με ακρίβεια μερικών μόνο εκατοστών. Ο καθένας πλέον, μπορεί να βλέπει, να παρακολουθεί και να καταγράφει, τις κινήσεις του προσώπου μας, του σώματός μας, τα αρχεία, τις πληροφορίες, τα νέα, και τις συναναστροφές μας. (167) Τα όρια, πλέον, της δημοκρατίας γίνονται δυσδιάκριτα. Ο κάθε πολίτης αδυνατεί να αποκρύψει την προσωπική του ζωή και βρίσκεται «γυμνός» σαν ένα απλό νούμερο, ανάμεσα σε εκατομμύρια άλλους που παρακολουθούνται στενά. Ο «Μεγάλος Αδερφός» βρίσκεται πρόσωπο στο σύστημα Echelon και αυτό συγχρόνως σηματοδοτεί το τέλος της ιδιωτικής μας ζωής και ποιος ξέρει που θα καταλήξουμε, αν η Αμερικάνικη Αυτοκρατορία αποφασίσει να γίνει πιο αυταρχική. (168)

164. Βλ. ό.π.

165. www.tovima.gr

166. Βλ. ό.π.

167. www.hellenicrevenge.blogspot.com

168. Βλ. ό.π.

2 . 5 . ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ « ΜΑΥ » ΚΑΙ Η ΕΞΥΠΝΗ ΣΚΟΝΗ

Τα συστήματα συλλογής πληροφοριών «man», αποτελούν μικροσκοπικά αεροσκάφη μεγέθους πουλιού και αρχικά προορίζονταν για στρατιωτικές επιχειρήσεις. Διαθέτουν μια μεγάλη ποικιλία «υπερσμικρυσμένων» αισθητήρων με μικροκάμερες , συστήματα θερμικής απεικόνισης και καταδείκτες λέιζερ. Με βάση αυτά τα χαρακτηριστικά του και το «αθόρυβο πέταγμά του», καθίσταται άνετα ένα πολύ διακριτικό και αποτελεσματικό μέσο παρακολούθησης αμερικανών πρακτόρων .

Η λεγόμενη «έξυπνη σκόνη», αποτελεί ένα σύνολο νανομηχανισμών αναγνώρισης και συλλογής πληροφοριών. Κάθε κόκκος της διαθέτει μικροσκοπικούς αισθητήρες με μικρόφωνα και καταδείκτες υπερύθρων. Κάθε φορά, «ψεκάζονται» στο χώρο που πρόκειται να παρακολουθηθεί και έχουν την ικανότητα να παραμένουν στον αέρα πάνω από πέντε ώρες . Το μέγεθός τους δεν ξεπερνά το ένα εκατοστό σε μήκος και το ένα χίλιοστό σε πλάτος. Μ' αυτή τη σύγχρονη και «μικροσκοπική τεχνολογία», πλέον, κανείς δεν μπορεί να κρυφτεί... (169) Επιπλέον σύγχρονα τεχνολογικά μέσα που χρησιμοποιούνται από τις αρχές για την πρόληψη του εγκλήματος αποτελούν οι ασύρματες κάμερες , οι κάμερες νυχτερινής όρασης , οι μικροκάμερες αναμετάδοσης ήχου, οι δορυφόροι LANDSAT και CARNIVORE που καταγράφουν ανά πάσα στιγμή κάθε κίνηση και ανάσα μας...(170) Όλα αυτά γιατί μας έχουν «επιβάλλει» να ζούμε σε μια πλανητική κοινωνία , όπου φοβόμαστε να μιλήσουμε , να κινηθούμε , να εκφραστούμε ελεύθερα... Πρεσβεύουμε πως τα λόγια του Zimmermann είναι αξιόλογα και πολύτιμα σ' αυτό το σημείο *«Αν η ιδιωτική ελευθερία γίνει παράνομη , τότε μόνο αυτοί που κινούνται εκτός νόμου θα μπορούν να απολαμβάνουν αυτό που όλοι καταλαβαίνουμε σαν ατομικό δικαίωμα»*. (171)

2 . 6 . ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Τα προσωπικά δεδομένα ή δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα , διακρίνονται σε απλά και σε ευαίσθητα. Τα πρώτα περιλαμβάνουν κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων και όχι τα στατικής φύσης συγκεντρωτικά στοιχεία που μπορεί να προσδιορίσουν υποκείμενα. Ως ευαίσθητα δεδομένα , από την άλλη μεριά , λογίζονται τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση , τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις , τη συμμετοχή σε ένωση , σωματεία ή συνδικαλιστική οργάνωση , την υγεία , την κοινωνική πρόνοια , την ερωτική ζωή , καθώς και τα σχετικά με τις ποινικές διώξεις ή καταδίκες.

169. www.men.gr

170. Σ.Τεκίδου , 2003 , σελ. 66,67,91

171. www.kaleidoskopio.org

Ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα , θεωρείται «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όπως η συλλογή , η καταχώρηση , την οργάνωση , η διατήρηση ή αποθήκευση , η τροποποίηση , η εξαγωγή , η χρήση , η διαβίβαση , η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση ή συσχέτιση , η δέσμευση (κλείδωμα) , η διαγραφή , η καταστροφή» . (172)

Η συγκέντρωση και η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων αντιμετωπίστηκε από πολύ νωρίς ως ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους επέμβασης από την ιδιωτική και προσωπική σφαίρα. Η ανάπτυξη σχετικής νομοθεσίας , κρίθηκε συνεπώς απαραίτητη ελλαδικά και ευρωπαϊκά. Στην Ευρώπη η Οδηγία 2002\58 σχετίζεται με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής , ενώ η οδηγία 95\46 προστατεύει τα φυσικά πρόσωπα έναντι της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων. (173)

Στην ελληνική ποινική δικαιοσύνη , οι διατάξεις του νόμου Ν.2472\97 καθορίζουν την προστασία της ιδιωτικότητας και των προσωπικών δεδομένων. (174) Η αλλοίωση , η καταστροφή κ.α. , σύμφωνα με το νόμο , τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 1 έτους και χρηματικό ποσό από 2.900ευρω-29.000ευρώ. Η σημαντικότερη καινοτομία του εν λόγω νόμου 2472\1997 είναι η ίδρυση μιας ανεξάρτητης διοικητικής αρχής , της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. (175) Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού χαρακτήρα , αποτελεί μια ανεξάρτητη δημόσια αρχή που δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε διοικητικό έλεγχο και εδρεύει στην Αθήνα. Η αποστολή της δεν είναι άλλη από την εποπτεία της εφαρμογής των νόμων , άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον αρμοδιότητες της Αρχής , αποτελούν η έκδοση οδηγιών και κανονιστικών πράξεων , η καταβολή συστάσεων και αποδείξεων στους υπεύθυνους , η χορήγηση αδειών , οι καταγγελίες παραβάσεων οι αυτεπάγγελτες ενέργειες και οι έλεγχοι σε αρχεία. (176)

Περαιτέρω χαρακτηριστικά του ν.2472\1997 , αποτελούν οι διοικητικές αλλά και ποινικές κυρώσεις σε περιπτώσεις μην συμμόρφωσης. Κατά συνέπεια αναδεικνύονται και τα εξής ακόλουθα δικαιώματα :

- 1) Το δικαίωμα πληροφοριακού αυτοκαθορισμού , ως στοιχείο της προσωπικότητας
- 2) Το δικαίωμα του υποκειμένου ενημέρωσης υπό τη μορφή υποχρέωσης με σαφή τρόπο σε κάθε στάδιο συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων
- 3) Το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου (να γνωρίζει περί τυχόν επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων)

172. Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ.25-26

173. www.go-online.gr και στο www.mfmr.gr , σελ. 17-20

174. Α.Μήτρου , 2006 , σελ.3

175. Κ. Παπανικολάου , 2006 , σελ.25

176. Φ.Θεοφανίδη , 2006-2007 και στο www.indy.gr , 2008

4)Το δικαίωμα αντίρρησης (το υποκείμενο σ' αυτό το σημείο , μπορεί να ζητήσει διόρθωση ή προσωρινή μη χρησιμοποίηση ή μη διαβίβαση ή και διαγραφή των δεδομένων του).

5)Το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας (το υποκείμενο έχει το δικαίωμα να ζητήσει αναστολή ή μη εφαρμογή πράξης\ απόφασης που το θίγει). (177)

Ο νόμος 2472\97 , αποτελεί ουσιαστικά μια πρώτη σημαντική προσπάθεια θέσπισης και προστασίας των προσωπικών δεδομένων είτε αυτή αφορά τη συλλογή , είτε την επεξεργασία τους.(178)

Ενυπάρχει , όμως πάντα ο κίνδυνος , μη τήρησης αθέμιτα ή μη , των εν λόγω διατάξεων με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η ιδιωτική ζωή και η ανθρώπινη προσωπικότητα , πολλές φορές , από τους αρμόδιους φορείς , όταν αυτές (οι διατάξεις) παρακάμπτονται ή δεν τίθενται σε εφαρμογή "σωστά" ή τη δεδομένη στιγμή. Ο κοινωνικός έλεγχος για άλλη μια φορά ελλοχεύει κινδύνους για τον ιδιωτικό βίο και την ανθρώπινη προσωπικότητα.

177. Α. Παπαρίζου , 2005 , σελ.81 και στο Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ.41-47

178. Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ.51

2. 7. Η ΣΥΝΘΗΚΗ (SCHENGEN) ΣΕΝΓΚΕΝ

Η Συμφωνία Σένγκεν υπογράφηκε το 1985 στις 14 Ιουνίου στο Λουξεμβούργο μεταξύ των χωρών της Γερμανίας, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου, της Ολλανδίας και του Βελγίου. (179) Κύριο Στόχο των χωρών αυτών αποτελεί η «σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα» με σκοπό να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων.(180) Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την μεταφορά των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα των μελών-κρατών. Συγχρόνως , προϋποθέτει διακυβερνητική συνεργασία των τομέων της δικαιοσύνης , της αστυνομίας, των τελωνίων λειτουργώντας έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα αντικείμενα που πραγματεύονται οι βασικές ομάδες εργασίας είναι η αστυνομία και η ασφάλεια, η διακίνηση προσώπων (άσυλο-βίζα) και ναρκωτικών , καθώς και τα εξωτερικά σύνορα.(181)

Επιπροσθέτως , η Συμφωνία προέβλεπε βραχυπρόθεσμα και μακροχρόνια μέτρα. Τα πρώτα περιλαμβάνουν μέτρα που αναφέρονται στην ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και στον έλεγχο των Αστυνομικών και Τελωνειακών Αρχών ο οποίος θα περιοριζόταν στην οπτική και μόνο παρακολούθηση.

Τα μακροχρόνια μέτρα περιλαμβάνουν την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία , την έκδοση ,την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας ,την εναρμόνιση των θεωρήσεων εισόδων της λεγόμενης «visa».(182)

Βασικοί λόγοι σύναψης της συμφωνίας αποτελούν η διεθνοποίηση της εγκληματικότητας, η εφαρμογή ενιαίας αγοράς το 1992, μια και πλέον επικρατεί η ιδέα των «πολιτών της Ευρώπης».(183)

Το 1990 , παρουσιάστηκε η αναγκαιότητα μιας συμπληρωματικής σύναψης. Έτσι , στις 19 Ιουνίου του ίδιου χρόνου , υπογράφηκε η Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν που περιλαμβάνει 8 τίτλους και 142 άρθρα. (184) Η Σύμβαση ωστόσο, τέθηκε σε εφαρμογή το 1995 από την Ισπανία και την Πορτογαλία που έγιναν κράτη μέλη το 1991.(185)Το 1992 εισχώρησε η Ελλάδα, η Αυστρία το 1995 και 1996 η Δανία, η Φιλανδία και η Σουηδία ,όπως επίσης και η Ισλανδία και η Νορβηγία.(186) Η Βρετανία και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στη συνθήκη.(187)

179. Στη διπλωματική εργασία της Ζ.Αλτσιτσάδη , 2005 , σελ. 30 , χαρακτηρίζονται ως χώρες της Benelux

180. Ε.Μιχαλακοπούλου , 2005 , σελ.62 , Η έννοια της ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ζήτημα των ανθρώπινων δικαιωμάτων Η περίπτωση του χώρου Schengen

181. Ζ.Αλτσιτσάδη ,2000 , σελ.30

182. Ε.Μιχαλακοπούλου , 2005 ,σελ.62

183. Ζ.Αλτσιτσάδη , 2000 , σελ.30

185. Ε.Μιχαλακοπούλου, 2005 , σελ.62-63

186. www.imperu.gr ,σελ.7

187. Ζ.Αλτσιτσάδη , 2000 , σελ.32

Οι κανόνες της Συμφωνίας και οι συμβάσεις της, εγκλείονται τον όρο «κατακτημένο Σένγκεν». Η οικοδόμηση , συνεπώς ενός χώρου ελεύθερης διακίνησης προσώπων είναι πλέον γεγονός «χώρος Σένγκεν» για την ασφάλεια του οποίου τα κράτη μέλη υιοθέτησαν τα εξής ακόλουθα μέτρα : (188)

1)κατάργηση των εσωτερικών ελέγχων

2)κοινός καθορισμός των όρων διέλευσης των εξωτερικών συνόρων που υποχρεώνει τους υπηκόους των τρίτων χωρών με τρίμηνη μόνο παραμονή και αυτό κάτω από προϋποθέσεις.

3)εναρμόνιση όρων εισόδου και θεώρησης για τις σύντομες διαμονές. Τα κράτη μέλη υπέγραψαν έναν κατάλογο 129 χωρών των οποίων οι υπήκοοι χρειάζονται θεώρηση για να εισέλθουν στη χώρα.

4)καθορισμός του ρόλου των μεταφορέων στην καταπολέμηση της μετανάστευσης με παράνομα μέσα

5)καθορισμός κανόνων που καθορίζουν πιο κράτος θα ευθύνεται για τις αιτήσεις ασύλου , καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών-μελών κάτω από προϋποθέσεις

6)καθιέρωση δικαιώματος παρακολούθησης και δίωξης

7)Δημιουργία συστήματος Πληροφόρησης Σένγκεν (SIS) κατά της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος.(189)

- ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ (SCHENGEN (ΣΠΣ))

Το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δημιουργήθηκε για την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών αρχών και των φορέων του επίσημου κοινωνικού ελέγχου.(190)Σύμφωνα με το άρθρο 92 οι αρμόδιες Αρχές του κάθε κράτους μέλους διαθέτουν «μια αυτοματοποιημένη διαδικασία υποβολής ερωτημάτων» για πρόσωπα και αντικείμενα κατά τη διάρκεια κάθε είδους ελέγχου. Τα μέρη του Σ.Π.Σ. είναι τα εξής :

1)Εθνικά Συστήματα που συνδέονται με το Κεντρικό Σύστημα ,που απαγορεύουν την απευθείας ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των Εθνικών συστημάτων. Όλα τα δεδομένα πρέπει να ελέγχονται από την Υπηρεσία Τεχνικής Υποστήριξης του Στρασβούργου. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος όμως υποχρεούνται να δημιουργήσει, αλλά και να συντηρεί το δικό του Εθνικό Σύστημα .(191)

188. Ε.Μιχαλακοπούλου, 2005 , σελ.63

189. www.impro.gr , σελ.7-8

190. Ζ.Αλταϊτσιάδη, 2000 , σελ.33

191. Ε.Μιχαλακοπούλου , 2005 , σελ.64

Η αυτόματη αναζήτηση στοιχείων επιτυγχάνεται μέσω του μηχανισμού «SIRENE» (SUPPLEMENTARY Information Request at the National Entries), το οποίο και αποτελεί διοικητικό όργανο του N.S.I.S. (National System). Ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2005 με διαταγή της Υποδιεύθυνσης της Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας. Περιλαμβάνει μέτρα που αφορούν την προστασία και την ασφάλεια, ενώ παρέχουν :

- 1) Απεριόριστες δυνατότητες εξετάσεων
- 2) Μείωση διακινήσεων και ερευνών εγκληματιών
- 3) Εντοπισμό και παρουσίαση προσώπων ενώπιον Δικαστηρίου
- 4) Εντοπισμό και αναγνώριση κλεμμένων περιουσιών
- 5) Εντοπισμό ελλειπόντων και καταζητούμενων προσώπων

Σήμερα λειτουργούν σε 25 κράτη μέλη και υποστηρίζεται ότι συμβάλλουν στην δίωξη διεθνούς εγκλήματος, καθώς και στην διατήρηση της τάξης και της ασφάλειας.(192)

Οι κατηγορίες δεδομένων που καταχωρούνται αφορούν «σεσημασμένα» πρόσωπα με καταγεγραμμένα στοιχεία το ονοματεπώνυμο (και το 1^ο γράμμα του 2^{ου} ονόματος), αναλλοίωτα, φυσικά χαρακτηριστικά, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης, το φύλο, η ιθαγένεια, η βιαιότητα και η οπλοφορία, καθώς και ο λόγος σήμανσης. Επίσης αφορούν αντικείμενα και οχήματα.(193) Κάνουμε λόγο ,δηλαδή, για «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», για κάθε πληροφορία, συνεπώς που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Ωστόσο, σύμφωνα με το 94^ο άρθρο της σύμβασης 108 (1981), απαγορεύονται τα δεδομένα που αναφέρονται στη φυλετική καταγωγή, τις πολιτικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις, τη σεξουαλική ζωή και την υγεία του υποκειμένου. Απαγορεύονται ωστόσο η καταγραφή των ευαίσθητων δεδομένων γι' αυτό και θεσπίστηκαν επίσης ασφαλιστικές δικλείδες.

Όσον αφορά την τροποποίηση, τη διόρθωση ή την «επεξεργασία των δεδομένων», μόνο το κράτος-μέλος που εισήγαγε πρώτο τα συγκεκριμένα δεδομένα μπορεί να προβεί σε αυτές.

Η δε πρόσβαση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από τις αρμόδιες αρχές και ανάλογα με τους τομείς τους.

Η επεξεργασία των δεδομένων επιτρέπεται μόνο με τη συγκατάθεση του υποκειμένου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις διαφύλαξης ζωτικού ενδιαφέροντος ή προστασίας του έννομου συμφέροντος. Τα ευαίσθητα δεδομένα από την άλλη μεριά, δεν επιτρέπεται η επεξεργασία τους, εκτός αν πρόκειται για επιστημονικούς λόγους ή για λόγους υπεράσπισης του υποκειμένου στο δικαστήριο ή απλά αν, το υποκείμενο έχει καταθέσει γραπτά τη συγκατάθεση του. (194)

192. Ε.Μιχαλακοπούλου, 2005, σελ.65

193. Ζ.Αλτσιτσιάδη, 2000, σελ.35

194. βλ. οπ., σελ.37

Στόχος της εξέλιξης του Συστήματος Σένγκεν είναι να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση κάτω από τις συνθήκες της ελευθερίας και της δικαιοσύνης , μέσω της ταυτοποίησης προσώπων. (195)

Το 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) υπέγραψε ένα συμβόλαιο 40.000.000 ευρώ με μια ομάδα ειδικών στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές με σκοπό την κατασκευή 2 βάσεων δεδομένων , δηλαδή SIS II και το VIS (Visa Information System). Η λειτουργία του τέθηκε σε εφαρμογή το 2007.

Το SIS II περιλαμβάνει την καταχώρηση νέων κατηγοριών δεδομένων των υποκειμένων , βιομετρικών δεδομένων , καθώς και την πρόβλεψη πρόσβασης στο SIS και το VIS. Η καταχώρηση , λοιπόν όλων των «ξένων» που επισκέπτονται την Ε.Ε. με βίζα είναι γεγονός , ώστε οι τελωνειακές υπηρεσίες και το τμήμα αλλοδαπών να ελέγχουν την ημερομηνία λήξης της βίζας. Αν η βίζα λήξει , ο επισκέπτης χαρακτηρίζεται «παράνομος» σε όλη την Ευρώπη , συλλαμβάνεται και απελαύνεται. Αξιοσημείωτη είναι η συμφωνία που έχει υπογραφεί για 3 περαιτέρω λειτουργίες του σχετικά με τα παιδιά (περιπτώσεις απαγωγών) , τους «βίαιους ταραξίες» (παρεμπόδιση διαδηλώσεων και χούλιγκανς) , αλλά και τους υπόπτους για τρομοκρατικές επιθέσεις . (196)

Όσον αφορά τη τεχνική διάθρωση και τον τρόπο λειτουργίας του , το SIS II , αποτελείται από ένα κεντρικό σύστημα που περιλαμβάνει μια λειτουργία τεχνικής στήριξης , μια βάση δεδομένων και μια εθνική ενιαία διεπαφή. Από ένα εθνικό σύστημα σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος συνδεδεμένο με το κεντρικό σύστημα.

Τέλος , αποτελείται από μια υποδομή επικοινωνίας , μεταξύ της τεχνικής στήριξης του κεντρικού SIS II και της εθνικής ενιαίας διεπαφής , με ένα εικονικό δίκτυο με απόκρυψη για την ανταλλαγή δεδομένων ανάμεσα στις αρχές συμπληρωματικών θεωριών (γραφεία SIRENE) .

Στο νέο αυτό σύστημα , με τη συγκατάθεση των συμβαλλόμενων κρατών θα καταχωρούνται , επίσης βιομετρικά στοιχεία όπως ψηφιακές φωτογραφίες και δαχτυλικά αποτυπώματα όλου του ευρωπαϊκού πληθυσμού και όλα αυτά με τη χρήση κοινών τεχνολογικών μέσων. Πλέον , μέλλοντικά η εξιχνίαση των εγκλημάτων θα υποβοηθείται και με αυτό τον τρόπο , με τη σύγκριση δαχτυλικών αποτυπωμάτων. Θα συμπεριληφθούν επίσης το πατρικό όνομα των γυναικών , ο τόπος κατοικίας , οι

195. www.europa.eu

196. Ε.Μιχαλακοπούλου ,2005, σελ. 68-69

γλώσσες που το υποκείμενο γνωρίζει , οι πληροφορίες για το έγκλημα κ.α. Να σημειωθεί ότι η Μ.Βρετανία και η Ιρλανδία θα έχουν πρόσβαση στο SIS II. Με το πρόσχημα του τρομοκρατικού χτυπήματος της 11^{ης} Σεπτεμβρίου , το 2002 , δόθηκε διαφορετική ερμηνεία των διατάξεων της συνθήκης και πλέον έχουν πρόσβαση στο SIS II και η Europol , Eurojust.

Ο Buren υπογραμμίζει πως η ιδέα του να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα για άλλους σκοπούς από αυτούς που αρχικά προβλέφθηκαν , ειδικά για την πληροφόρηση της αστυνομίας , αποτελεί αυτή τη στιγμή το αντικείμενο της «ευρείας» συναίνεσης που έρχεται να προστεθεί στα συμπεράσματα του Συμβουλίου μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου.

- ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ III

Η Συνθήκη Σένγκεν III υπογράφηκε στη Γερμανία το 2005 και αν και δεν αποτελεί μέρος της Συνθήκης Σένγκεν , ακολουθεί παρόμοιο μοντέλο συνεργασίας , αλλά στενότερης.

Η εν λόγω συνθήκη ενεργοποιεί την «αρχή της διαθεσιμότητας» , σύμφωνα με την οποία η ανταλλαγή πληροφοριών και το δικαίωμα περαιτέρω πληροφοριών πραγματοποιείται για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

Η SIS II περιλαμβάνει τη δημιουργία βάσεων γενετικών δεδομένων (DNA profiles) δαχτυλικών αποτυπωμάτων (fingerprint data) και οχημάτων (Vehicle Database) , χωρίς να υπάρχει καμιά πρόβλεψη για την προστασία προσωπικών και ευαίσθητων δεδομένων. Η δε ανάλυση τεστ DNA θα δίνεται από τη δικαστική αρμόδια αρχή ενός συμβαλλόμενου κράτους.

Σε περιπτώσεις πολιτικών διαδηλώσεων και άλλων μαζικών εκδηλώσεων απελάσεων, ενόπλιων συνοδών κ.ά. , προβλέπεται η άμεση συνεργασία των μελών της Συνθήκης , νομιμοποιώντας τη «μαύρη λίστα» των 129 χωρών (197)

- Η ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΣΕΝΓΚΕΝ

Η εξέλιξη της τεχνολογίας , έχει αδιαμφισβήτητα συμβάλλει στην «αποεδαφικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου» μέσω της Συμφωνίας Σένγκεν . Κάνουμε λόγο για μια «υπερκρατική βαθμίδα» κοινωνικού ελέγχου , που αν και βασίζεται στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών , υποβαθμίζει την αρχή κάθε κράτους , κάτω από το πέπλο της ευρωπαϊκής τάξης και ασφάλειας.(198)

Οι παρακολουθήσεις και οι καταχωρήσεις προσωπικών στοιχείων στα σύνορα πραγματοποιούνται ως μέτρα που στηρίζονται σε υποψίες , ενώ παρακολουθούνται άτομα καθόλου ύποπτα για να μην τυχόν , προβούν σε εγκληματικές πράξεις και επιθέσεις.

Όλα τα υποκείμενα , χωρίς κάποια βάσιμη κατηγορία ή υποψία έστω καλύπτονται από το πέπλο του

.....
197. Α.Γκούβα , 2006 , σελ. 66

198. Γ.Νικολοπούλος , 2007 – 2008 , σελ.323-332

επίσημον κοινωνικού ελέγχου , πλήττοντας θεμελιώδεις ελευθερίες του και στερώνοντας τους το δικαίωμα της αθωότητας , μια και όλοι μας είμαστε ύποπτοι για όλα.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η κακή χρήση των προσωπικών δεδομένων , καθώς και οι αυθαίρετες ενέργειες ή αποφάσεις και η ανισότητα μεταχείρισης δεν διασφαλίζονται δικαστικά ή από ένα δημοκρατικό ελεγκτικό σώμα. Πλέον , όλο και περισσότερο καταστρατηγούνται δικαιώματα , ελευθερίες , η ιδιωτικότητά μας και όλα αυτά με τη βοήθεια και την κακή χρήση της τεχνολογίας (199)

Η ιδιωτική σφαίρα , πλέον έχει περάσει ως επικίνδυνη για την εσωτερική ασφάλεια κάνοντας επιτακτική την ανάγκη για αυστηρά μέτρα προστασίας, (200)

Από την άλλη μεριά , όμως , η προβολή και η συσσώρευση πληροφοριών που σχετίζονται με την ιδιωτική και δημόσια ζωή του ατόμου εγκυμονούν κινδύνους για την προσωπικότητά του , παράγοντας μια «διάφανη εικόνα» , υποχείριο στο έλεγχο και στην επιτήρηση. Είναι χαρακτηριστικό το νέο δικαίωμα του ατόμου να αποφασίζει το ίδιο σχετικά με τη διάθεση και τη χρήση των πληροφοριών που το αφορούν , αυτό όμως αίρεται σε περιπτώσεις ασφάλειας , την ποινική δικαιοσύνη , την αντιμετώπιση της οικονομικής εγκληματικότητας. (201)

Οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν κατηγοριοποιούνται ως εξής :

- 1) κίνδυνος προσβολής ιδιωτικότητας , θίγοντας την ατομική ιδιωτική ζωή
- 2) κίνδυνος εκμετάλλευσης αρνητικών δεδομένων σε βάρος του ατόμου με δυσμενείς συνέπειες ατόμου για το ίδιο το άτομο
- 3) κίνδυνος κατηγοριοποίησης των ατόμων , καθιστώντας πιο εύκολο τον έλεγχο και την μεταχείριση τους. (202)

Εμβαθύνοντας , παρατίθενται και επιπλέον γεγονότα που συνεισφέρουν στην άρση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και ανθρώπινων δικαιωμάτων :

- 1) Ζούμε πλέον σε μια «παμ-πληροφορική» εποχή , όπου η κοινωνία μας ζει και αναπαράγεται με βάση τεχνολογικά και πληροφοριακά δίκτυα.
- 2) Με το SIS ο κοινωνικός έλεγχος μπαίνει δραστικά αποφασιστικά και αποτελεσματικά στη ζωή των πολιτών , μια και όσα περισσότερα γνωρίζει κάποιος για κάποιον , τόσο περισσότερο έλεγχος μπορεί να του ασκήσει.
- 3) Σημαντική αδυναμία του συστήματος αποτελεί το γεγονός ότι ελέγχονται όχι μόνο φέροντες της ετικέτας του επικίνδυνου και του πραγματικά ύποπτου (ή μη εγκληματίες) , αλλά και απλοί μάρτυρες που απλά παρεβρίσκονται κάπου.
- 4) Ας μην λησμονήσουμε την συγκατάθεση των κρατών-μελών ελεύθερων και δημοκρατικών που συντελούν στην παραβίαση δικαιωμάτων
- 5) Το άτομο καθίσταται έρμαιο του «ηλεκτρονικού φακελώματος» , κάτι που αίρει το απόρρητο της ιδιωτικής του ζωής

199. Α.Γκούβα , 2006 , σελ. 68-70

200. Ε.Μιχαλοπούλου , 2005 , σελ.76

201. βλ. οπ. σελ.77-78

202. βλ.οπ. σελ.79

- 6) Πολλάκις συναντούμε την πλαστή πραγματικότητα και την μη πραγματική αίσθηση του κινδύνου, για «μια εικονική αποτελεσματικότητα του κρατικού μηχανισμού»
- 7) Αλλοιώνει την εθνική ιδιαιτερότητα , παρεμποδίζονται δικαιώματα και έκφραση αντεγκληματικών πολιτικών (203)
- 8) Παραγνωρίζεται το γεγονός ότι μέσα στα μεταναστευτικά ρεύματα , περιλαμβάνονται και πρόσφυγες (και περίπτωση Ελλάδας)
- 9) Παραγνωρίζεται η ανάγκη για πολιτικά άσυλα (και δεν χορηγούνται τελικά) , ακόμη και σε περιπτώσεις βασανιστηρίων , φυλάκισης κ.α. (204).
- 10) Με την κατάργηση εσωτερικών ελέγχων άνοιξαν ελεύθεροι δρόμοι σε εγκληματίες , με το να κυκλοφορούν ελεύθερα και ανεμπόδιστα όπως όλοι οι πολίτες
- 11) Ενυπάρχουν ελλειπή , αυστηρά και όχι καθορισμένα κριτήρια που να δικαιολογούν την καταχώρηση δεδομένων στο σύστημα
- 12) Εν ονόματι της ασφάλειας , οι νέες στρατηγικές επηρεάζουν και τους ευρωπαίους πολίτες-όχι μόνο υπηκόους τρίτων χωρών-όταν τους αντιμετωπίζει ως εν δυνάμει «ταραξίες».
- 13) Ευχέρεια αρμοδίων αρχών να εκτιμούν ή όχι τις περιπτώσεις κινδύνου (περίπτωση Γένοβας , το 2001 , που απέκλεισε 2.093 άτομα) , δεν είναι διαθέσιμες
- 14) Δεν υπάρχει πρόβλεψη ενός δικαστικού οργάνου που να στρέφονται τα άτομα σε περιπτώσεις παραβίασης προσωπικών δεδομένων ή καταπάτησης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων τους
- 15) Το SIS , όπως επίσης και οι βάσεις δεδομένων Europol , το σύστημα Eurodac (σύστημα καταγραφής δακτυλικών αποτυπωμάτων) –και όχι μόνο- με τις αναβαθμίσεις του , έχουν οδηγήσει σε μια «διαχειριστική δικαιοσύνη» που χειρίζεται μια λίστα ατόμων που αποκαλούνται θεωρούνται επικίνδυνα
- 16) Τα σύνορα πλέον δεν έχουν την ίδια σημασία για όλους κάτι που ποικίλλει , ανάλογα με την «ταυτότητα των συνόρων» σύμφωνα με τον Balibar
- 17) Προωθείται η ιδιωτικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου , μια και ο έλεγχος και πολύ ευκολότερα η αυθαιρεσία, μετατοπίζεται από κρατικούς σε ιδιωτικούς φορείς (π.χ. αστυνομία , αερομεταφορείς)
- 18) Παρουσιάζεται αύξηση καταγραφής και παρακολούθησης , (205) κάτι που οι Ευρωπαίοι πολίτες «πείσθηκαν» να αναζητήσουν για να νιώσουν ασφαλείς , με αντάλλαγμα τον αποκλεισμό και την καταπάτηση δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας άλλων συνανθρώπων (εξαιτίας της εθνικότητας τους) . Αυτό συμβάλλει , σαφώς , στην δημιουργία ενός πανοπτικού μηχανισμού , που τα μεταχειρίζεται και να ελέγχει όλα, στον κόσμο του «μεγάλου αδερφού» που τα παρακολουθεί όλα. Δηλαδή τα πάντα και όλους .

203. Ζ.Αλτσιτσιάδη, 2000, σελ.43-51

204. www.eedda.gr

205. Ε.Μιχαλακοπούλου, 2005, σελ 82-87

Πέρα από τους κινδύνους που προκαλεί , οφείλουμε να αναφέρουμε ότι η συνθήκη Σένγκεν συντέλεσε αποφασιστικά στην ιδέα μιας «ενιαίας Ευρώπης» , ενός «Ευρωπαϊκού πολίτη» , μέσω της κατάργησης των εσωτερικών συνόρων .Τα ευρωπαϊκά κράτη , πλέον έχουν κοινή συνείδηση , κοινούς στόχους , κοινούς εχθρούς , κοινές αντεγκληματικές στρατηγικές.

Με τον συντονισμό , την συνεργασία και την αλληλοβοήθεια συστημάτων αστυνόμευσης, άρχισε να καταπολεμείται η διεθνής εγκληματικότητα και το οργανωμένο έγκλημα . (206)

Με την εφαρμογή της συνθήκης αντιμετωπίζονται ευκολότερα από τα κράτη μέλη η ανεργία και η εγκληματικότητα , μέσω της παρεμπόδισης της ανεξέλεγκτης μετανάστευσης . (207)

Η υπο σύζηση συνθήκη «έρχεται να καλύψει τα κενά» που έχουν δημιουργηθεί από την επιδίωξη ενός πολυπολιτισμικού κράτους ενιαίου και δημοκρατικού. Σκοπός αυτού του κράτους δεν είναι άλλος από την επιδίωξη ασφάλεια περιορίζοντας την εγκληματογέννεση . (208)

Όλα αυτά , όμως , πρεσβεύουμε ότι δεν μειώνουν ούτε στο ελάχιστο τον παραπάνω κατάλογο με τους κινδύνους που παρουσιάζονται σχετικά με την προσωπικότητα του ατόμου , στα προσωπικά του δεδομένα , την ιδιωτική του ζωή , την ελεύθερη κίνησή του στο χώρο και σαφώς τα δικαιώματά του στην ισότητα και όχι στον αποκλεισμό.

206 . Ζ.Αλτσιτσιάδη , 2000 , σελ.47

207. βλ. ο.π. σελ.47

208. βλ. ο.π., σελ.49

3 . Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

3.1. Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας έχει επιφέρει πολύ σημαντικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της ζωής μας , αλλά και στην καθημερινότητά μας.

Οι επαναστατικές , αυτές , αλλαγές έχουν κατακλύσει τους τομείς της ψυχαγωγίας , της εκπαίδευσης , της ιατρικής , της δικαιοσύνης , της νομοθεσίας , της δημόσιας διοίκησης των διαδικασιών έρευνας , της παραγωγικής διαδικασίας των συναλλαγών , των εργασιακών σχέσεων , την παραγωγή και διάθεση προϊόντων , της ίδιας της επικοινωνίας μας και της μετάδοσης της πληροφορίας μας. Η βάση αυτών των νέων και επαναστατικών εξελίξεων είναι χωρίς αμφιβολία το διαδίκτυο.

Οι περισσότερες κοινωνίες , πλέον , χαρακτηρίζονται ως ψηφιακές , ενώ οι έννοιες του «τυπικού» και του «παραδοσιακού» έχουν αντικατασταθεί με τις έννοιες του «παγκόσμιου», χωρίς όρια , με το πάτημα ενός κουμπιού από την ίδια μας την καρέκλα , και του «υπερσύγχρονου-ψηφιακού».

Το Διαδίκτυο αποτελεί την «κύρια μηχανή» τεράστιου όγκου πληροφοριών και γνώσης που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ταχύτητα και άνεση , χωρίς την προϋπόθεση φυσικής παρουσίας , πέραν του χρήστη του υπολογιστή.

Ταυτόχρονα , όμως , με τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μας , ευνοούνται και οι παράμετροι που δημιουργούν και νέες μορφές εγκληματικότητας. Σύμφωνα με πολλούς μελετητές δεν «παράγει» , ωστόσο , νέες μορφές εγκληματικότητας , μα προσφέρει νέους και πιο εύχρηστους τρόπους παραδοσιακών εγκλημάτων, όπως την οικονομική απάτη , την πλαστογραφία , την προσβολή του απόρρητου και της ιδιωτικής σφαίρας με καινοτόμους και ταχύτατους τρόπους. (209)

Στην αγγλική γλώσσα , οι όροι που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν το ηλεκτρονικό έγκλημα ποικίλουν , αλλά με μηδαμινές διαφορές:

Ⓐ Οι γενικότεροι όροι crime , e-crime , hitech - crime

Ⓑ Οι ειδικότεροι όροι cyber crime και internet related crime , όπου το στοιχείο του διαδικτύου συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά.

Η ελληνική γλώσσα περιλαμβάνει αντιστοίχως τους όρους «ηλεκτρονικό έγκλημα», διαδικτυακό έγκλημα και έγκλημα του κυβερνοχώρου. Οι 2 τελευταίοι όροι περιλαμβάνουν το στοιχείο της δικτύωσης.

Η Ηλεκτρονική Εγκληματολογία, είναι «η επιστήμη που ασχολείται με την αναγνώριση , διατήρηση, ανάλυση και παρουσίαση ψηφιακών αποδείξεων(210) κατά τρόπο νομικά αποδεκτό». Όλο και πιο συχνά πλέον , οι αποδείξεις μιας αξιόποινης πράξης κρύβονται μέσα σε έναν υπολογιστή(211)

209. Γ.Λάζος , Πληροφορική και Έγκλημα , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , 2001 , σελ. 50-52

210. Ως ψηφιακή απόδειξη νοείται «οποιαδήποτε πληροφορία με πιθανή αποδεικτική αξία , που είναι αποθηκευμένη ή μεταδίδεται σε ψηφιακή μορφή». Με τη χρήση της , μπορούμε να κατανοήσουμε το χρόνο, το τόπο του εγκλήματος , με ποιον επικοινωνήσαν και πότε τα θύματα , καθώς και το σκοπό του εγκλήματος, αν υπάρχει .

211. www.users.forthnet.gr και στο www.e-crime.gr

μία και βασικό στοιχείο του ηλεκτρονικού εγκλήματος αποτελεί η ύπαρξη συσκευής ηλεκτρονικής επεξεργασίας δεδομένων , όπως ηλεκτρονικός υπολογιστής , κινητό τηλέφωνο , palmtop , notepad κ.α..

Κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει ο ηλεκτρονικός υπολογιστής ο οποίος μπορεί :

Πρώτον να αποτελεί στόχο κάποιας επίθεσης(το θύμα δηλαδή)

Δεύτερον να αποτελεί το μέσο διάπραξης κάποιας επίθεσης(δηλαδή το εργαλείο , για να εισβάλλει , κάποιος , επί παραδείγματι , σε άλλο υπολογιστή)

Τρίτον να αποτελεί βοηθητικό μέσο για την διάπραξη του εγκλήματος αποθηκεύοντας , για παράδειγμα, στοιχεία ατόμων παράνομων δραστηριοτήτων (212)

Ο Forester και ο Morrison , το 1994 , όρισαν το Ηλεκτρονικό Έγκλημα «ως μια εγκληματική πράξη , στην οποία ο ηλεκτρονικός υπολογιστής , χρησιμοποιείται ως το κυριότερο μέσο τέλεσής της». (213)

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), «Πληροφορικό Έγκλημα συνιστά κάθε παράνομη , ανήθικη ή χωρίς έγκριση συμπεριφορά , που περιλαμβάνει την αυτόματη επεξεργασία δεδομένων ή και μετάδοση δεδομένων». (214)

Κατά άλλο ορισμό , ως ηλεκτρονικά εγκλήματα ορίζονται οι αξιόποινες πράξεις που τελούνται μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή (215) και συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων και τιμωρούνται με συγκεκριμένες ποινές από την εκάστοτε νομοθεσία. (216)

Σύμφωνα με το άρθρο 14 Π.Κ. το ηλεκτρονικό έγκλημα συνιστά μια ειδικότερη μορφή του κοινού εγκλήματος και αφορά εγκλήματα που τελούνται με την χρήση ενός συστήματος ηλεκτρονικής επεξεργασίας δεδομένων , εγκλήματα του κυβερνοχώρου (Cyber crimes) (217) , καθώς και εγκλήματα που συσχετίζονται με την κατάχρηση των δυνατοτήτων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Κάθε έγκλημα που διαπράττεται με ηλεκτρονικό υπολογιστή , αποτελεί κάθε παράνομη , ανήθικη ή χωρίς δικαίωμα συμπεριφορά που συσχετίζεται με την αυτόματη επεξεργασία ή μετάδοση δεδομένων.(218)

Ως ψηφιακό έγκλημα , στη συνέχεια, ορίζεται κάθε «παράνομη πράξη για τη διάπραξη , αλλά και την αντιμετώπιση της οποίας , απαιτείται γνώση ψηφιακής τεχνολογίας». Το σύνολο αυτών , που τελούνται στον κυβερνοχώρο , αποτελούν την ψηφιακή εγκληματικότητα (digital criminality). (219)

Εμβαθύνοντας , είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το πληροφοριακό έγκλημα ορίζεται συχνά και ως υποκατηγορία του οικονομικού εγκλήματος , του λευκού περιλαίμιου της υπαλληλίας ή ως παραλλαγή ή μετεξέλιξη των εγκλημάτων που έχουν σχέση με τις τηλεφωνικές επικοινωνίες.(220)

Ο Parker , με την εκδοχή της «πληροφορικής προσβολής» , ορίζει το πληροφορικό έγκλημα ως

212. www.e-crime.gr

213. βλ. ό.π.

214. Γ.Λάζος , 2001 , σελ.51

215. Ως ηλεκτρονικός υπολογιστής , θεωρείται κάθε συσκευή ηλεκτρονικής ή αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων (σταθεροί ή φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές , κινητά τηλέφωνα , παιχνιδιομηχανές , ΑΤΜ) , αναφέρεται στο www.e-crime

216. www.police.gov.gr

217. www.lawnet.gr

218. Α.Γκούβα , 2006 , σελ. 43

219. βλ. ό.π. ,σελ.44

220. Γ.Λάζος , 2001 , σελ.21

«γενικά κάθε επεισόδιο που συσχετίζεται με την πληροφορική τεχνολογία , στο οποίο το θύμα υπέστη ή θα μπορούσε να υποστεί ζημιά και ο δράστης , σκόπιμα, πραγματοποιήσει ή θα μπορούσε να πραγματοποιήσει κέρδος». Κάθε επεισόδιο, ορίζεται ως τέτοιο , αν μελετώντας ανάλογα επεισόδια , υπάρχουν πληροφορίες που μπορούν να αποκτηθούν , οι οποίες θα καθιστούσαν τους υπολογιστές πιο ασφαλείς μελλοντικά. (221)

3.2 .Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Τα πληροφορικά εγκλήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως ακολούθως :

- 1)Εγκλήματα «κοινού περιβάλλοντος» (π.χ. συκοφαντική δυσφήμιση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου - e-mail , αντιγραφή πνευματικού έργου)
- 2)Εγκλήματα σε περιβάλλον υπολογιστών και μόνο (π.χ. παράνομη αντιγραφή) (222), απάτη στο Διαδίκτυο με e-mail, πιστωτικές κάρτες, κλοπή ταυτότητας, ξέπλυμα χρήματος, διακίνηση πορνογραφικού υλικού (παιδική πορνογραφία), διαδικτυακή τρομοκρατία, επιθέσεις παρενόχλησης (223)
- 3) Γνήσια εγκλήματα κυβερνοχώρου (π.χ. hacking , διάδοση πορνογραφικού υλικού (224) , κακόβουλες εισβολές σε δίκτυα , επιθέσεις άρνησης εξυπηρέτησης ,κακόβουλο λογισμικό , ανεπιθύμητη αλληλογραφία - spamming , επιθέσεις σε δικτυακούς τόπους , Phising - Ηλεκτρονικό ψάρεμα , πειρατεία λογισμικού . (225)

Μια επιπλέον κατηγοριοποίηση του πληροφορικού εγκλήματος , υφίσταται όταν αυτό στρέφεται ενάντια στα ατομικά δικαιώματα του πολίτη , ενάντια στο κοινωνικό σύνολο και ενάντια στα περιουσιακά αγαθά . (226)

- ΚΥΡΙΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΥΒΕΡΝΟΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Τα αποτελέσματα ερευνών της Mc Con με τίτλο «Cyber Crime and Punishment» , υπαγόρευαν τις εξής παρακάτω μορφές - κατηγορίες εγκλημάτων που διαπράττονται στον κυβερνοχώρο :

- 1)Παραμπόδιση (κυβερνο)κυκλοφορίας
- 2)Τροποποίηση , κλοπή και/ή σαμποτάζ σε δίκτυο
- 3)Μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση
- 4)Απάτη
- 5)Πλαστογραφία
- 6)Παιδική πορνογραφία
- 7)Cracking και hacking
- 8)Διακίνηση-πειρατεία λογισμικού
- 9)Πιστωτικές κάρτες
- 10)Εγκλήματα στα chats - rooms
- 11)Διακίνηση ναρκωτικών , όπλων κ.ά. (227)

221. Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ. 12 – 14

222. www.e-crime

223. Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ. 14

224. www.e-crime

225. www.astynomia.gr , 2005 , σελ.1 – 2

226. Β.Αρτινοπούλου , 2001 , σελ. 4

227. Γ.Λάζος , 2001 , σελ. 23

- ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΥΒΕΡΝΟΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Τα παρακάτω χαρακτηριστικά διακρίνουν σημαντικά το έγκλημα του κυβερνοχώρου από τα υπόλοιπα είδη εγκλημάτων , ενώ ταυτόχρονα του προσδίδουν και «πλεονεκτήματα» που έχουν να κάνουν με την τέλεσή του. Αναλυτικότερα :

Το έγκλημα του κυβερνοχώρου χαρακτηρίζεται από μεγάλη ταχύτητα και από μεγάλη ευκολία όσον αφορά την διάπραξή του. Για την τέλεσή του απαιτούνται άριστες και εξειδικευμένες γνώσεις , ενώ τελείται μέσω υπολογιστή του σπιτιού του γραφείου ή μέσω φορητού υπολογιστή , με το πάτημα ενός κουμπιού , ακόμη και στο δρόμο. Επίσης , δίνει την ευκαιρία σε άτομα μεμονωμένα ή σε groups (ομάδες) ή σε chat rooms , να επικοινωνούν γρήγορα και ανέξοδα για την υλοποίηση των σκοπών τους (π.χ. διακίνηση πορνογραφικού υλικού) και έτσι με αυτό τον τρόπο , οι «εγκληματίες» του κυβερνοχώρου έχουν την δυνατότητα να διατηρούν την ανωνυμία τους ή να αλλάζουν την πραγματική τους ταυτότητα. Αναμφισβήτητο το κυβερνοέγκλημα , αποτελεί έγκλημα χωρίς όρια , είναι διασυννοριακό με τα αποτελέσματα του να εμφανίζεται ταυτόχρονα παντού , κάτι που καθιστά τη διερεύνηση , τον προσδιορισμό και τον εντοπισμό του δράστη και του τόπου τέλεσης του εγκλήματος , ιδιαίτερα δύσκολο και χρονοβόρο.

Να σημειωθεί , επίσης , ότι ελάχιστες περιπτώσεις εγκλημάτων καταγγέλλονται διεθνώς (228). Συνεπώς χαρακτηρίζονται από μεγάλο «σκοτεινό αριθμό».

Όσον αφορά τα κέρδη των ψηφιακών εγκληματιών , τα ποσά που επωφελούνται οι «αρμόδιοι» είναι τεράστια όπως και ο αριθμός των θυμάτων τους και οι ζημιές που τους προκαλούν σε αντίθεση με τον κίνδυνο ανακάλυψής του . (229)

- Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΟΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

Η κατηγοριοποίηση των εγκληματιών του διαδικτύου που ακολουθεί στη συνέχεια , υφίσταται , ανάλογα με τον τρόπο διείσδυσης και το επιδιωκόμενο. Αναλυτικότερα :

Η πρώτη κατηγορία , των εν λόγω εγκληματιών , περιλαμβάνει αυτούς που επιτίθενται στα computers από ευχαρίστηση , χωρίς την επιδίωξη οικονομικού οφέλους. (hackers) . Σκοπός τους , απλώς , είναι να μάθουν κάποια προσωπικά στοιχεία ή να δημιουργήσουν πρόβλημα στην πληροφορική υποδομή εταιριών , τραπεζών κ.ά. Μ' αυτό τον τρόπο παραβιάζουν την ιδιωτική μας ζωή, τα προσωπικά δεδομένα μας, ενώ πολλοί από αυτούς διαταράσσουν την ψυχική μας ηρεμία ή μας δυσφημίζουν .

Η δεύτερη κατηγορία αφορά εγκληματίες που έχουν σκοπό καθαρά το κέρδος. Επονομαζόμενοι ως crackers , «εισβάλλουν» απλώς για να μάθουν κάτι , αλλά μόλις μάθουν προσωπικά στοιχεία , όπως για παράδειγμα τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας , μεταφέρουν ποσά στο λογαριασμό τους . Τα περιουσιακά μας δικαιώματα , σ' αυτό το σημείο βλάπτονται καθοριστικά. (230)

228. βλ.οπ.σελ.4

229. Α.Γκούβα , 2006 , σελ. 44 . Τα χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής εγκληματικότητας αναφέρονται και στα Κ.Παπανικολάου , 2006, σελ.10 – 12

230. www.astynomia.gr , σελ. 5

- ΜΟΡΦΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Οι μορφές του ηλεκτρονικού εγκλήματος είναι ποικίλες και με την ανάπτυξη του διαδικτύου και της σύγχρονης τεχνολογίας, πολλαπλασιάζονται με ανεξέλεγκτα όρια.

Οι διάφορες αυτές μορφές ρυθμίζονται και τιμωρούνται ξεχωριστά από τα άλλα εγκλήματα, με ειδικά νομοθετήματα στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναλυτικότερα παρατίθενται οι εξής μορφές :

Ⓒ Κυβερνοσφετερισμός και οι Domain names.

Ο κυβερνοσφετερισμός αποτελεί το αδίκημα, κατά το οποίο, κάποιος χρήστης του διαδικτύου για εμπορικούς σκοπούς κατοχυρώνει και χρησιμοποιεί ηλεκτρονική διεύθυνση (Domain name) που περιέχει ή την επωνυμία γνωστών επιχειρήσεων ή σήματα φήμης με αποτέλεσμα να προκαλείται βλάβη στη φήμη των νόμιμων δικαιούχων αλλά κι ο αποκλεισμός τους στην χρήση του διαδικτύου με την επωνυμία τους. Η δυσφήμιση, αυτού του είδους, μπορεί να επιφέρει πολλές και ποικίλες ζημιές. Για αρχή γίνεται παραβίαση των προσωπικών δεδομένων, αφού κατοχυρώνεται και χρησιμοποιείται ξένη ηλεκτρονική διεύθυνση, χωρίς εξουσιοδότηση. Επιπλέον, θίγονται, εμμέσως και τα περιουσιακά δικαιώματα των θυμάτων αφού η δυσφήμιση έχει πολλές πιθανότητες να πλήξει το ηθικό τους κύρος.

Ⓒ Παράνομη διείσδυση σε δεδομένα (hacking, cracking, cookies). Το απόρρητο στο διαδίκτυο.

Το λεγόμενο *Hacking* αποτελεί τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε ξένο υπολογιστή ή συστημάτων υπολογιστών. Ο σκοπός της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης δεν είναι η υποκλοπή, η καταστροφή ή η κατασκοπεία, αλλά η ικανοποίηση από την επιτυχία παρακμή των συστημάτων ασφάλειας των «ξένων» υπολογιστών. Σ' αυτή την περίπτωση, παραβιάζονται το απόρρητο και τα προσωπικά δεδομένα στα πλαίσια του ηλεκτρονικού υπολογιστή και σαφώς με την εν λόγω εγκληματική πράξη, λαμβάνει χώρα και η φθορά ξένης ιδιοκτησίας (με την παρακμή συστημάτων ασφαλείας).

Το *Cracking* είναι η αλλαγή των κωδικών πρόσβασης και η άρση της προστασίας των προγραμμάτων, η οποία καθιστά δυνατή την παράνομη αντιγραφή τους. Η παραβίαση των προσωπικών δεδομένων, του απόρρητου, αλλά και η καταπάτηση πνευματικών δικαιωμάτων (ηθικά και περιουσιακά), των δημιουργών των προγραμμάτων που αντιγράφονται παράνομα, αποτελούν χαρακτηριστικές καταστρατηγήσεις δικαιωμάτων.(231)

Τα *Cookies*, στη συνέχεια, αποτελούν «αυτοεγκαθιστώμενα αρχεία λογισμικών που δημιουργούνται από ένα διακομιστή διαδικτύου και αποθηκεύονται στο σκληρό δίσκο του χρήστη - κυρίως εν αγνοία του - ενώ πρόσβαση σε αυτά έχει μόνο ο διακομιστής. Για άλλη μια φορά συναντάμε την παραβίαση του ηλεκτρονικού απόρρητου και των προσωπικών δεδομένων, ενώ κάνουμε λόγο και για εξαπάτηση του θύματος, μια και όλα διαπράττονται εν αγνοία του.

Πρόκειται, δηλαδή, για κρυπτογραφημένα δεδομένα που περιλαμβάνουν πληροφορίες για μια ιστοσελίδα. Όταν ο χρήστης αναζητεί πληροφορίες από το διακομιστή ενός ηλεκτρονικού καταστήματος, επί παραδείγματι, τα cookies διευκολύνουν το χρήστη. Όμως τα cookies καταγράφουν όλες τις κινήσεις του χρήστη τις καταναλωτικές του συνήθειες και τα προσωπικά του δεδομένα. Ο σκοπός είναι η δημιουργία προσωποποιημένων διαφημίσεων-προσφορών που αποστέλλονται με τη μορφή εμπορικής επικοινωνίας. Τα

cookies μπορεί να χαρίζουν ταχύτητα και ασφάλεια στις συναλλαγές , η χρήση τους , όμως, καθίσταται παράνομη όταν συλλέγουν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα χωρίς τη συναίνεση του χρήστη. (232)

Αν και ο νόμος 2472/1997 , με την τροποποίησή του 2774/1999 , προβλέπει την αυξημένη προστασία του χρήστη του διαδικτύου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και απαγορεύει την αποστολή cookies , η εν λόγω απαγόρευση δεν τηρείται . (233)

© Ιοί , Σκουλήκια , Δούρειοι Ίπποι και Λογισμικά υποκλοπής

Οι Ιοί αποτελούν μια ιδιαίτερα συχνή και επικίνδυνη μορφή εγκληματικότητας που εμφανίζεται στο Διαδίκτυο. Αφορούν την αλλοίωση ή τη διαγραφή δεδομένων , μια και αποτελούν ειδικά προγράμματα που ανατυπώνονται μόνα τους. (234) Αναπαράγουν , δηλαδή , τον εαυτό τους και πολλαπλασιάζονται σκόπιμα σε ένα υπολογιστή. Προξενούν ζημιές , όπως καταστροφές προγραμμάτων , διαγραφή αρχείων , μορφοποίηση του σκληρού δίσκου , (μέσω της μνήμης του) , καθώς και γενικότερη υποβάθμιση του συστήματος . (235)

Οι ιοί διακρίνονται σε 2 κατηγορίες στους ιούς των προγραμμάτων και στους ιούς των συστημάτων. (236) Τα Σκουλήκια (worms) είναι ένα πρόγραμμα , το οποίο έχει δυνατότητες πολλαπλασιασμού του εαυτού του, από υπολογιστή σε υπολογιστή , εν αγνοία του χρήστη. Χρησιμοποιώντας διαδικτυακές συνδέσεις για να εξαπλωθούν μπορούν να επιτύχουν εξαιρετικά γρήγορη εξάπλωση και μεγάλη διαδικτυακή κίνηση με συνέπεια τη μείωση ταχύτητας ή / και την απαγόρευση νόμιμης πρόσβασης στο δίκτυο.

Ο Δούρειος Ίππος (Trojan) με τη σειρά του αποτελεί μια κατηγορία φαινομενικά νόμιμων προγραμμάτων που υποκρύπτουν κακόβουλους κώδικες , οι οποίοι ενεργοποιούνται όταν ο χρήστης εκτελέσει το πρόγραμμα.(237)

Το Λογισμικό Υποκλοπής (Spyware) , τέλος, αποτελεί ένα λογισμικό το οποίο εκτελεί συγκεκριμένες ενέργειες , όπως συλλογή προσωπικών δεδομένων ή αλλαγή των ρυθμίσεων ενός υπολογιστή χωρίς τη συγκατάθεση του χρήστη. Το εν λόγω λογισμικό σχετίζεται συχνά με λογισμικά ανίχνευσης προσωπικών ή ευαίσθητων δεδομένων ή / και με λογισμικά διαφημίσεων (adware). (238)

Με τη χρήση όλων των παραπάνω (των ιών , των σκουληκιών , του Δούρειου Ίππου και του Λογισμικού Υποκλοπής) πέρα από τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση και τις παραβιάσεις στους τομείς του ηλεκτρονικού απόρρητου και των προσωπικών δεδομένων (με τη διαγραφή , την αλλοίωση ή την καταστροφή τους), περνάμε και στη φθορά ξένης ιδιοκτησίας, μια και αρχεία και σκληρός δίσκος , μορφοποιούνται , αλλοιώνονται , καταστρέφονται κ. ά.

© Ηλεκτρονικός Βανδαλισμός.

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες μορφές ηλεκτρονικού εγκλήματος . Αναφέρεται ειδικά στην «αυθαίρετη άμεση ή έμμεση παρέισδυση σε ένα σύστημα υπολογιστή με πρωταρχικό σκοπό την παρεμπόδιση της λειτουργίας του ή την πρόκληση ζημιάς στο σύστημα ή στα περιεχόμενά του». Μπορεί να σβήσει δεδομένα ,

232. Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ.50-51

233. Β.λ. ό.π., σελ.51

234. Φ.Θεοφανίδη , 2006-2007 , σελ.15

235. www.dart.gov.gr

236. www.go-online.gr

237. www.dart.gov.gr

238. Β.λ. ό.π.

να τα κωδικοποιήσει , ώστε να μην μπορούν να γίνουν προσβάσιμα , να υπερφορτώσει το σύστημα και να προκαλέσει αργή λειτουργία ή πλήρη αδυναμία λειτουργίας του. Η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση (hacking) και η μετάδοση ιών , αποτελούν τις δύο βασικές κατηγορίες ηλεκτρονικού βανδαλισμού . (239)
Από εγκληματολογική και νομική σκοπιά ο ηλεκτρονικός βανδαλισμός , κατηγοριοποιείται ως εξής:

Ως μορφή εκδίκησης (υποθέσεις υπαλλήλων) , ενώ μπορεί να έχει τακτικό χαρακτήρα , ο οποίος περιλαμβάνει σκοπούς έξω από κοινωνικοοικονομικά πλαίσια. Επιπροσθέτως μπορεί να μην τελείται χωρίς άμεσο κίνητρο ή στόχο , αποτελώντας μια κατηγοριοποίηση που έχει να κάνει με κοινωνικά θέματα. Τέλος , η τέταρτη κατηγορία ηλεκτρονικού βανδαλισμού, περιλαμβάνει πολιτικά κίνητρα και εντάσσεται στην κατηγορία της τρομοκρατίας. (240)

Σε όποια κατηγορία και αν εντάσσεται ο ηλεκτρονικός βανδαλισμός , αποτελεί μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση που παραβιάζει το απόρρητο και τα προσωπικά δεδομένα , μπορεί να επιφέρει επαγγελματικά και ψυχικά κόστη , εκνευρισμό και αναστάτωση , αλλά και φθορά προσωπικής ιδιοκτησίας .

- © Ανάρτηση Προσβλητικού Περιεχομένου. Το προσβλητικό περιεχόμενο και όχι μόνο , εμφανίζεται με όλες τις δυνατές μορφές εικόνας και ήχου που εξασφαλίζονται από τις τεχνικές πολυμέσων. Σ' αυτή τη μορφή διαδικτυακού εγκλήματος περιλαμβάνονται:

1) Η Κατηγορία Ανάρτησης :

- Πορνογραφικό υλικό. Περιλαμβάνει ταινίες μικρού ή μεγάλου μήκους , φωτογραφικό υλικό , ηχητικές παραστάσεις , γραπτό κείμενο , ακόμη και διαντιδραστική δραστηριότητα. Το περιεχόμενό του είναι δύο ειδών :

της ιδιάζουσας αισχύρης (σεξ μεταξύ ζώων και ανθρώπων , μη συναινετικό διαστροφικό σεξ) και της παιδικής πορνογραφίας (σεξ μεταξύ ανήλικων και σεξ μεταξύ ενήλικων και ανήλικων).Ειδικά για τους ανήλικους , οι βλάβες στη ψυχή και στο σώμα είναι ανυπολόγιστες, ενώ γενικότερα κάνουμε λόγο για συμπεριφορές εχθρικές , αντικοινωνικές , παράνομες και προβληματικές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας .
(241)

Η διακίνηση του πορνογραφικού υλικού μπορεί να λάβει χώρα μέσα από ιστοσελίδες , ηλεκτρονικά μηνύματα , ομάδες συζήτησης , δωμάτια ανοικτής επικοινωνίας (chat – rooms) , καθώς και μέσα από δίκτυα αμοιβαίας ανταλλαγής αρχείων . (242)

Οι δράστες παραγωγής , προσφοράς, διακίνησης , προμήθειας ή κατοχής πορνογραφικού υλικού κατηγοριοποιούνται (243) κατηγοριοποιούνται ως εξής : τυχαίοι πλοηγοί , φαντασιωνόμενοι αλιευτές , πολυσυλλέκτες , διαδικτυακοί σταβλιστές (με πραγματική ή εικονική επαφή) , εκμεταλλευτές ανηλίκων , παραγωγοί και διανομείς . (244)

239. Γ.Λάζος 2001 , σελ.109 – 111

240. Βλ. ό.π. , σελ.117

241. www.xronos.gr.

242. Χ.Μαρκογιαννάκης , 2007 , σελ.29-33

243. Β.λ. σελ 10

244. Β.λ. σελ. 37- 40

Εν συνεχεία , μορφές σεξουαλικών εγκλημάτων που σχετίζονται με ανήλικους αποτελούν η συγκρότηση διεθνών , η ηλεκτρονική σεξουαλική παρενόχληση , ο παιδικός σεξουαλικός τουρισμός , αλλά και το trafficking ανηλίκων . Οι εν λόγω μορφές (αν εξαιρέσουμε την ηλεκτρονική σεξουαλική παρενόχληση που μπορεί να διαπραχθεί από οποιονδήποτε που αρέσκεται σε τέτοιου είδους δραστηριότητες και είναι γνώστης της πληροφορικής) είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το πληροφορικό οικονομικό έγκλημα και με το οργανωμένο έγκλημα που διαπράττεται μέσω διαδικτύου . (245)

- Περιεχόμενο με παράνομες πρακτικές. Αφορά τεχνικές οδηγίες για εκρηκτικά , ναρκωτικά , σαμποτάζ και τρομοκρατία , κάτι που προωθεί και συντηρεί τις εγκληματικές δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος και διαταράσσει την αίσθηση της ασφάλειας, της τάξης και της ευημερίας. (246)
- Η προπαγάνδα μίσους αναφέρεται ευθέως στο εξευτελιστικό και υποτιμητικό περιεχόμενο , το οποίο στρέφεται εναντίον συγκεκριμένων τάξεων , ομάδων ή μεμονωμένων ανθρώπων. (ομοφυλοφιλοφοβικού και πολιτικού περιεχομένου). Μ' αυτό τον τρόπο ενισχύονται η ανθρώπινη υποβάθμιση, ο ανθρώπινος εξευτελισμός και οι κοινωνικές διακρίσεις και οι κοινωνικές ανισότητες που καταρρακώνουν την ανθρώπινη υπόσταση και αξιοπρέπεια και οδηγούν στο περιθώριο.
- Ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός , στη συνέχεια , εμπίπτει στην κατηγορία του απαράδεκτου. Απειλεί μορφές έκφρασης , τέχνης , τοπικές αξίες και συμβάλλει στην ανισότερη προώθησή τους. Έτσι προσβάλλονται άρρηκτα το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης , αλλά και με την αδικία και την ανισότητα , προωθεί την άνιση προώθησή τους . (247)

2) Και η Κατηγορία Μετάδοσης :

Το προσβλητικό ή απαράδεκτο περιεχόμενο παρουσιάζεται και με την μορφή (ανά)μεταδιδόμενων μηνυμάτων . Αναλυτικότερα :

- Βομβαρδισμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail-bombing) : Ασκείται μέσω της επικοινωνίας μηνυμάτων προς συγκεκριμένο παραλήπτη-στόχο. Με στόχο το μπλοκάρισμα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα μηνύματα , συχνά , μπορεί να περιέχουν και υβριστικό , απειλητικό περιεχόμενο , αλλά και συνοδευτικά ογκώδη αρχεία που συνεισφέρουν στη βλάβη. Το ψυχολογικό , κυρίως , κόστος σ' αυτή την περίπτωση εξαιτίας απειλητικών μηνυμάτων και της αίσθησης ανασφάλειας και του φόβου που προκαλούν , είναι τεράστιο . Το οικονομικό κόστος επέρχεται , επίσης, στην περίπτωση που οι «αρμόδιοι» επιτύχουν βλάβη στο σύστημα. Η παραβίαση ωστόσο του απόρρητου και των προσωπικών δεδομένων , μέσω της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης καθίσταται , ομοίως δεδομένη .
- Η Μετάδοση Λίβελων δεν αποτελεί παρά όγκο δυσφημιστικών πληροφοριών ικανών για κοινοποίηση , δημοσίευση ψηφιακής μορφής , αλλά και γνωστοποίησης μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Και σ' αυτή την περίπτωση τα άτομα γίνονται αντικείμενο εξευτελισμού , ενώ κατακρίνεται και διακυβεύεται η προσωπική και επαγγελματική τους υπόληψη. (248)

245. Β.λ. ό.π. σελ.45-52

246. Γ.Λάζος , 2001 , σελ. 165-167

247. βλ.ο.π. , σελ.167

248. βλ.ο.π. σελ.168

- Μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων. Η συγκεκριμένη μορφή εντάσσεται στη γενικότερη κατηγορία «αθέλητων επικοινωνιών εμπορευματικής φύσης». Απλοί καθημερινοί άνθρωποι (χωρίς έμπρακτη δήλωση) γίνονται αποδεκτές διαφημίσεων και εμπορικών προτάσεων από εταιρίες, οι οποίες απέκτησαν νόμιμα ή παράνομα τις διευθύνσεις της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Αυτή η τηλεπικοινωνιακή μετάδοση, μπορεί να προκαλέσει δέσμευση μεγάλου χρονικού διαστήματος της τηλεφωνικής γραμμής, σπατάλη όγκου χαρτιού από τον παραλήπτη (junk fax), καθώς και μεγάλη δέσμευση ενεργής αποθηκευτικής μνήμης και σπατάλη χρόνου για το σβήσιμο αυτών των ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Η παραβίαση της ιδιωτικότητας (privacy) των προσώπων που αθέλητα επικοινωνούν με τέτοιου είδους επιχειρήσεις, αντιμετωπίζοντας και εχθρικά διακείμενα, πολλές φορές, λαμβάνει επίσης χώρα.
- Αποστολή απειλητικών ή αισχρών μηνυμάτων. Κάνουμε λόγο για το λεγόμενο flaming, το οποίο περιλαμβάνει προσβολές, απειλές ή αισχρολογίες, ενός αποστολέα προς έναν ή περισσότερους παραλήπτες με σοβαρό κίνδυνο να μετεξελιχθούν άμεσα ή έμμεσα σε πληροφοριακό εκβιασμό και καταστροφή του υπολογιστή του παραλήπτη. Για άλλη μια φορά παραβίαση της ιδιωτικότητας των ατόμων, των προσωπικών τους δεδομένων, του ηλεκτρονικού απόρρητου, αλλά και η αίσθηση ανασφάλειας, φόβου και καχυποψίας πολλαπλασιάζονται. (249)

.....

249. βλ.οπ., σελ.169

3.3. ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Το διαδικτυακό έγκλημα μέσω των χαρακτηριστικών του , αποτελεί έναν αναμφισβήτητο τομέα συρρίκνωσης και καταπάτησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Μέσα στα σύγχρονα πλαίσια μας η πληροφορική τεχνολογία κατέστη ως μια νέα μορφή απειλής για την κοινωνία , εμφανίζοντας και ένα νέο τύπο εγκλημάτων τον πληροφορικό εγκληματία ή κυβερνοεγκληματία. (250) Ο νέος αυτός τύπος , έχει τη δυνατότητα καταστροφής των ηλεκτρονικών υποδομών , παραβίασης της ιδιωτικής μας σφαίρας και του προσωπικού απόρρητου , άσκησης βιομηχανικής κατασκοπείας , οικονομικού κόστους ή επιπλέον χημειών , καθώς και τη δυνατότητα δημιουργίας εκνευρισμού (ανεπιθύμητα μηνύματα) αλλά και μεγάλων ψυχολογικών πιέσεων (απειλών).

Ο κατάλογος της καταπάτησης δικαιωμάτων και ελευθεριών που υφίσταται ο άνθρωπος μέσω του διαδικτυακού εγκλήματος είναι τεράστιος και μακροσκελής. Ο περιορισμός των πνευματικών δικαιωμάτων, η καταπάτηση του περιουσιακού αι του ηθικού δικαιώματος (251) η έλλειψη σεβασμού και προστασίας της αξιοπρέπειας διακίνηση πορνογραφικού υλικού ή ρατσιστικής προπαγάνδας , η μη ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας , και η καταπάτηση του δικαιώματος στην ελεύθερη επικοινωνία και έκφραση εμπλουτίζουν την εν λόγω λίστα.

Η δυνατότητα ανωνυμίας στο διαδίκτυο , η εύκολη διαθεσιμότητάς του , η απο ατομικοποίηση (252) , αδυναμία του νομοθέτη να αλλάξει τις τεχνολογικές εξελίξεις (να προλάβει) η έλλειψη της έννοιας του κράτους-κρατικού ελέγχου στο διαδίκτυο (253) (γιατί δεν έχει σύνορα) , η ευκολία διάπραξης των κυβερνοεγκλημάτων , αλλά και η δυσκολία εντοπισμού των δραστών η έλλειψη ασφάλειας της προσωπική μας ζωής στο διαδίκτυο που ικανοποιεί τις αρχές μυστικότητας (δικαίωμα να μην μοιράζεται κάποιος προσωπικές πληροφορίες) της εμπιστευτικότητας , της ακεραιότητας και της διαθεσιμότητας (προσπελάσιμα μόνο από εξουσιοδοτημένους χρήστες (254) δεκαπλασιάζουν και συντηρούν τον κατάλογο της παραβίασης των δικαιωμάτων στον κυβερνοχώρων και καθιστούν διαφανή την προσωπική μας ζωή.

Ένα επιπλέον δικαίωμα που πλήττεται , εξαιτίας του πληροφορικού εγκλήματος είναι το δικαίωμα του πληροφορικού αυτοκαθορισμού . Το εν λόγω δικαίωμα αναφέρεται « στην ανάπτυξη της προσωπικότητας εντός εσωτερικού χώρου , καθώς και στην εξουσία του ατόμου να αποφασίζει το ίδιο σχετικά με την κοινοποίηση των προσωπικών του πληροφοριών και την ανθρώπινη αξιοπρέπειά του » (255) Το κάθε άτομο κατέχει την ιδιωτική και πληροφοριακή εξουσία , έχει το δικαίωμα ψυχικής και σωματικής ακεραιότητας , την αξίωση στη μόνωση , στην ηρεμία , στην ανωνυμία , στην αυτόβουλη διάπλαση του ψυχικού και συναισθηματικού κόσμου , αλλά και το δικαίωμα διαφύλαξης από τους τρίτους . (256)

250. Γ.Λάζος , Πανεπιστημιακές Σημειώσεις , 2006

251. Τα πρώτα έχουν να κάνουν με την οικονομική εκμετάλλευση του έργου , ενώ τα δεύτερα με την αυστηρή σχέση δημιουργού με το έργο του , όπου μπορεί να το παραμορφώσει κ.α . , Κ.Παπανικολάου , 2006 , σελ.4,6-7

252. Η ψυχολογική κατάσταση κατά την οποία τα άτομα δεν βρίσκονται σε παρατήρηση από τους άλλους , αναφέρεται στο C.Demetriou – A.Silke , 2003 , σελ.214

253. www.nemohesia.phn.hum , σελ.12

254. Β.λ. ό.π. σελ.13

255. Ι.Κριάρη-Κατράνη , 1999 , σελ.31

256. Β.λ. ό.π. σελ.27

Στον Ευρωπαϊκό νομικό χώρο έχουν γίνει προσπάθειες νομικής ρύθμισης και αντιμετώπισης του διαδικτυακού εγκλήματος τόσο στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης όσο στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν εκδοθεί 2 σχετικές με το θέμα συστάσεις η Σύσταση ΝοR (89) 9 που σχετίζεται με εγκλήματα που διαπραγματώνται με ηλεκτρονικό υπολογιστή και η Σύσταση ΝοR (95) 15 για οικονομικά προβλήματα που συνδέονται με την τεχνολογία πληροφοριών. Η Διεθνής Σύμβαση για την αντιμετώπιση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο ακολουθεί με τις εξής διατάξεις :

- 1) Σχετικά με την παράνομη πρόσβαση όπου ο « δικαιούχος » ορίζει ποιος θα χρησιμοποιήσει τον υπολογιστή του και ποιος θα εισέρχεται σ' αυτό (κάτι αντίστοιχο με το αρ.334 Π.Κ. για τη διατάραξη οικιακής ειρήνης) .
- 2) Σχετικά με την αθέμιτη παγίδευση και την υποκλοπή , όπου υπαγορεύεται το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και την ασφάλεια τηλεπικοινωνιών στον κυβερνοχώρο (κάτι αντίστοιχο με την παραβίαση του απόρρητου των τηλεφωνημάτων και της προφορικής συνομιλίας (υποκλοπή)) .
- 3) Σχετικά με την επέμβαση σε δεδομένα με σκοπό τη διαγραφή τη μεταβολή , την διαγραφή , την απόκρυψη κάτι που μπορεί να συσχετιστεί με τη φθορά ξένης ιδιοκτησίας .
- 4) Σχετικά με την επέμβαση σε σύστημα μια και ο κάθε χρήστης πρέπει να απολαμβάνει το δικαίωμα μιας « κανονικής » λειτουργίας του υπολογιστή .
- 5) Σχετικά με την κακή χρήση των συσκευών.

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν συνεχεία , αναγνωρίζεται επίσης η ανάγκη των τεχνικών δυνατοτήτων του κυβερνοχώρου. Χαρακτηριστική διάκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το περιεχόμενο του διαδικτύου σε παράνομο και επιβλαβές με την πιο ευρύτερη έννοια του.

Η έννοια του παράνομου είναι όμοια με αυτή που δίνεται και εκτός διαδικτύου. Αντιθέτως η έννοια του επιβλαβούς περιεχομένου ενέχει σε μεγάλο βαθμό και το υποκειμενικό στοιχείο (π.χ. σχετικά με θέματα που σχετίζονται με Σατανισμό και την Λατρεία του Σατανά ρατσιστικές διακρίσεις παραπλανητικές διαφημίσεις , εκπόρνευση εμφανίσιμων γυναικών , διαπόμπευση παρθένων νέων , διάδοση πορνογραφικού υλικού κ. ά.) . (257)

Κάθε παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο , συνεπώς , θίγει την προσωπικότητα την αξιοπρέπεια και την ηθική των ατόμων. Επιπροσθέτως , όμως , όταν οι δράστες έχουν καταφέρει να αποπλανήσουν το θύμα τους , οι συνέπειες σ' αυτά αποκτούν ένα ψυχικό , αλλά και ένα σωματικό επίπεδο . Η αίσθηση της ντροπής , της εξαθλίωσης , της απελπισίας , του φόβου και της αγωνίας , της μοναξιάς , η έλλειψη αυτοπεποίθησης και αυτοσεβασμού και η διατάραξη μελλοντικών σεξουαλικών σχέσεων αποτελούν μόνο ελάχιστες από τις ψυχολογικές επιπτώσεις . Ο σωματικός πόνος , ωστόσο , είναι επίσης παρόν , μαζί με τα σωματικά συμπτώματα και τις ψυχολογικές επιπτώσεις . Οι πονοκέφαλοι , οι αϋπνίες , ο πόνος στα γεννητικά όργανα , κυρίως , η έλλειψη όρεξης , αποτελούν κάποια ενδεικτικά μόνο παραδείγματα σωματικού πόνου και συμπτωμάτων. (258)

257. www.nomothesia.gr σελ. 20-28

258. Βλ. ό.π. σελ. 42-43

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκλάβει αρκετά μέτρα αντιμετώπισης αυτού του είδους εγκληματικότητας ιδιαίτερα σε σχέση με τους ανήλικους. Αναλυτικότερα :

- Απόφαση Συμβουλίου 2000\Ψ8\06 προστατεύει ανήλικους από οπτικοακουστικά μέσα και internet
- Σύσταση 98\560\Ε6 προστατεύει ανήλικους και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια τους από υπηρεσίες πληροφόρησης
- Απόφαση Συμβουλίου 2000\375\ΔΕΥ απαγόρευση την επεξεργασία διανομή και κατοχή πορνογραφικού υλικού
- Απόφαση Συμβουλίου 2001\C2130301 προστασία ανηλίκων από ψηφιακό περιβάλλον και συμμετοχή γονέων
- Απόφαση Συμβουλίου 1999\C362\06 σχετικά με την συνεργασία των κρατών για την καταπολέμηση αυτού του είδους εγκληματικότητας που καταστρέφει , διασύρει , βασανίζει και αφήνει ατελείωτες συνέπειες στη ψυχή και στο σώμα. (259)

Επιπλέον παραβάσεις που διαπράττονται μέσω της κακής χρήσης των υπολογιστών και του διαδικτύου και που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επισημάνει αποτελούν :

- Ζητήματα εθνικής ασφάλειας (αποκωδικοποίηση μυστικών)
- Σεβασμός στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια (προστασία από φυλετικά μίσση)
- Προστασία της προσωπικής ησυχίας και ακεραιότητας (ηλεκτρονική , σεξουαλική παρενόχληση)
- Προστασία ατομικής ιδιοκτησίας (μόλυνση συστήματος από ιούς)
- Προστασία της υπόληψης(δυσφήμιση)
- Προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας
- Ζητήματα βιομηχανικής κατασκοπείας
- Ηλεκτρονική κλοπή πιστωτικών καρτών για εκβιασμούς κ.α. καθώς και τραπεζικών κωδικών
- Ζητήματα ηλεκτρονικής απάτης σε συναλλαγές χρηματιστηρίου. (260)

Εν κατακλείδι κάνουμε λόγο για δράστες ενός είδους εγκλήματος που ζουν για τον έλεγχο της δράσης άλλων ανθρώπων με το πρόσχημα της ελευθερίας της γνώσης , της πληροφορίας , αλλά και με το πρόσχημα της ασφάλειας.

Κάτι τέτοιο όμως είναι ασυμβίβαστο με μια ελεύθερη κοινωνία. Η διείσδυση σε υπολογιστές ωστόσο θεωρείται σήμερα σαν μια « κατάφωρη απόρριψη των κοινωνικών αξιών ».

Παρόλα αυτά η προσπάθεια καταπάτησης του πληροφοριακού εγκλήματος αποτελεί μεγαλύτερη απειλή για την κοινωνία , για τα συνταγματικά δικαιώματα , τις πολιτικές ελευθερίες τα πολιτικά δικαιώματα. Η αντιμετώπισή του πρέπει πάντα να είναι σύμφωνη με τις βασικές αρχές λειτουργίας της σύγχρονης δημογραφικής και φιλελεύθερης κοινωνίας. (261)

Δυστυχώς , όμως κάνουμε λόγο για τεχνοκρατικές μορφές ελέγχου με προδραστικό περιεχόμενο , όπου δεν επιδιώκει την βελτίωση του παραβάτη ή τη μείωση της εγκληματικότητας αλλά την εξουδετέρωση της

259. www.go-online.gr/business/special/article.htm

260. Να σημειωθεί ότι οι τελευταίοι 7 ανήκουν στην οικονομική εγκληματικότητα , Γ .Λάζος , Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, 2006

261. Γ .Λάζος , 2001 , σελ. 257 , 259 , 262

επικινδυνότητάς τους και την ανακατανομή των δραστηριοτήτων στην κοινωνία και την αναστολή των δραστηριοτήτων τους βλέποντας παντού υπόπτους και εν δυνάμει εγκληματίες. Σύμφωνα με τον Deleuze ζούμε σε μια « κοινωνία ελέγχου ». (262)

Τελικά το διαδίκτυο αποτελεί έναν παράδεισο επικοινωνίας με κάποιους έστω κινδύνους ή έναν ηλεκτρονικό θηρίο , αδάμαστο;; Το σίγουρο είναι ότι δημοσιοποιεί το βιοπορτρέτο του ανθρώπου , προωθεί την ηλεκτρονική τρομοκρατία , εξαφανίζει δεοντολογικές αρχές , συρρικνώνει ανθρώπινες ελευθερίες και δικαιώματα , καθιστά τον σύγχρονο άνθρωπο αόρατο και το σύγχρονο αστυνομοκρατούμενο κράτος παντού και πάντα να μας επιτηρεί.

.....

262. Ε. Λαμπροπούλου , 2001 , σελ. 69 , 87 , 89

4 . Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

4 . 1 . Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Ο προσδιορισμός της έννοιας του οικονομικού εγκλήματος καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής , μια και είναι δύσκολη η διαφοροποίηση μεταξύ εγκλήματος με οικονομικό περιεχόμενο ή εγκλήματος που πλήττει κάποιο έννομο αγαθό με οικονομικό περιεχόμενο , από άλλου είδους εγκλήματα.(263)

Όταν , ωστόσο , εμπλέκεται και η τεχνολογία , η οποία και διευκολύνει ακόμη και «δημιουργεί» - «προωθεί» τέτοιου είδους εγκλήματα , η απόδοση ορισμού , αλλά και η διευκρίνιση της κατάστασης δυσχεραίνεται όλο και περισσότερο.

Ο Lindertmann , πρώτος διέγινωσε την οικονομία του λαού σαν σύνολο και όρισε το οικονομικό έγκλημα ως «την κάθε αξιοποινη πράξη που στρέφεται κατά της οικονομίας σαν συνόλου ή κατά σημαντικών τμημάτων και θεσμών αυτής». (264)

Ο Skalak προσβέπει πως οι παράγοντες που δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την τέλεση του οικονομικού εγκλήματος δεν είναι άλλοι από το κίνητρο και την ευκαιρία . Επιπλέον , κατά τον ίδιο , η ανάγκη και η απληστία αποτελούν τα πιο δυνατά κίνητρα. (265)

Με αφετηρία το γεγονός ότι τα οικονομικά εγκλήματα τελούνται σε οικονομικό περιβάλλον, ως τέτοια ορίζονται «οι τυποποιημένες (266) στο νόμο αξιόποινες πράξεις , οι οποίες τελούνται με εκμετάλλευση των δυνατοτήτων του οικονομικού συστήματος», αποσκοπώντας στην αύξηση περιουσίας του δράστη (ή άλλου για τον οποίο ενεργεί και διαπράττει το έγκλημα ή / και βλάπτοντας περιουσία δημοσίου.(τράπεζες , επιχειρήσεις) ή του καταναλωτικού κοινού. (267)

Ο ίδιος ο δράστης εκμεταλλεύεται τους μηχανισμούς , αλλά και τις αδυναμίες του οικονομικού συστήματος , (268) ενώ για να χαρακτηριστεί ως οικονομικό υποκείμενο θα πρέπει λίγο-πολύ να είναι ενταγμένος στο οικονομικό σύστημα , ώστε με τις πράξεις του να μπορεί να το επηρεάσει , με σκοπό να του επιφέρει βλάβη. (269)

Πέρα από το υποκειμενικό στοιχείο , η συμπεριφορά του δράστη συγκεντρώνει και τα εξής χαρακτηριστικά :

- 1)την προσβολή οικονομικού συστήματος
- 2)το μέγεθος της ζημιάς και

263. Β.Ζησιάδης , 2001 , σελ. 33

264. G.Kaiser , μετ. Α. Κοτσάλη , 1983 , σελ. 24-25

265. www.capital.gr/news.asp , σελ.. 2

266. Ο χαρακτηρισμός υποδηλώνει την ανάγκη για νομοθετήματα , να εισαγάγει , δηλαδή, σε ειδικούς ποινικούς νόμους ένα έννομο αγαθό.

267. Β.Ζησιάδης , 2001 , σελ. 34

268. βλ.οπ.σελ.35

269. βλ.οπ.σελ.39 – 40

3) την κατεύθυνση προς την οποία προκαλείται η ζημιά (άμεση, έμμεση)

Το πρόβλημα της οικονομικής εγκληματικότητας τέθηκε και από τον Sutherland , ο οποίος ανέπτυξε και την έννοια του εγκληματία του λευκού περιλαίμιου. Βάσει προσωποπαγών στοιχείων , γύρω από το πρόσωπο του δράστη, όπως το υψηλό κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο του δράστη , ορίζεται η έννοια αυτή. Σε αντίθεση με παραβάτες εργατικής τάξης και χαμηλότερων τάξεων , ο όρος λευκό περιλαίμιο , αναφέρεται σε άτομα αστικής κυρίως τάξης , που ασχολούνται με εργασίες γραφείου. (270)

Ο Schneider , με τη σειρά του , αναδεικνύει τρία χαρακτηριστικά της οικονομικής εγκληματικότητας ως ακολούθως :

1) Η οικονομική εγκληματικότητα περιλαμβάνει δραστηριότητες που καταστρέφουν ή θέτουν σε διακινδύνευση την οικονομική τάξη.

2) Μέσω αυτών των δραστηριοτήτων , συνιστάται ένας μεγάλος αριθμός ανώνυμων θυμάτων με μικρή κοινωνική θεατότητα , καθώς και η μεγάλη κοινωνική τους υπόσταση από το δράστη διευκολύνουν ουσιαστικά την τέλεση εις βάρος τους αδικημάτων

3) Η οικονομική εγκληματικότητα απεικονίζει την κατάχρηση εξουσίας και εμπιστοσύνης στα πεδία της οικονομικής ζωής . (271)

Εμβριθύνοντας , παραθέτουμε τις κυριότερες μορφές οικονομικής εγκληματικότητας στην Ελλάδα:

- 1) Οι τελωνειακές παραβάσεις
- 2) Οι εξελιγμένες μέθοδοι φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής
- 3) Η απάτη σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- 4) Η παραπλάνηση ατόμων που επένδυσαν στο Χρηματιστήριο
- 5) Το ηλεκτρονικό έγκλημα και το έγκλημα στο διαδίκτυο

Άμεση σχέση με το οικονομικό έγκλημα έχουν και οι παρακάτω μορφές :

- 1) Θέματα φθοράς ιδιοκτησίας
- 2) Θέματα προστασίας καλής φήμης και υπόληψης
- 3) Θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας
- 4) Θέματα βιομηχανικής κατασκοπείας
- 5) Ηλεκτρονικής κλοπής πιστωτικών καρτών (272)

Περνώντας , έτσι , στο ηλεκτρονικό-οικονομικό έγκλημα , του πληροφορικού , δηλαδή , εγκλήματος που τελείται μέσω της χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή ή άλλων ηλεκτρονικών μέσων και μέσω διαδικτυακών τόπων , ο V.Sieder προχωρά στην εξής κατηγοριοποίηση τους:

- 1) Απάτη Πληροφορικής Παραποίησης ενάντια σε συστήματα επεξεργασίας δεδομένων
- 2) Πληροφορική Κατασκοπεία και Κλοπή Λογισμικού
- 3) Πληροφορική Δολιοφθορά
- 4) Κλοπή Υπηρεσιών
- 5) Μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση επεξεργασίας δεδομένων συστήματος
- 6) Παραδοσιακά Οικονομικά Αδικήματα με τη χρήση επεξεργασίας δεδομένων (273)

270. Ν.Κουράκης – Δ.Ζιούβας , 2007 ,σελ. 32-34

271. www.users.hol.gr , σελ. 374

272. βλ.. ά.π. , σελ.385-397 και στο Γ.Λάζος , Πανεπιστημιακές Σημειώσεις , 2006

273. Γ.Λάζος , 2001 , σελ.122

Ο Wasik , προβαίνει σε κατηγοριοποιήσεις απατών και πληροφορικών Κλοπών ως εξής:

1)Παραπλάνηση 2)Κλοπή 3)Ψευδή Λογιστικά και Πλαστογραφία 4)Συνωμοσία για Εξαπάτηση 5)Μη εξουσιοδοτημένη Αφαίρεση Πληροφοριών 6)Εμπορικά Μυστικά και 7)Δικαιώματα Αντιγραφής (274)

Στην παρούσα πραγματεία θα αποπειραθούμε να αναλύσουμε τις εξής ακόλουθες μορφές πληροφορικού οικονομικού εγκλήματος διαχωρίζοντάς το σε «παραδοσιακό» οικονομικό έγκλημα και πληροφορική , καθώς και σε απάτες μέσω υπολογιστών.

4 , 2 , ΟΙ «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ» ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Το γεγονός ότι ήδη υπάρχουσες μορφές οικονομικού εγκλήματος έχουν εξελιχθεί ή εκσυγχρονίστηκαν μέσω της πληροφορικής τεχνολογίας και πλέον διαπράττονται με πιο ταχύ εύκολο και πιο σύγχρονο τρόπο, είναι πλέον , στις μέρες μας αναμφισβήτητο και ακλόνητο.

Το «ξέπλυμα» χρήματος , η εξαπάτηση, η κλοπή υπηρεσιών και ο εκβιασμός , αποτελούν τις πιο βασικές μορφές παραδοσιακών οικονομικών εγκλημάτων που συσχετίζονται με την πληροφορική :

- ⊗ Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος Ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις διαδικασίες μέσω των οποίων τα κέρδη των εγκλημάτων , το λεγόμενο βρώμικο χρήμα , υπόκεινται σε μια σειρά διαδικασιών , οι οποίες καλύπτουν τις παράνομες ρίζες τους και τα κάνουν να εμφανίζονται σαν να προέρχονται από νόμιμες πηγές (καθαρό χρήμα). Στο διαδίκτυο κάνουμε λόγο για «κυβερνοπλύσιμο». (275)
- ⊗ Εξαπάτηση. Η εξαπάτηση , αποτελεί περίπτωση , κατά την οποία εξαφανίζεται μετρητό χρήμα , εμπορεύματα , πρώτες ύλες ή εργαλεία επιχειρήσεων .Τέτοια αντικείμενα , αποτελούν αντικείμενα κατάχρησης , μια και μπορεί να κάνει καιρό κάποιος να το αναζητήσει. (276)
- ⊗ Κλοπή υπηρεσιών ή χρονοκλοπή . Αναφέρεται σε δραστηριότητες «που έχουν να κάνουν με την επεξεργασία , την αποθήκευση και άλλες υπηρεσίες που περιέχουν ηλεκτρονικοί υπολογιστές από εργαζόμενους , εκτός του πλαισίου εργασίας τους και για προσωπικό όφελος» (277)
- ⊗ Εκβιασμός . Η πληροφορική τεχνολογία , λόγω των δυνατοτήτων της μπορεί να αποτελέσει και αντικείμενο εκβιασμού. Ο δράστης εκβιασμών προχωρά σε μια εκσυγχρονισμένη εκβιαστική πρακτική προς το θύμα , το οποίο απειλείται με την καταστροφή , το σαμποτάζ του υπολογιστή στο σύνολό του ή σε μέρος των αποθηκευμένων δεδομένων σε αυτό ή διακοπή της λειτουργίας του, για ορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα.

Οι ανωτέρω μορφές του οικονομικού πληροφορικού εγκλήματος , μια και χωρίς αμφιβολία έχουν άμεσο ή έμμεσο σκοπό το κέρδος πλήττουν τα ανθρώπινα περιουσιακά δικαιώματα – γιατί επιφέρουν οικονομικό κόστος στα θύματα – αλλά και υποβαθμίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια , εξαιτίας της εξαπάτησης. Η περίπτωση του εκβιασμού επιφέρει επίσης και ψυχολογικό κόστος στους εξαπατημένους , μια και συμβάλλει στη δημιουργία καταστάσεων φόβου , αγωνίας και ανασφάλειας.

274. βλ.ο.π.σελ.122

275. βλ. ό.π. σελ. 132-133

276. βλ.οπ.σελ.134

277. βλ.οπ.σελ.135

4 . 3 . ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Η διαδικτυακή απάτη νοείται ως η απάτη που τελείται «σε ψηφιακό περιβάλλον και η οποία διαφοροποιείται από την απάτη που τελείται σε ηλεκτρονικό υπολογιστή». Η έννοια της διαδικτυακής απάτης αναφέρεται «σε κάθε τρόπο, σχέδιο ή ενέργεια με τους οποίους μπορεί να εμφανιστεί αυτή στο χώρο του διαδικτύου, χρησιμοποιώντας ένα ή περισσότερα μέσα του κυβερνοχώρου» (ιστοσελίδες, χώρους ανταλλαγής μηνυμάτων, παράθυρα ανοιχτών συνομιλιών των χρηστών) (278)

Σύμφωνα με το Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος ,ως απάτη μέσω διαδικτύου , (Internet Fraud) ορίζεται οποιαδήποτε μορφή σχεδίου απάτης , κατά την οποία οι απατεάνες χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) και τις ιστοσελίδες (web sites) , για να παρουσιάσουν σε διάφορους χρήστες του διαδικτύου , διάφορες παραστάσεις που είναι ψευδείς , με σκοπό την καταδολίευση και κυρίως την αποκόμιση οικονομικού οφέλους . (279)

Οι δράστες της διαδικτυακής απάτης βασίζονται στην επιρροή και την πειθώ τους προς τα υποψήφια θύματα , με αποτέλεσμα την απόσπαση ευαίσθητων πληροφοριών και όχι μόνο . (280) Ο εντοπισμός τους είναι ιδιαίτερα δύσκολος , γιατί δεν εμφανίζονται , βεβαίως με την πραγματική τους ταυτότητα , δίνουν ψευδείς διευθύνσεις και ψευδείς αριθμούς τηλεφώνου . Προέρχονται κυρίως από την Νιγηρία (όπου έχει αναπτυχθεί και «σχολή» , την Ανατολική Ευρώπη , την Νοτιοδυτική Ασία και την Κίνα , ενώ έχουν εξαπλωθεί κυρίως στις ΗΠΑ , στην Ισπανία και στην Ολλανδία. (281)

Οι κυριότερες μορφές απάτης στο διαδίκτυο μπορούν να διακριθούν σε αυτές παγκόσμιας κλίμακας και σε αυτές που διαπράττονται σε εθνικά επίπεδα:

1) Παγκόσμιου Κλίμακας

- ⊗ Δημοπρασίες , όπου αντικείμενα αγοράζονται και δεν παραδίδονται παραπλανητικά (π.χ. ρολόγια ή συλλεκτικά παιχνίδια)
- ⊗ Προσφορές επαγγελματικής ή περιπτώσεις "work-at-home" απασχόλησης. Αρμόδιες επιχειρήσεις που απαιτούν από ανυποψίαστους ενδιαφερόμενους να εισφέρουν ποσά (από 30^{ευρώ} περίπου)έως εκατοντάδες ευρώ) προκειμένου να παραλάβουν τον απαραίτητο εξοπλισμό για εργασία στο σπίτι , ο οποίος δεν παρέχεται ποτέ. Η παρούσα μορφή έχει αρκετές ομοιότητες με την περίπτωση «scam» (πλαστά μηνύματα εύρεσης εργασίας) (282)
- ⊗ Υποκλοπή ταυτότητας αποτελεί μια από τις μορφές διαδικτυακής απάτης που παρουσιάζεται όλο και συχνότερα. Αφορά την παράνομη απόσπαση και χρήση προσωπικών δεδομένων με τρόπο που να αποσκοπεί στην εξαπάτηση ή την παραπλάνηση με σκοπό το κέρδος .

278. www.informatics-and-law.blogspot.com , σελ.1

279. www.police.gov.gr

280. www.e-crime.gr

281. www.police.gov.gr

282. www.informatics-and-law.blogspot και στο www.dart.gov.gr

Ο εν λόγω στόχος μπορεί να επιτευχθεί και με την μορφή «ψαρέματος» (phishing) τραπεζικών δεδομένων, μέσα από ιστοσελίδες όμοιες φαινομενικά με τις τραπεζικές. (283)

Ⓒ Απάτες με πιστωτικές κάρτες με πολύ μικρό επιτόκιο μέσω της πληρωμής προκαταβολών που αφορούν ψευδείς προσφορές. (284)

Επιπροσθέτως δεν είναι λίγοι οι δράστες , οι οποίοι αποσπούν πιστωτικές κάρτες ή κατασκευάζουν πλαστές για δική τους χρήση ή την πώλησή τους σε άλλους με σκοπό το κέρδος.

Επιπλέον καταγγελίες έχουν δοθεί από πολίτες που αφορούν χρεώσεις στην πιστωτική κάρτα για ηλεκτρονικό τζόγο , ενώ , οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι δεν έπαιξαν ποτέ . Υπάρχουν επίσης και περιπτώσεις όπου «αρμόδιου» «σπάνε» κωδικούς ασφάλειας μεγάλων καταστημάτων για να υποκλέψουν βάσεις δεδομένων σε όλα τα προσωπικά στοιχεία των πελατών τους μεταξύ των οποίων και πιστωτικών καρτών, στη συνέχεια, επικοινωνούν με τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων και ζητούν ως λύτρα , τεράστια χρηματικά ποσά με «αντάλλαγμα» να μην διαρρεύσουν στο διαδίκτυο τα «κλοπιμαία» . (285)

Ⓒ Η απάτη μεταφοράς Νιγηριανών Κεφαλαίων ή προκαταβολή ή Επονομαζόμενη «Απάτη 419» (από το αντίστοιχο άρθρο του Νιγηριανού Ποινικού Κώδικα , αφορά απάτες «προκαταβολής φόρων») . Σ' αυτή την περίπτωση τα υποψήφια θύματα πείθονται ότι αν καταβάλλουν ένα ποσό θα κερδίσουν ένα πολύ μεγαλύτερο...

Στη συνέχεια αν προβούν σε περαιτέρω ενέργειες και όλα αυτά μέσω αυτόκλητων επιστολών ή ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Οι εγκέφαλοι προσπαθούν να αποσπάσουν τα τραπεζικά στοιχεία των θυμάτων , τα οποία καταχωρούν τα χρήματά τους σε πλαστές τραπεζικές ιστοσελίδες , τα οποία και χάνουν. Περίπου 5.000.000 χρήστες έχουν προχωρήσει σε τέτοιες επαφές , ενώ σύμφωνα με την μελέτη των ΗΠΑ από το National Consumers League , το 94% των χρηστών έχουν λάβει τέτοια μηνύματα.

Ⓒ Η κλήρωση και η ψεύτικη προειδοποίηση του Virus hoax e-mail αποτελεί , μια επιπλέον μορφή ηλεκτρονικής απάτης.

Η πρώτη περίπτωση η κλήρωση , έχει να κάνει με επιστολές ή ηλεκτρονικά μηνύματα που αναφέρουν ότι ο παραλήπτης κέρδισε ένα βραβείο σε κλήρωση , το οποίο όμως για αν το αποκτήσει πρέπει να απαντήσει στα μηνύματα. Αυτή η μορφή παρουσιάζεται σε sites με μεγάλη επισκεψιμότητα και με ελκυστικές εμφανίσεις. Η επανάληψη των μηνυμάτων γίνεται αρκετές φορές και αν ο παραλήπτης δεν απαντά του ζητείται ο τραπεζικός λογαριασμός του και κάποιο τέλος διεκπεραίωσης. Τα χρήματά του δεν επιστρέφονται ποτέ και πλέον ο τραπεζικός λογαριασμός του θύματος είναι εύαλωτος και σε άλλες μορφές απάτης.

Η ψεύτικη προειδοποίηση ιού (virus hoax e-mail) αντιμετωπίζεται ως απάτη μέσω διαδικτύου και αναφέρεται κυρίως σε ηλεκτρονικές προειδοποιήσεις με ιούς, φάρσες. Οι εν λόγω φάρσες προκαλούν ανησυχία , εκνευρισμό και ενόχληση. (286)

Ⓒ Η υποσχόμενη παροχή υπηρεσιών από εταιρείες ή άτομα που προσφέρουν υπηρεσίες στους χρήστες-καταναλωτές, οι οποίοι – τελευταίοι – τις προπληρώνουν και δεν τις λαμβάνουν ποτέ, αποτελεί μια επιπλέον μορφή της διαδικτυακής απάτης.

283. www.dart.gov.gr από το Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος αναφέρεται ότι τα υποψήφια θύματα λαμβάνουν e-mail όπου ακολουθούν οδηγίες και μετά καταχωρούν προσωπικά τους στοιχεία

284. www.informatics-and-law.blogspot.com

285. www.police.gov.gr

286. www.informaticw,and-low.blogspot.com

Κλασικές περιπτώσεις τέτοιας μορφής ηλεκτρονικής απάτης αποτελούν οι μορφές της προκαταβολής εξόδων δανείου , των απατών που σχετίζονται με φιλανθρωπικές προσφορές , της επαναφοράς πιστοληπτικής ικανότητας και η μορφή της «ισπανικής Λοτταρίας» . Τελευταία μορφή ηλεκτρονικής απάτης , τέλος , αποτελούν τα λεγόμενα «Γράμματα από Νιγηρία» από αξιωματούχους της Νιγηρίας , οι οποίοι θέλουν τη βοήθεια μας , για να βγάλουν χρήματα από τη χώρα μας , με αντάλλαγμα ποσοστό των χρημάτων αυτών , ζητώντας τους τραπεζικούς μας λογαριασμούς , τους οποίους και αδειάζουν.

- © Συμμετοχή σε επενδυτικά σχέδια και παραπληροφόρηση της αγοράς. Άλλη μια μορφή απάτης που σχετίζεται είτε με την παραπλάνηση και την προώθηση πλασματικών επενδυτικών σχεδίων , είτε με την προσπάθεια χειραγώγησης της χρηματιστηριακής αγοράς και της τιμής συγκεκριμένης μετοχής . Όλα αυτά μέσω της διασποράς πλαστών ειδήσεων. Οι μορφές αυτής της απάτης καλύπτουν το φάσμα των Πλασματικών επενδύσεων , των Πυραμίδων , της Διασποράς ειδήσεων για χειραγώγηση μετοχών.
- © Η δράση των Dialers , αποτελεί άλλη μια μορφή ηλεκτρονικής απάτης . Χρησιμοποιώντας προγράμματα εγκαθίσταται στον υπολογιστή μας και εν αγνοία μας, είτε μεταφέρουν τη σύνδεσή μας σε γραμμές υψηλής χρέωσης είτε τη χρησιμοποιούν για κλήσεις προς το εξωτερικό.(287)

2) Οι μορφές ηλεκτρονικής απάτης σε εθνική κλίμακα

- © Η τακτική ψαρέματος (phishing) είναι μια αρκετά διαδεδομένη μορφή απάτης στο διαδίκτυο , η οποία εμφανίζεται αρχικά από την αποστολή ανεπιθύμητων και ενοχλητικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων , με σκοπό την απόσπαση προσωπικών δεδομένων (π.χ. πιστωτικών καρτών με το όνομα ενός ψεύτικου παραθύρου). Η εν λόγω μορφή έχει ταυτιστεί με τη υποκλοπή ταυτότητας του χρήστη.
- © Phishing mules. Αποτελούν τους λεγόμενους «μεσολαβητές» , ώστε οι εγκέφαλοι της δράσης phishing να υποκρύβουν αποστολές. Η μορφή αυτή απάτης μπορεί να περιέχει και ενημερωτικά ή διαφημιστικά μηνύματα με σκοπό την πώληση .
- © Ο Διαδικτυακός τζόγος , αποτελεί μια από τις περιπτώσεις ψυχαγωγίας μέσω διαδικτυακών παιχνιδιών που κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:
 - Τοποθεσίες παιχνιδιών με πίνακες , κάρτες , λέξεις , παζλ , σκορ , αυτόματη παρακολούθηση , με βραβεία τεχνικών νομισμάτων .
 - Τοποθεσίες διαδικτυακού τζόγου οι οποίες αφορούν το κέρδος ή την απώλεια αληθινών χρημάτων.
- © Κίνδυνος κατά τη διαδικασία downloading . Κάνουμε λόγο για μια διαδικασία κατά την οποία μεταφέρουμε στον υπολογιστή μας μουσικά ή άλλου είδους αρχεία , που όμως μπορεί τα ίχνη τους να μεταφέρουν ιούς .
- © Στην απάτη με παραπλάνηση (pharming) , συναντούμε την ανακατεύθυνση της κινητικότητας του χρήστη στο διαδίκτυο , από μια τοποθεσία σε άλλη πανομοιότυπη , με σκοπό την πρόσβαση σε τραπεζικούς λογαριασμούς ή την υποκλοπή ταυτότητας. Η συγκεκριμένη μορφή απάτης διαπράττεται με πιο δόλια μέσα από ότι η απάτη με τη μέθοδο «ψαρέματος».

- © Δικτυακοί Κοριοί (web bugs). Οι δικτυακοί κοριοί είναι ένα κρυφό εικονίδιο , το οποίο είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να ελέγχει ποιος διαβάζει μια ιστοσελίδα ή ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου . Είναι σε θέση να συλλέγει τη διεύθυνση του υπολογιστή τον ακριβή χρόνο που ανοίχτηκε η σελίδα από τον χρήστη , καθώς και τον τύπο προγράμματος πλοήγησης που χρησιμοποιήθηκε για την πρόσβαση στη συγκεκριμένη σελίδα.

Επονομαζόμενοι και ως web bugs (αγγλικός όρος) , χρησιμοποιούνται κυρίως από διαφημιστικές εταιρίες και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και προϊόντων , προκειμένου αυτές να καταγράφουν τις συνήθειες , τις προτιμήσεις , αλλά και τις προηγούμενες επισκέψεις των χρηστών σε ιστοσελίδες.

Καταγράφοντας έτσι το ποιοι χρηστές μπήκαν στην ιστοσελίδα και το πόσο έμειναν σ' αυτή , οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να έχουν μια εικόνα των δυνητικών και μη πελατών τους και έτσι στα ενδιαφέροντα τους , με σκοπό την αύξηση της ζήτησης και των πωλήσεων τους. Οι ανστάσεις για την χρήση τους είναι δεδομένες. Για άλλη μια φορά τίθεται το ζήτημα της ιδιωτικότητας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Με τη βοήθεια των cookies , οι δικτυακοί κοριοί , αποστέλλουν στους ενδιαφερόμενους πληροφορίες για τα ονόματα , τις διευθύνσεις και τις συναλλαγές των επισκεπτών ιστοσελίδων. Οι εν λόγω επιχειρήσεις υποστηρίζουν πως δεν καταγράφουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (π.χ. Microsoft , IMB,Real Media , DoubleClick κ.ά.) Το βέβαιο είναι ότι κάθε εταιρία που χρησιμοποιεί τέτοιες μεθόδους πρέπει να ενημερώνει το κοινό της. (288)

- © Αποστολή ανεπιθύμητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων- spam/spim. Άλλη μια μορφή απάτης , όπου το λεγόμενο spam , αφορά περιπτώσεις αποστολής μεγάλων ποσοτήτων ανεπιθύμητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Τα λεγόμενα spim , αφορούν και περιπτώσεις λήψης ανεπιθύμητων μηνυμάτων από πρόσφατες υπηρεσίες. Προέρχονται ακόμη από άγνωστους προς τους παραλήπτες και μπορεί να περιέχουν κακόβουλα λογισμικά , ιούς , σκουλήκια , προγράμματα υποκλοπής ή «ενοχλητικά» προγράμματα , που να καταστρέφουν δεδομένα του υπολογιστή (289)
- © Η παραποίηση λογιστικών λογαριασμών αφορά τις περιπτώσεις αλλοίωσης και παραποίησης δεδομένων που αναφέρονται σε ένα άτομο ή μια επιχείρηση - με σκοπό την επίτευξη καλύτερων όρων δανείου επί παραδείγματι – αλλά και χειροτέρευση της φερεγγυότητας ενός ατόμου ή μιας επιχείρησης. (290)
- © Η παραποιημένη εφαρμογή ηλεκτρονικών πληρωμών. Αποτελεί απάτη , μέσω υπολογιστή , με την παρέμβαση στο σύστημα επεξεργασίας δεδομένων ενός οργανισμού ή μιας επιχείρησης και περιλαμβάνει ζητήματα μισθοδοσίας , συντάξεων , αλλά και τραπεζικών καταθέσεων και παράνομες αναλήψεις. (291).Η αντιγραφή καρτών και υποκλοπή του pin (κωδικός πρόσβασης) στα ATM , το λεγόμενο Skimming, δηλαδή , αποτελούν επίσης χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της μορφής πληροφορικού οικονομικού εγκλήματος. (292)

288. www.go-online.gr

289. www.informatics-and-law.blogspot.com

290. Γ.Λάζος , 2001 , σελ.125

291. βλ.οπ.127

292. www.stock.ana-mpa.gr

- © Οι Αυτόματες Ταμειολογικές Μηχανές Α.Τ.Μ. Οι εν λόγω μηχανές εξαιτίας της ταχείας χρήσης τους , επί 24ώρου βάσεως και ετησίως , έχουν καταστήσει τους εγκληματίες που διακρίνονται για την οξύτητα τους και τις άριστες τεχνικές γνώσεις τους, σε επαγγελματίες .

Οι μέθοδοι και τακτικές των εν λόγω δραστών είναι οι εξής ακόλουθες:

- Η «Λιβανέζικη θηλιά» αποτελεί την πλέον πιο απλουστευμένη. Οι απατεώνες εδώ χαρακτηρίζονται για την πειθώ τους και την ευγενική τους παρουσία . Κάποια ηλεκτρονική υποδομή δεν είναι απαραίτητη, απλώς ο δράστης προσφέρεται να βοηθήσει κάποιον μη εξοικειωμένο με το σύστημα των ΑΤΜ χρήστη , (μια και του έχουν μπλοκάρει την κάρτα) , ενώ κατά τη διάρκεια απομνημονεύει τον κωδικό PIN και αδειάζει στη συνέχεια το λογαριασμό της κάρτας .
- Το «ξάφρισμα». Αυτή η μέθοδος απαιτεί , αντιθέτως , μεγάλη εξειδίκευση . Είναι ξενόφερτη , ενώ οι ειδήμονές της είναι οι Βούλγαροι .Με τη μέθοδο αυτή , τοποθετείται ένας ειδικός μηχανισμός στην υποδοχή της κάρτας και σε μερικά μέτρα πιο κάτω δίνεται ,σε ειδικό δέκτη, ο 16ψήφιος κωδικός της κάρτας. Δεν είναι λίγες οι φορές , όπου γίνεται και χρήση μικροκάμερας . Η αντιγραφή καρτών και η αναπαραγωγή τους σε πλαστές, πωλούμενες τουλάχιστον 50,00 € η καθεμία , είναι πλέον ευρέως διαδεδομένη. Εργαλείο για την πράξη αυτή , αποτελούν αυτοσχέδιοι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές , με μικροκάμερες και κεραία λήψης σημάτων.
- Η μέθοδος της Διαφανούς Ταινίας ,περιλαμβάνει αντιγραφή του μυστικού αριθμού PIN μέσω διαφανών ταινίας που τοποθετείται των προτέρων στα πληκτρολόγια των ΑΤΜ και κατά την πληκτρολόγηση αποτυπώνεται (ο κωδικός) στην ταινία αφανώς δια γυμνού οφθαλμού. (293)
- Υφαρπαγή κάρτας και PIN. Οι δράστες βλέποντας κάποιο χρήστη να κάνει ανάληψη , πετούν κάποιο κέρμα ή νόμισμα ή αντικείμενο στα πόδια του και είναι πιθανόν το υποψήφιο θύμα σκύψει να το πιάσει. Τότε ο δράστης του αρπάζει τη κάρτα και εξαφανίζεται , ενώ ταυτόχρονα επικοινωνεί τηλεφωνικά με άλλα μέλη της σπείρας , μεταδίδει το κωδικό ,αδειάζουν το λογαριασμό , πριν το θύμα –πλέον- προλάβει να ειδοποιήσει την τράπεζα και τις αρχές(294)
- Προσβολή των τηλεφωνικών δικτύων ,έγκειται μέσω της χρήσης πλαστών καρτών τηλεφώνου ή καρτών ή τηλεφωνικές επικοινωνίες χωρίς χρέωση , σε βάρος άλλων χρηστών (π.χ. υπάλληλοι εταιρειών και όχι μόνο) . Η παράνομη δράση των sextele -phone ή των party lines , καθώς και οι νέες ηλεκτρονικές συσκευές κλήσεων (σε μέγεθος πακέτου τσιγάρων και με κόστος 60ευρώ περίπου)που τοποθετούνται στις τηλεφωνικές συσκευές , αποτελούν επίσης μέσα παραποίησης και προσβολής τηλεφωνικών δικτύων. (295)
- Η πληροφορική κατασκοπεία είναι μια από τις πρώτες μορφές πληροφορικού εγκλήματος , ενώ έχει περάσει και ευρέως στις μέρες μας σαν πεδίο του πληροφορικού οικονομικού εγκλήματος . Η πληροφορική κατασκευή περιλαμβάνει 2 μορφές δράσης . Η άμεση παραβίαση και κλοπή , αποτελεί την πρώτη μορφή και η οικονομική κατασκοπεία - η οποία είναι δύσκολο να διακριθεί από την τηλεφωνική παρακολούθηση (telephone tapping) - που δεν περιορίζεται , πολλές φορές , μόνον στα εθνικά σύνορα , τη δεύτερη μορφή δράσης . (296)

293. www.elesme.gr

294. Λάζος, 2001 , σελ.128-129

295. βλ.ο.π., σελ.129-131

296. βλ.ο.π.

Οι κάθε είδους ηλεκτρονικές απάτες , είτε σε παγκόσμια , είτε σε εθνική κλίμακα , προσβάλλουν αναμφισβήτητα τα περιουσιακά αγαθά των θυμάτων , όπως επίσης και τα προσωπικά τους δεδομένα . Ωστόσο, τέτοιες παραβιάσεις δεν επιφέρουν μόνο οικονομικά κόστη , αλλά και ψυχολογικά . Η παραβίαση και το κόστος δεν αναφέρονται μόνο σε ατομικό επίπεδο , μα πλήττουν και δυσχεραίνουν ολόκληρη την κοινωνία και ολόκληρο το οικονομικό σύστημα και τους θεσμούς της οικονομίας..

© Η πειρατεία ως ειδικό πληροφορικό-οικονομικό έγκλημα :

Ως πειρατεία ορίζεται «η ολοφάνερη καταπάτηση νόμων πνευματικής ιδιοκτησίας , η αναπαραγωγή και διανομή , δηλαδή , προστατευμένων από τους νόμους έργων» ενώ αναφέρεται κυρίως σε ζητήματα αντιγραφής ή αναπαραγωγής λογισμικού. (297)

Ως αντικείμενα πειρατείας ή πειρατικά προϊόντα , ορίζονται οι τύποι έργων που προστατεύονται από το νόμο του δικαιώματος της αντιγραφής . Η δυνατότητα που τους παρέχεται να λαμβάνουν ψηφιακή μορφή , καθιστά εφικτό τα προϊόντα αυτά, να αντιγραφούν με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου αντιγραφής (CD recorder) και να εισέλθουν και να εξέλθουν στο διαδίκτυο .

Τέτοιου είδους πειρατικά αντικείμενα αποτελούν :

- 1)Τα έργα γραπτού λόγου (δραματικά έργα ,σενάρια ,λεξικά ,εγκυκλοπαίδειες , γραπτές ανακοινώσεις , άρθρα κ.α.)
- 2)Μουσικά έργα (CDs)
- 3)Καλλιτεχνικά έργα (φωτογραφίες αρχιτεκτονικά σχέδια , καλλιτεχνήματα)
- 4)Κινηματογραφικές ταινίες
- 5)Ηχητικές εγγραφές , ραδιοφωνικές μεταδόσεις σήματα μεταφερόμενων προγραμμάτων
- 6)Δημοσιευμένες εκδόσεις (βιβλία , άρθρα)
- 7)Πρόγραμμα υπολογιστών με κείμενα στατιστικές ,γραφικά , επικοινωνία κ.α. (298)

Οι Τύποι πειρατείας. Μια πρώτη λειτουργική τυπολογία της πειρατείας είναι η ακόλουθη και επικεντρώνεται κυρίως , σε παραβιάσεις δικαιωμάτων αντιγραφής , από επιχειρήσεις ενάντια σε επιχειρήσεις. Ακολούθως η τυπολογία :

- 1)Προνόμια του εκδότη και παραβίαση δικαιώματος αντιγραφής
- 2)Βιομηχανική πειρατεία
- 3)Ενδοεπιχειρησιακή πειρατεία ή παράνομη αντιγραφή
- 4)Μεταπωλητική πειρατεία
- 5)Οικιακή πειρατεία

Μια δεύτερη τυπολογία – πιο επιθετική - έχει να κάνει με την πειρατεία που σχετίζεται τόσο με τη κλοπή του δανεισμού, όσο και με το δανεισμό του. Ως ακολούθως έχουμε τους εξής τύπους πειρατείας :

- 1)Κλοπή προγραμμάτων λογισμικού
- 2)Παροχή αντιγράφου και αριθμού επίσημης εγγραφής
- 3)Ιδιωτική μεταπώληση ηλεκτρονικού υπολογιστή
- 4)Μαζική αντιγραφή και περιορισμένη διανομή

297. Βλ. ό.π. , σελ. 142

298. Βλ. ό.π. , σελ. 146-149

5)Ψευδείς εκπαιδευτικού σκοποί

6)Πολλαπλές εγκαταστάσεις

7)Μεταπωλητική απάτη

8)Εξαπάτηση και από μέρος του χρήστη οπού ο ίδιος , μπορεί να τελέσει πειρατεία αντιγραφής , πειρατεία μεταπώλησης ή πειρατεία διαδικτύου , χωρίς άδεια χρήσης , αποτελώντας και το υποκείμενο της δίωξης.(299)

Ο οποιοσδήποτε από τους ανωτέρω τύπους πειρατείας αποτελεί μια ειδική μορφή πληροφορικού οικονομικού εγκλήματος , (ενώ θα μπορούσε να αποτελεί και μορφή ηλεκτρονικής απάτης) κατά την οποία πλήττονται τα πνευματικά δικαιώματα κάθε είδους δημιουργού , (είτε αυτά ανήκουν στην κατηγορία των ηθικών , είτε στην κατηγορία των περιουσιακών πνευματικών δικαιωμάτων) , προσβάλλοντας συγχρόνως και κάθε δικαίωμα για ελεύθερη έκφραση και ανάπτυξη της προσωπικότητας . (300)

299. Βλ. ό.π. , σελ. 149 – 154

300. www.capital.gr/news.asp

4 . 4 . ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Το οικονομικό έγκλημα μέσω διαδικτύου αποτελεί ένα επιπλέον τρανταχτό παράδειγμα , ένας επιπλέον τομέας όπου με τη συμβολή της τεχνολογίας καταπατούνται ανθρώπινα δικαιώματα.

Η τεχνολογία , αποτελεί ένα λαμπρό δημιούργημα σοφίας του ανθρώπου αλλά και μέσω αθέμιτου πλουτισμού και αλαζονείας που παρασύρει την ανθρώπινη βούληση σε πράξεις εκμετάλλευσης και ευτελισμού. Εξάλλου τα κίνητρα για τη διάπραξη του οικονομικού εγκλήματος δεν είναι άλλα από την ανάγκη. (301)

Η παραποίηση δεδομένων με σκοπό το κέρδος , η κατασκοπεία Η\Υ , οι κλοπές ή οι διαγραφές δεδομένων ή δολιοφθορά υπολογιστή η χρησιμοποίηση χωρίς δικαίωμα ξένου Η\Υ εξαιτίας της υπερίσχυσης του οικονομικού κινήτρου , η πειρατεία , οι απάτες , οι υποκλοπές , ο διαδικτυακός τζόγος , αποτελούν χαρακτηριστικά οικονομικά εγκλήματα μέσω διαδικτύου. Η παράνομη χρήση ξένης πνευματικής ιδιοκτησίας , οι παράνομες πράξεις του εθνικού νομίματος και οι απάτες του ελληνικού δημοσίου , οι παράνομες δοσοληψίες πολιτικών ενισχύουν τον κατάλογο.(302)

Έτσι για λόγους ανάγκης , ανθρώπινου εγωισμού ή αθέμιτου ανταγωνισμού , προσβάλλονται θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών , τα δικαιώματα των εργαζομένων (αν θιχτεί η επιχείρηση που εργάζονταν και μένουν άνεργοι ή δεν έχουν πληρωθεί).

Σε περιπτώσεις πειρατείας θίγονται άμεσα τα περιουσιακά δικαιώματα , τα οποία θεωρούνται ως τα προσβαλλόμενα έννομα αγαθά , όπως επίσης και τα ηθικά πνευματικά δικαιώματα όπου κλέβονται ιδέες , ευφυΐα , χρόνος , χρήμα και παραχαράσσεται η δημιουργικότητα και η εργασία που περικλείει κάθε προϊόν πληροφορικής.(303)

Οι νόμοι Ν 2121/1993 και Ν 2435/1996 , αναφέρονται στην προστασία του ηθικού δικαιώματος , καθώς και στην αναγνώριση του κανόνα ότι μόνο φυσικά πρόσωπα μπορούν να θεωρηθούν πνευματικοί δημιουργοί στη θέσπιση ποσοστιαίας αμοιβής (304)

Οι συνέπειες σχετικών παρανομιών , συνεπώς , προσβάλλουν γενικότερα ολόκληρο το οικονομικό σύστημα , την καλή λειτουργία της οικονομίας ή λειτουργικά σημαντικών κλάδων και θεσμών της. Τα εγκλήματα αυτά καθίστανται επικίνδυνα για την κοινωνία τους κοινωνικούς θεσμούς και τις ιδιωτικές περιουσίες. Επίσης πλήττεται ο υγιής ανταγωνισμός (305) , το αίσθημα της συνεργασίας και της αλληλεγγύης , η ισότητα μεταξύ των πολιτών μια κάποιοι πλουτίζουν μέσω της κλοπής της κερδοσκοπίας , της φοροδιαφυγής , της διαφοράς και μάλιστα πολύ πιο ανεμπόδιστα μέσω της σύγχρονης τεχνολογίας.

301. www.capital.gr/news.asp

302. www.users.hol.gr , σελ.399

303. Γ.Λάζος , 2001 , σελ.154

304. www.users.hol.gr , σελ.373-377

305. Γ.Δημήτσανας , 2002 , σελ.93

Η συμβολή της σύγχρονης τεχνολογίας συμβάλλει και στη δυσχέρεια εντοπισμού και εύρεσης των δραστών με αποτέλεσμα αυτό να πλήττει και την απονομή της δικαιοσύνης.

Αποτελεί, επίσης, αναντίρρητο γεγονός ότι το οικονομικό :

πληροφορικό έγκλημα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο και με τα πεδία του οργανωμένου εγκλήματος. Εμπόριο ναρκωτικών όπλων , ακόμη και η σωματεμπορία που προσβάλλει κάθε ανθρώπινη υπόσταση και αξιοπρέπεια , αποτελούν χαρακτηριστικές οργανωμένες εγκληματικές δραστηριότητες μέσω διαδικτύου παγκοσμίως. Συνεπώς η οικονομία δεν πλήττεται με αυτό τον τρόπο μόνο σε εθνικά πλαίσια αλλά και διεθνώς.

Το οικονομικό έγκλημα , συνεπώς με τη βοήθεια των τεχνολογικών εξελίξεων , «επαγγελματοποιεί» εγκληματίες , παγιώνει το οργανωμένο έγκλημα , προσβάλλει περιουσιακά - ηθικά αγαθά , ανθρώπινα δικαιώματα , την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και με το διεθνικό-διακρατικό χαρακτήρα του , τους οικονομικούς θεσμούς και τη εθνική ασφάλεια.(306)

Και μη ξεχνάμε και τις παράπλευρες απώλειες στις καθημερινές λειτουργίες που χαρακτηρίζονται , πλέον , από φόβο και καχυποψία , τις αρνητικές επιπτώσεις και στις επιχειρησιακές δραστηριότητες , αλλά και το αντίκτυπο στο ηθικό και όχι μόνο των εργαζομένων.

Να σημειωθεί επίσης και η συνεισφορά του γόνιμου οικονομικού πληροφοριακού εγκλήματος και στις αναδυόμενες οικονομικές (Βραζιλία , Κίνα , Ινδία , Ινδονησία , Μεξικό) αλλά και στα αναπτυγμένα κράτη γιατί πραγματικά οι απώλειες είναι υπέρογκες. (307)

Με βάση όλα τα παραπάνω , συνεπώς , το οικονομικό έγκλημα μας ωθεί σε ένα υψηλότερο κόστος ζωής , αυξημένους φόρους , για να μπορέσουν να ανταποκριθούν οι κυβερνήσεις στις οικονομικές ζημιές που προκαλούν τέτοιου είδους εγκλήματα .

Το Συμβούλιο της Ευρώπης με Σύσταση Νο. R(81)12 έχει αποπειραθεί να αντιμετωπίσει την οικονομική εγκληματικότητα αλλά και τα οικονομικά εγκλήματα στο χώρο της πληροφορικής (κλοπή δεδομένων , παραβίαση απορρήτων , παρεμβάσεις σε δεδομένα υπολογιστών κ.α.) (308)

Τελικά η σύγχρονη τεχνολογία προβάλλει Ανθρωπισμό ή Βαρβαρότητα;; Διευκολύνει την ηλεκτρονική επικοινωνία ή την ηλεκτρονική εγκληματικότητα και τρομοκρατία;; Μήπως κυριάρχησε στη φύση και τώρα απειλεί και τον Ανθρωπισμό με την αλόγιστη χρήση της από τον άνθρωπο;; Το σίγουρο είναι ότι η τεχνολογία προσέφερε πρωτόγνωρες για τον άνθρωπο προκλήσεις , ο οποίος την χρησιμοποίησε λανθασμένα και καταχρηστικά. Προσέφερε , επίσης , ακατάσχετη βουλιμία για συσσώρευση αγαθών , ακόρεστη δίψα για εξουσία , αλαζονεία για κατάχρηση αυτής της εξουσίας , χωρίς καμία ενοχή για την παραβίαση ενόμων αγαθών δικαιωμάτων , ελευθεριών , αλλά και της δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

306. www.elesmc.gr

307. www.capital.gr/news.asp

308. Σ.Αλεξιάδης , 2005 , σελ. 139-134

5 . Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

5 . 1 . ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΛΛΗΨΗ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΩΝ

Η σύγχρονη τεχνολογία , εκτός από την πρόληψη , συμβάλλει καθοριστικά και στη σύλληψη και στον εντοπισμό και στην ανάκριση των εγκληματιών, βοηθώντας κατά πολύ το έργο των αρμοδίων , κάθε φορά αρχών ,αλλά και αποτελώντας «παγίδα» για κάθε ανθρώπινο δικαίωμα και ελευθερία. Αναλυτικότερα :

© Τα ηλεκτροφόρα λείζερ (μ-26 και γ-26)

Τα όπλα αναισθητοποίησης μέσω ηλεκτροσόκ , τα λεγόμενα λείζερ έχουν γίνει πλέον «μόδα» , ελλαδικά και ευρωπαϊκά. Το νέο αυτό είδος όπλων αναισθητοποιεί υπόπτους προκαλώντας ηλεκτροσόκ 50.000 βολτ και θεωρείται παγκοσμίως επικίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των πολιτών. Η χρήση του επιτυγχάνεται με την εκτόξευση 2 ακίδων από απόσταση 5-6 μέτρων τουλάχιστον. (309) Τα όπλα αυτά , κατασκευάστηκαν στα τέλη της δεκαετίας από την εταιρεία Taser International και σε συνδυασμό με σπρέι πιπεριού , αλλά και με λαβές ακινητοποίησης , μπορούν να προκαλέσουν πληθώρα τραυματισμών , ακόμη και θάνατο. (310)

Οι λόγοι ποικίλουν. Επονομαζόμενα και ως «παραλυτικά» πιστόλια , πρώτον αδρανοποιούν και διακόπτουν εντελώς την επικοινωνία μεταξύ εγκεφάλου και μυών , εμποδίζοντας προσωρινά μα ολοκληρωτικά την κίνηση του δέκτη. Δεύτερον , μπορούν να εκτοξεύσουν μέχρι και 300 «βολές ενέργειας» σε θερμοκρασίες που κυμαίνονται από -20 έως +50 βαθμούς Κελσίου . (311)

Αν και οι αρχές υποστηρίζουν , πως τα όπλα αυτά «κατανεμήθηκαν καταλλήλως , προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις , όταν αυτό απαιτηθεί , από εξειδικευμένο και εκπαιδευμένο προς τούτο προσωπικό» , (312) η ίδια η κατασκευάστρια εταιρεία απεφάνθη πως πάνω 670.000 ύποπτοι υποβλήθηκαν σ' αυτή τη «νέα τεχνολογία» και πως οι 50.000 από αυτούς υπέστησαν σοβαρούς τραυματισμούς , ακόμη και θάνατο. (313)

Παρόλο που 334 περιπτώσεις θανάτων στις ΗΠΑ καταγράφηκαν από το 2001 - σύμφωνα με έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας - μετά τη χρήση του ηλεκτροβόλου όπλου , η Αγγλία και η Γαλλία προμηθεύτηκαν , το 2005 , 10.000 από αυτά. (314)

309. www.enet.gr

310. www.inn.com

311. www.enet.gr

312. www.tovima.gr

313. www.enet.gr

314. βλ.ό.π.

Ο αντίλογος ελλοχεύει , υποστηρίζοντας πως σε αρκετές περιπτώσεις θανάτου , συνέτρεχαν και άλλοι λόγοι , όπως η υπερβολική χρήση ναρκωτικών. (315) Ωστόσο , ενυπάρχει πάντα η αδικαιολόγητη και καταχρηστική τους χρήση από τις αρχές . Ακολουθούν αξιοσημείωτες περιπτώσεις που υποστηρίζουν ακράδαντα αυτό το γεγονός :

1)Έχουν γίνει πολλές καταγγελίες για χρήση όπλων ακόμη και σε παιδιά (316) ,αν και η Διεθνής Αμνηστία απαγορεύει τη χρήση τους σε ανήλικους , έγκυες γυναίκες , ηλικιωμένους και καρδιοπαθείς. (317)

2)Έχουν γίνει καταγγελίες για χρήση ηλεκτροσόκ στα γεννητικά όργανα και τους ώμους , με φορητές συσκευές εκκένωσης

3)Υπάρχουν καταγγελίες βασανιστηρίων με ηλεκτροσόκ στα νησιά του Αιγαίου από λιμενικούς υπαλλήλους

4)Έχουν καταμετρηθεί καταγγελίες για επιθέσεις από αστυνομικούς με ηλεκτρικές ράβδους σε αθηναϊκό αεροδρόμιο.

5)Τα θύματα σε όλες σχεδόν τις επιθέσεις με λείζερ , ήταν άοπλα (318)

Όλα τα προαναφερθέντα καταδεικνύουν την πρακτική του ηλεκτροσόκ ως μεθόδου βασανισμού που εξευτελίζει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια , το ανθρώπινο σώμα και την ανθρώπινη ψυχή , υποβιβάζοντας την ανθρώπινη αξία και τη ζωή .

@ Τα δακρυγόνα cn και cs

Τα δακρυγόνα αποτελούν το πιο διαδεδομένο πλέον , στις μέρες μας , όπλο μέσω σύρραξης μεταξύ αστυνομίας και διαμαρτυρόμενων πολιτών. Με την γενική ονομασία «δακρυγόνα» , περιγράφουμε την ευρύτερη κατηγορία χημικών αερίων που χρησιμοποιούνται από το στρατό και κυρίως από την αστυνομία για την διάλυση και απώθηση πληθών. (319)

Τα αέρια που χρησιμοποιούνται ως δακρυγόνα είναι , κυρίως , εκείνα με κωδικό ονόματα CN και CS , τα οποία μαζί με άλλους 13 τύπους δακρυγόνων , χρησιμοποιούνται παγκοσμίως , αν και επιφέρουν βλάβες στην υγεία. (320) Μεταξύ τους και το ερεθιστικό-εμετικό DM (Adamsit) που σε συνδυασμό με δακρυγόνο , αναγκάζει τους «εχθρούς» να βγάλουν τη μάσκα , λόγω της τάσης τους προς τον εμετό και να υποκύψουν στην επιρροή των δακρυγόνων. (321)

Πρόκειται , γενικώς για χημικές ενώσεις με οξεία πιπεράτη μυρωδιά. (322) Προέρχονται δηλαδή από υγρά που εκτοξεύονται με ειδική συσκευασία ή αερόλυμα μέσω πυροτεχνικών σκευασμάτων , κάνιστρα , ή χειροβομβίδα , υπό μορφή νέφους.

315. βλ.ό.π.

316. www.imn.com

317. www.enet.gr

318. βλ.ό.π.

319. www.womenonly.gr

320. www.ithaca12830.wordpress.com

321. www2.rizospastis.gr

322. β.λ. ό.π.

Το CS , συγκεκριμένα , είναι αναμειγμένο με αντισυσσωματική ουσία ή σιλικόνη για καλύτερη διασπορά , το οποίο παραμένει ενεργό στο έδαφος για μέρες ή και βδομάδες ακόμη . (323) Έχει σχεδιαστεί και σε διττή μορφή για καλύτερα αποτελέσματα , ανάλογα με την «περίσταση». Με μικρόκοκκους (CS1) χρησιμοποιείται για καλύτερη διείσδυση στα κοιλώματα του πνευματικού ιστού , ενώ με χοντρόκοκκο , για μεγαλύτερο ερεθισμό στα μάτια.

Συνεπώς , τα δακρυγόνα και τα άλλα χημικά αέρια , επιδρούν στον οργανισμό ερεθίζοντας τους ιστούς βλεννογόνων (μάτια , μύτη , στόμα), τους πνεύμονες , το δέρμα και το πεπτικό , κεντρικό - νευρικό σύστημα.

Είναι ιδιαίτερα τοξικά και η δράση τους αρχίζει μόλις κρυώσουν και σταθεροποιηθούν (μετά από λίγα δευτερόλεπτα) και διαρκούν το πολύ μέχρι δώδεκα ώρες , εκτός αν απορροφηθούν από πορώδεις επιφάνειες και παραμείνουν ενεργά μέχρι και 2 μήνες.

Οι επιπτώσεις τους στην υγεία είναι πολλές και ποικίλες. Εξαιτίας της τοξικότητάς τους , μπορούν να προκαλέσουν , ακόμη και θάνατο , σε κλειστούς χώρους , καρκινογενέσεις , γενετικές μεταλλάξεις , γενετικές ανωμαλίες και προβλήματα έμμηνου κύκλου στις γυναίκες. (324) Επιπλέον μπορεί να προκαλέσει σοβαρή διατρητική γαστρεντερίτιδα , βλάβες σε ζωτικά όργανα όπως το συκώτι και τα νεφρά , δερματίτιδες , εγκαύματα ακόμη και αναπνευστικά προβλήματα. (325) Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι τα δακρυγόνα προκαλούν εμετό (DM) , απώλεια ισορροπίας ή δυνατότητα αποπροσανατολισμού. (326) Τα συμπτώματα από την επαφή με τα χημικά είναι ιδιαίτερα έντονα και ενοχλητικά , μα τις περισσότερες φορές διαρκούν 2 έως 30 λεπτά , αλλά μπορεί να διαρκέσουν και για 2 ώρες. Τα πιο συνήθη συμπτώματα , είναι:

- Τσούξιμο , αίσθηση καψίματος στα μάτια , στη μύτη , στο στόμα
- Ακατάσχετη δακρύρροια και θολή όραση
- Καταρροή
- Βήχας
- Δύσπνοια
- Έντονος πονοκέφαλος
- Πανικός
- Δερματικά εγκαύματα
- Έντονο θυμό (327)

Τα συμπτώματα είναι ακόμη πιο επώδυνα σε παιδιά, σε εγκύους και σε ηλικιωμένους. (328)

323. www.ithacal12830.wordpress.com

324. www.2.rizospastis.gr

325. www.womenonly.gr

326. www.ithacal12830.wordpress.com

327. www.womenonly.gr

328. www.2.rizospastis.gr

Οι κυβερνήσεις όλων των κρατών δικαιολογούν , παρόλα αυτά , τη χρήση των δακρυγόνων εναντίον του εσωτερικού εχθρού με επιστημονικά επιχειρήματα . Συγχρόνως , όμως έχουν θέσει και αυστηρές προδιαγραφές για τη χρήση των χημικών , που στην ουσία βέβαια , την καθιστούν αδύνατη. Για παράδειγμα, αναφέρουν:

1. Να μην ψεκάζεται κοντότερα από 3-4 μέτρα, αναλόγως τη συσκευή, διότι αλλιώς μπορεί να προκληθεί σοβαρή βλάβη των οφθαλμών και του δέρματος.
2. Ποτέ να μην ψεκάζεται απευθείας το πρόσωπο του διαδηλωτή, διότι αυτό θα οδηγήσει οπωσδήποτε σε βαριά βλάβη των ιστών του οφθαλμού.
3. Ο χρόνος ψεκασμού να είναι ελάχιστος. Ο ψεκασμός ατόμων που διαλύονται δεν είναι μόνο απάνθρωπος, αλλά οδηγεί και σε βλάβες της υγείας των διαδηλωτών.
4. Επιτρέπεται ο ψεκασμός μόνο ατόμων που έχουν τις αισθήσεις τους και είναι υγιή. Δεν επιτρέπεται ψεκασμός σε κλειστούς χώρους.

Σίγουρα , όμως , όλα τα παραπάνω δεν εφαρμόζονται στην πράξη ή από τον οποιοδήποτε χρήστη κάθε φορά. (329)

© Τα σπρέι πιπεριού

Τα σπρέι πιπεριού αποτελούν ένα ακόμη όπλο των αστυνομικών , προκειμένου να αντιμετωπίσουν τους όχλους και τις μάζες των διαδηλωτών , των εγκληματιών , των υπόπτων ή ακόμη και των απλών πολιτών . Κάνουμε λόγο για άλλο ένα μέσο χειραγώγησης του πλήθους , που μέσω της χρήσης του , αλλά και της κατάχρησής του , καταπατούνται και συρρικνώνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και απειλείται η σωματική ακεραιότητα.

Η χρηστικότητα του σπρέι πιπεριού , προέρχεται από ένα πετρέλαιο , αποκαλούμενο και ως oleoset i n καψικό , που βρίσκεται στο πιπέρι. Η θερμότητα αυτού του πετρελαίου μετριέται σε SHYS ή Scoville , μονάδες οι οποίες , όσο πιο μεγάλες είναι τόσο πιο επικίνδυνο και θανατηφόρο καθιστούν το σπρέι πιπεριού. Οι μονάδες αυτές , μπορεί να κυμαίνονται από 2.000.000 έως 5.000.000 SHYS και πραγματικά στοιχίζουν ανθρώπινες ζωές . (330)

329. www.wikipedia.org

330. www.etoxtr.com

Το σπρέι πιπεριού , συνήθως , μεταφέρεται σε μεταλλικά κουτιά , αρκετά μικρά , για να μπορούν να κρυφτούν σε μια τσέπη ή ένα πορτοφόλι .

Ένα σπρέι πιπεριού , μπορεί να προκαλέσει άμεση διαστολή των τριχοειδών αγγείων , των ματιών , με συνέπεια την προσωρινή τύφλωση , την παράλυση του λάρυγγα , κάτι που οδηγεί στην ασφυξία , το πνίξιμο ή τον έντονο βήχα. Μπορεί επίσης να προκαλέσει διαστολή των πνευμόνων , ναυτία και δυσάρεστη αίσθηση καψίματος (331) , ενώ , παρόλο που δεν οδηγεί πάντα στο θάνατο , οι επιπτώσεις του θα διαρκέσουν έως και 45 λεπτά (332) Η χρήση του των σπρέι πιπεριού έχει διαδοθεί κατά πολύ τα τελευταία χρόνια. Χρησιμοποιούνται πιλοτικά , ακόμη και από μηχανήματα ΑΤΜ , 11 στον αριθμό , από νοτιοαφρικανική τράπεζα. Τα συγκεκριμένα ΑΤΜ , διαθέτουν κάμερες και ειδικό λογισμικό , που ανιχνεύουν τις προσπάθειες των ληστών και χωρίς καμιά ανθρώπινη παρέμβαση – όταν αντιληφθούν κάτι λάθος – εκτοξεύουν καταγισμό από σπρέι και ειδοποιείται ηλεκτρονικά η αστυνομία. Ο αστάθμητος παράγοντας όμως δεν υπολογίστηκε από κανέναν . Η τράπεζα ισχυρίστηκε ένα απλό λάθος , όταν ένα από τα μηχανήματα «μπέρδεψε» τους τεχνικούς (που διεξήγαγαν έναν έλεγχο ρουτίνας), με ληστές ...

Οι συνέπειες υπήρξαν καταστροφικές. Δημιουργήθηκαν αναπνευστικά προβλήματα στους τεχνικούς, που νοσηλεύτηκαν, και μειώθηκε το ποσοστό χρήσης τέτοιων μηχανημάτων από τους πολίτες εξαιτίας του φόβου τους. Να σημειωθεί επίσης , ότι σπρέι εξαπλώθηκε ταχύτατα σε όλο το εμπορικό κέντρο που βρισκόταν το μηχανήμα ανάληψης. Συνεπώς , κάθε επισκέπτης ή απλός περαστικός του , εισέπνεε με κίνδυνο την υγεία του . (333) Προς τιμήν της ασφάλειας δεν μπορούμε , πλέον , ούτε να αναπνέουμε ελεύθερα , ενώ για χάρη της κινδυνεύει και η σωματική μας ακεραιότητα και μαζί της , πολλές φορές , η ίδια μας η ζωή , σε ανυποψίαστο χρόνο και αιτία....

Εκτός από τα δακρυγόνα , τα σπρέι πιπεριού και τα ηλεκτροφόρα λείζερ , υπάρχουν και άλλα αναρίθμητα τεχνολογικά μέσα που βοηθούν ή και λύνουν τα χέρια των αρχών , ασχέτως αν αποτελούν κίνδυνο για την ανθρώπινη ακεραιότητα και ζωή . Επιγραμματικά αξίζει να αναφέρουμε τις πλαστικές σφαίρες , τις σύριγγες με αναισθητικό , το volcano που αποτελεί ειδικό δίχτυ , με το οποίο οι αστυνομικοί πιάνουν το στόχο τους , τα θερμικά όπλα , οι βομβίδες , τα πιστόλια με ηχητικά κύματα αποθήκων , τα όπλα κολλώδους αφρού και άλλα πολλά. (334) Το κακό είναι ότι όλα αυτά μας έχουν «κάνει» να τα αναζητάμε , προκειμένου να εφαρμοστεί η τάξη και η ασφάλεια. Έτσι όμως οι ίδιοι χάνουμε την αξιοπρέπειά μας και δίνουμε και το δικαίωμα και τη δικαιολογία στους άλλους να τη καταπατούν με κίνδυνο-πολλές φορές- ανθρώπινες ζωές , όχι μόνο ανθρώπινα δικαιώματα ..

331. www.articlegarden.com

332. www.articleflare.com

333. www.enet.gr .

334. Σ.Τεκίδου , 2003 ,σελ.70

5 . 2 . ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗ

Η ανάκριση , αποτελεί «κλάδο της εγκληματολογικής επιστήμης , που ασχολείται με τη θεωρητική διατύπωση και την εξέταση της εφαρμογής , στην πράξη , των γενικών αρχών , πάνω στις οποίες βασίζεται η ανακριτική διαδικασία». Η ανακριτική ως κλάδος , περιλαμβάνει την εξέταση και τον έλεγχο της νομικής ρύθμισης , όλων των θεμάτων που σχετίζονται με την ανάκριση. Αποτελεί , επίσης το σύνολο των επιστημονικών μεθόδων και τεχνικών που χρησιμοποιούνται για την διαλεύκανση των εγκλημάτων. (335)

Οι Μέθοδοι παρατήρησης που περιλαμβάνει η ανακριτική κατηγοριοποιούνται ως εξής :

- 1)άμεση παρατήρηση (π.χ. παρακολούθηση τράπεζας με κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης)
- 2)αυτοψία (π.χ. αναπαράσταση του εγκλήματος , τρόποι δράσης του εγκληματία και εργαλεία του εγκλήματος)
- 3)συμπλήρωση φακέλου υποθέσεων και εξέταση ατομικών περιπτώσεων και δικαστικών πλάνων
- 4)πείραμα (δοκιμή μεθόδων ή συσκευών εξιχνίασης εγκλημάτων και ιχνών , που βασίζεται στις αρχές της ταυτότητας). Το πείραμα με ποιοτικές μεθόδους περιλαμβάνει τη σύγκριση λεπτομερειών των αποτελεσμάτων , που οδηγούν στην εξακρίβωση (π.χ. ραβδώσεις στους κάλυκες) , ενώ το πείραμα με ποσοτικές μεθόδους , ενεργεί με προκαταρκτικές εργασίες και έρευνα.

Επιπλέον μέθοδοι και τεχνικές της ανακριτικής αποτελούν :

- 5)οι οπτικές (φωτογραφική , μικροσκοπική και φασματοσκοπική μέθοδος)
- 6)οι βιολογικές (κυτταρολογική , ουρολογική , ενζυμολογική , μικροβιολογική)
- 7)οι χημικές (μικροχημείας , φωτοχημικές , χρωματογραφίας ή ηλεκτροχημικές) (336)
- 8)η παλαμοδακτυλοσκοπία \ δερματογλυφική Αποτελεί την ειδική μέθοδο εκείνη με την οποία καθορίζεται η φυσική ταυτότητα ενός ατόμου με βάση των δαχτυλικών ή παλαμικών αποτυπωμάτων (337)
- 9)η ανίχνευση και αποτύπωση δαχτυλικών αποτυπωμάτων με χημικά μέσα (ιώδιο , γραφίτης , μόλυβδος ή ακτίνες λείζερ). (338)
- 10)Η τηλεγραφική μεταβίβαση δαχτυλικών αποτυπωμάτων μέσω δεκαδακτυλικών - δαχτυλοσκοπικών δελτίων , όπως και η αντιπαραβολή και σύγκριση αποτυπωμάτων(339)
- 11)Η μέθοδος ιχνογραφήματος ή προπλάσματος , που αποτελεί έναν τρόπο απεικόνισης του τόπου του εγκλήματος , για μικρές ή μεγάλες εκτάσεις ή με εδαφικές ανωμαλίες. (340)
- 12)Η μετρική φωτογραφία (341)

335. Ι.Φαρσεδάκης , 1984 , σελ.23

336. βλ.ό.π. σελ.23-26

337. Σ.Αλεξιάδη , 2003 , σελ.183

338. βλ.ό.π. σελ.193

339. βλ.ό.π. σελ.203-204

340. βλ.ό.π. σελ.234-235

341. βλ.ό.π. σελ.238

13) Η ποροσκοπία του Locard , μια μέθοδος , η οποία επεξεργάζεται σε ειδικά εργαστήρια τους πόρους των ιδρωτοποιών αδένων , κάτι που επίσης μπορεί να οδηγήσει στην ταυτοποίηση του εγκληματία , αν βρεθούν στον τόπο του εγκλήματος ίχνη ιδρώτα του.(342)

14) Οι μέθοδοι φασματοσκοπικής εξέτασης (343)

15) Η μέθοδος της χαρτογράφησης γενετικού υλικού και ανάλυσης DNA (344)

16) Οι μέθοδοι της δικαστικής γραφολογίας

Η γραφολογία , είναι η επιστήμη που προσπαθεί να βρει τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στη γραφή και το χαρακτήρα του ατόμου. Η δικαστική γραφολογία αποτελεί έναν κλάδο της , ο οποίος ασχολείται με την έρευνα των εγγραφών για τη διαπίστωση της πλαστότητας ή της γνησιότητας τους . (345) Κάθε μορφή γραφής (γραφή , υπογραφή , σχέδιο) μπορεί να υποβληθεί σε ανάλυση και εξέταση , ενώ αποτελεί μια δυναμική πτυχή της ανθρώπινης φύσης , εξελίξιμη και μοναδική για τον κάθε άνθρωπο.

Τα συμπεράσματα που μπορεί να προκύψουν , μετά την γραφολογική εξέταση για την αναζήτηση της γνησιότητας των εγγραφών , είναι τα εξής ακόλουθα :

Α)πιθανότητα που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας (είμαστε σχεδόν σίγουροι ότι το έγγραφο είναι πλαστό ή γνήσιο , ανάλογα με τα ευρήματα)

Β)πολύ υψηλή πιθανότητα (τα ευρήματα μας δεν είναι απολύτως συμβατά , αλλά δικαιολογούνται με τη γνησιότητα ή την πλαστογραφία

Γ)Υψηλή πιθανότητα (επαρκή συμβατότητα ευρημάτων με τις ενδείξεις)

Δ)Ισχυρές τάσεις (τα ευρήματα τείνουν να είναι συμβατά με τις ενδείξεις)

Ε)Τάσεις σ' αυτό το σημείο δεν μπορούν να δικαιολογηθούν ολοκληρωτικά τα ευρήματα

Στ)Αναποτελεσματικό Συμπέρασμα (non liquet) , όπου δεν ερμηνεύονται σε καμία περίπτωση τα αποτελέσματα (346)

16) Οι μικροφακοί για τη φωτογράφιση βλημάτων των πυροβόλων όπλων (347)

17) Ανιχνευτής ψεύδους

Το ανθρώπινο υποσυνείδητο ήθελε επί αιώνες , με τη βοήθεια μηχανών ή όχι να αποκαλύψει την ανθρώπινη σκέψη. Μια και συνεχώς νιώθουμε ένα μάτι να μας παρακολουθεί , στις μέρες μας αυτό το φαινόμενο είναι όλο και πιο έντονο.

Ο ανιχνευτής ψεύδους , αποτελεί μια από αυτές τις μηχανές «διαβάσματος» του ανθρώπινου μυαλού και της αλήθειας, όπως επίσης και μία επιπλέον μέθοδο της ανακριτικής , αρκετά διαδεδομένη. Ο Berkley στην Καλιφόρνια , δημιούργησε τον σύγχρονο ανιχνευτή ψεύδους και μέχρι τη δεκαετία του '70 , το 25% των αμερικανικών επιχειρήσεων χρησιμοποιούσαν ανιχνευτές ψεύδους στους εργαζόμενους τους. Αυτό βέβαια καταργήθηκε με νόμο το 1988.

342. βλ.οπ.σελ.246

343. βλ.οπ.σελ.258

344. βλ.ο.π.σελ.261-262

345. www.livepedia.gr

346. www.handwriting.gr

347. Σ.Αλεξιάδης , 2003 , σελ. 309

Ο Blanket , το 2005 , ως υπουργός εσωτερικών της Βρετανίας , χρησιμοποίησε , επίσης , ανιχνευτές ψεύδους σε υπόπτους για παιδεραστία , αλλά και την καταπολέμηση απατών. (348)

Ο λεγόμενος και ως πολυγράφος , παρέχει μια διαδικασία που διαρκεί 2-3 ώρες (παρόντες είναι μόνο ο εξεταστής και το υποκείμενο) και λειτουργεί ανιχνεύοντας τις αλλαγές στην ψυχολογική κατάσταση κατά τη διάρκεια εξέτασης του υποκειμένου , προσαρμόζοντάς του , διάφορα εξαρτήματα . Χαρακτηριστικά, ο πνευμονογράφος τοποθετείται στο στήρνο του υποκειμένου , μέσω 2 ελαστικών πνευμονογραφικών σωληνών . Μ ' αυτό τον τρόπο , καταγράφεται η αναπνοή και η κίνηση. Στη συνέχεια , δυο πλάκες , οι οποίες , τοποθετούνται στο μέσο δάκτυλο και στο δείκτη , ανιχνεύουν τη γαλβανική αντίδραση του δέρματος (GSR) , δηλαδή τις αντιδράσεις της επιδερμίδας.

Ο Καρδιοσφυγμογράφος , τέλος , χρησιμοποιείται με παρόμοιο τρόπο του πιεσόμετρου και έτσι είναι σε θέση να ανιχνεύει τις αλλαγές στη σχετική πίεση του αίματος .

Καθώς το υποκείμενο είναι συνδεδεμένο με τον εξοπλισμό , κατά την απάντησή του , το σώμα του παράγει ίχνη με την ανάλυση των οποίων ο εξεταστής φτάνει σε συμπεράσματα . (349)

Η ένταση και η αλλοίωση της φωνής , η εφίδρωση , η ταχυκαρδία , ακόμη και οι συσπάσεις των μυών του προσώπου μας , που μπορεί να μην γίνονται αντιληπτές ούτε με γυμνό μάτι, είναι κάποια από τα αποτελέσματα.(350)

Οι αντιπρόσωποι μιας έρευνας , που διήρκησε 5 χρόνια στο Μάντσεστερ , ισχυρίζονται ότι ανακάλυψαν μια συσκευή που μπορεί να εντοπίσει έως και χιλιάδες πολύ μικρές κινήσεις των μυών του προσώπου. Ακόμη και απίστευτα μικρές χειρονομίες της γλώσσας.

Το σύστημα αυτό λειτουργεί απλά με ένα φορητό υπολογιστή και οι εκφραστές τους πρεσβεύουν το 60% επιτυχίας του , σε σχέση με τον παλιότερο ανιχνευτή ψεύδους και ένα 80% γενικότερα . (351)

Μια ακόμη νέα τεχνική για την ανίχνευση του ψεύδους αποτελεί ένας νέος «όρος της αλήθειας» ή το «αληθόμετρο». Ο υπόδικος , ο κατηγορούμενος ή ο ανακρινόμενος υποβάλλεται-κατόπιν συναίνεσής του-σε ένα τεστ ερωτήσεων και απαντήσεων και έχοντας ένα πληκτρολόγιο μπροστά του απαντά.

Βασικό κριτήριο , εδώ , αποτελεί ο χρόνος που θα χρειαστεί για να δώσει κάθε απάντηση ο εξεταζόμενος.

Για μια αληθή απάντηση ο χρόνος κυμαίνεται στα 1,2 δευτερόλεπτα , ενώ ένα ψέμα στα 1,8.

Η μέθοδος αυτή ανίχνευσης της αλήθειας , δεν συντελεί στην πλήρη και μοναδική απόφαση του δικαστηρίου, ωστόσο , παίζει βασικό ρόλο και αξιολογείται και αυτή μέσα στα πλαίσια των ευρημάτων.

Στην Ελλάδα , δεν γίνονται νομικά αποδεκτές τέτοιες μέθοδοι. Η νομοθεσία και το δικαστικό μας σύστημα αντιστέκονται σθεναρά. Παρόλα αυτά , η μέθοδος ανίχνευσης του ψεύδους , είχε εφαρμοστεί μια υπόθεση απαγωγής και δολοφονίας , στη δίκη Κράλη-Κράνη κατόπιν συναίνεσης των εμπλεκόμενων. (352)

348. www.kathimerini.gr

349. www.chicagodetectives.gr

350. www.greek-language.gr

351. www.esoterica.gr

352. www.news.Kathimerini.gr

Όπως προειπώθηκε (περίπτωση Blanket) , τέτοιες ή πανομοιότυπες μέθοδοι ανίχνευσης της αλήθειας , έχουν διαδοθεί ευρέως. Επιπλέον περιπτώσεις , αποτελούν η χρήση τους από ασφαλιστικές εταιρείες-προκειμένου να διαπιστώσουν αν οι αιτούντες αποζημίωσης είναι ειλικρινείς- (353) , καθώς και η χρήση τους από νοτιοκορεάτικη εταιρεία που εξιχνιάζει την ακριβολογία ατόμων , σε βιντεοκλήσεις , μέσω ανιχνευτών φωνής. (354)

Ο ορός της αλήθειας , ήδη χρησιμοποιείται από την αστυνομία, για εγκλήματα που αφορούν κακοποίηση ανηλίκων, βιασμούς και παιδεραστές. Η αστυνομία, αφού συγκεντρώσει όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και δέσει την υπόθεση, υποβάλει τον θύτη στην διαδικασία ανίχνευσης ψεύδους. Έτσι «τυλίζουν» για τα καλά τον δράστη τέτοιων αποτρόπαιων εγκλημάτων. Ήδη στην Βρετανία εφαρμόζεται σε ορισμένες περιπτώσεις .

Η χρήση τους , πλέον , ξεπερνάει τα όρια και γίνεται ανεξέλεγκτη , όταν χρησιμοποιείται και από την ίδια τη βρετανική κυβέρνηση. (355)

Η εξακρίβωση της ειλικρίνειας κάθε πολίτη , που επικοινωνεί τηλεφωνικά - με σκοπό τη διεκδίκηση επιδόματος - μέσω ανιχνευτή φωνής που εντοπίζει μεταλλάξεις. Αν τυχόν παρουσιαστούν αυτές οι μεταλλάξεις , ο αρμόδιος υπάλληλος τις αντιλαμβάνεται από υπολογιστή , προχωρά σε περαιτέρω ερωτήσεις ή απλώς απορρίπτει την αίτηση. (356) Αλήθεια πόσοι πολίτες θα έχουν αποτραπεί φοβούμενοι ταχείας απόρριψης και πόσοι απατεώνες θα έχουν βγει «νικητές»;

Και είναι άκρως λογικό. Πέραν του ότι καταπατούνται και παραβιάζονται δικαιώματα , οι ελευθερίες και η αξιοπρέπεια των πολιτών , αίρονται και τα προσωπικά δεδομένα. Η φωνή , θεωρείται ένα από αυτά και δεν μπορεί να υπόκειται σε επεξεργασίες ανίχνευσης ψεύδους και αλήθειας , σύμφωνα με την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Εξάλλου , να σημειωθεί πως η ένταση και η ηρεμία της φωνής δεν αποτελεί αξιόπιστο κριτήριο ειλικρίνειας. Η φωνή επηρεάζεται από συγκινησιακά βιώματα , όπως το φόβο , το θυμό , τη φρίκη , τη λύπη , την απογοήτευση , την απελπισία , το άγχος , την ενοχή , τη ζήλια. Το ίδιο συμβαίνει και με την εφίδρωση , την αύξηση των σφυγμών της καρδιάς , της αναπνοής , της θερμότητας του σώματος , αν και εδώ εμπλέκονται και οργανικά αίτια.

Όλα έχουν να κάνουν με το βαθμό ψυχικής έντασης , που είναι λογικό να αυξάνεται όταν το άτομο μπαίνει αυτές τις διαδικασίες ειδικά για πρώτη φορά . (357) Μπορεί να νιώθει ευάλωτο , αμήχανο , στρεσαρισμένο , ακόμη και αδικημένο και οργισμένο που δεν το πιστεύουν και δεν μπορεί να αποδείξει διαφορετικά την αθωότητά του.

353. www.me.gr

354. www.adsigr.com

355. www.inews.gr

356. www.archive.enet.gr

357. Βλ. ό.π.

Αναμενόμενα αποτελέσματα από όλα τα παραπάνω είναι το άγχος , η αγωνία και γιατί όχι η επιδρωση , η αύξηση των παλμών της καρδιάς , η αλλοίωση της φωνής , η σύσπαση των μυών του προσώπου κ.α.

Πρεσβεύουμε πως αυτά , όμως , δεν αποτελούν αξιόπιστα και εμπεριστατωμένα κριτήρια αθωότητας ή ενοχής. Τέτοιες μέθοδοι θα έπρεπε να χρησιμοποιούνται μόνο για το τεκμήριο της αθωότητας , ώστε να μην επέρχεται ο ανθρώπινος εξευτελισμός , η παραβίαση προσωπικών δεδομένων και η καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Θα ήταν προτιμότερο οι αρμόδιοι να μην αναζητούν την αλήθεια ή το ψέμα με τέτοιους τρόπους αλλά να αναζητούν τα κίνητρα πίσω από το ψέμα και τη συμβολή τους σ' αυτό.

Ένα ερώτημα , τελικά πάντα θα παραμένει «Ποιοι είναι οι ψεύτες;» Μήπως αυτοί που ενοχοποιούν τους ψεύτες και μας «κάνουν» να τους βλέπουμε παντού;;

Συνεχίζουμε με δύο επιπλέον μεθόδους και τεχνικές της ανακριτικής

18)Τη σκεκτρογραφική μέθοδο Kersia η οποία αποτελείται από μια ηλεκτρονική συσκευή , η οποία επεξεργάζεται τους γλωσσικούς ήχους και τα φωνητικά αποτυπώματα (358) και

19)Τις ιατρογνημικές μεθόδους ελέγχου της αλήθειας. Σ' αυτές τις μεθόδους περιλαμβάνονται ο υπνωτισμός (τεχνικός ή χημικός) , η ναρκοανάλυση , τα χάπια ομολογίας ή τα φάρμακα ενοχής. (359)

Η ανακριτική εξετάζει , συνεπώς την εσωτερική λειτουργία της διαδικασίας (το έγκλημα και τον εγκληματία) , καθώς και τους φορείς και τους ρόλους τους. (360)

Ενυπάρχουν , όμως κάποιες αρχές που πρέπει να παραμένουν ακλόνητες κατά την άσκηση της. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να μένει ανέπαφος από συμφέροντα ή σκοπιμότητες , ακόμη και ας μην είναι πάντα και απόλυτα συμβατός με την αντεγκληματική πολιτική. (361) Η ανάγκη οριοθέτησης της διακριτικής ευχέρειας των οργάνων (362) , για τη αποτροπή αυθαιρεσίας των φορέων σε κάθε στάδιο του φιλτραρίσματος , καθίσταται επιβλητική και επείγουσα.

Και μην λησμονούμε το πιο σημαντικό και βαρυσήμαντο . Κάθε άνθρωπος , είναι αθάνατος , μέχρι αποδείξεως του εναντίου. Κάθε άνθρωπος , ανεξαρτήτως φύλου , οικονομικού και κοινωνικού επιπέδου, εθνικότητας και ενδείξεων , έχει το δικαίωμα να του συμπεριφέρονται με σεβασμό και ανθρώπινα σε όλα τα στάδια της ποινικής καταστολής , θέτοντας ταυτόχρονα σεβαστό και το τεκμήριο της αθωότητας.

358. www.astynomia.gr

359. Σ.Αλεξιάδης , 2003 , σελ. 326-327

360. βλ.ό.π. , σελ.437-447

361. Ι.Φαρσεδάκης , 1984 , σελ.33

362. Σύμφωνα με Lejins καθορίζεται από

- ⊗ Το ενδιαφέρον του κοινού για το εγκληματικό φαινόμενο
- ⊗ Το κίνητρο για τα ανθρώπινα δικαιώματα
- ⊗ Την αποτελεσματικότητα του συστήματος
- ⊗ Την απώλεια εμπιστοσύνης στο σύστημα . Αναφέρεται στο Ι.Φαρσεδάκης , 1984 , σελ.59

5 . 3 . ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΑΚΗ

Η συμβολή της τεχνολογίας είναι τεράστια σε όλους τους τομείς της ζωής μας , αλλά και σε όλα τα επίπεδα της ποινικής καταστολής . Μέσω των σύγχρονων τεχνολογικών επιτευγμάτων επιτυγχάνεται πιο ταχεία και εύκολα η πρόληψη των εγκλημάτων ,η σύλληψη , η ανάκριση και κατόπιν η επιβολή κυρώσεων ή ο εγκλεισμός , με αντάλλαγμα , βέβαια , την παρεμβολή στην ιδιωτική μας ζωή και την απόλαυση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών μας . Το τελευταίο αυτό στάδιο του φιλτραρίσματος , η στερητική της ελευθερίας ποινή σε σωφρονιστικό κατάστημα , δεν αποτελεί εξαίρεση , εντείνοντας ταυτόχρονα την επώδυνη , την απάνθρωπη και την ταπεινωτική μεταχείριση των εγκλειστών .

Η μετεξέλιξη που έχει υποστεί η φυλακή , κατά τη διάρκεια της ζωής της , δηλαδή από τον 18^ο έως και τον 21^ο (363) , είναι ραγδαία και ασύλληπτη , χάρη στην επέμβαση της σύγχρονης τεχνολογίας . Στη συνέχεια της πραγματείας μας , θα αποπειραθούμε να ενισχύσουμε αυτή την άποψη, αλλά να εντοπίσουμε και να αναλύσουμε τις επιπτώσεις πάνω στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια .

© ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ - ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ

Το γεγονός ότι η σύγχρονη τεχνολογία καταστρατηγεί ανθρώπινες ελευθερίες και ανθρώπινα δικαιώματα , είναι αναμφισβήτητο. Παρότι , λοιπόν , με τέτοιες συνθήκες δεν αφήνονται περιθώρια για σεβασμό και προστασία , η περίπτωση της ηλεκτρονικής επιτήρησης , κατ' οίκον περιορισμός (364) αποτελεί , φαινομενικά τουλάχιστον , μια θετική αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας στον τομέα του σωφρονισμού.

Οι αιτίες αυτής της πεποίθησης είναι πολλές. Η ηλεκτρονική επιτήρηση αποτελεί ένα αποτελεσματικό τρόπο για την επίτευξη της αποσυμφόρησης των φυλακών , της συνέχισης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής , της αναμόρφωσης των δραστών και της αποτροπής τους από μελλοντικά εγκλήματα , της καλύτερης εποπτείας , καθώς και της επίτευξης εξοικονόμησης χρημάτων.(365)

Το εν λόγω μέτρο , ως εναλλακτική έκτισης της ποινής , για τους παραπάνω λόγους , έχει διαδοθεί αρκετά στην Ευρώπη. Χαρακτηριστικά , το 2004 στη Γαλλία , συναντούμε 2.911 τέτοιες περιπτώσεις , στο Βέλγιο 1.377 , στη Φλόριντα 1.080 , στη Σουηδία 2.705 , ενώ στην Αγγλία αγγίζουν τις 53.000. (366)

363. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.77

364. Αποτελεί μέρος της κατ' οίκον φυλάκισης , σύμφωνα με τους Lilly και Ball , μαζί με την κατ'οίκον κράτηση . Αναφέρεται στο Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.56

365. Α.Χαίδου , 2002 , σελ.7

366. Hanz-Jorg Albrecht , 2005

Οι λόγοι εξάπλωσης και ενσωμάτωσης του στον κοινωνικό έλεγχο , οφείλονται , επίσης και σε πολιτικούς , τεχνολογικούς , οικονομικούς και ιδεολογικούς λόγους , (367) ενώ φυσικά «προσφέρθηκαν» και οι ανάλογες εταιρείες για τη κατασκευή κατάλληλων εμπορευμάτων για την επίτευξη του μέτρου. Η Μεγάλη Βρετανία , αποτέλεσε τον πρώτο σταθμό αυτής της βιομηχανοποίησης αυτού του είδους του κοινωνικού ελέγχου. (368)

Οι ρίζες της επιτήρησης εντοπίζονται στις ΗΠΑ στη δεκαετία του '60 , για την εποπτεία ψυχικά ασθενών (369) Ο Ingraham και ο Smith τη δεκαετία του '70 προώθησαν ένα εμφυτευόμενο ραδιοτηλέμετρο για τους σκοπούς της ηλεκτρονικής επιτήρησης. Τέτοια συστήματα όμως δεν επικράτησαν για πολιτικούς , οικονομικούς , ιδεολόγους και άλλους λόγους (370) . Τη δεκαετία του '80 , στο Μεξικό , διαδόθηκε και η χρήση του ηλεκτρονικού βραχίονα (βραχιόλι , το οποίο φέρει ο δράστης στο σώμα του εποπτεύεται από τις αρχές από το σπίτι του. (371)

Με βάση αυτές τις συνθήκες , καθιερώθηκε η κατ' οίκον επιτήρηση , μέσω τηλεφώνου με 2 τρόπους, τον ενεργητικό και τον παθητικό.

Το ενεργητικό σύστημα , αποτελείται από 3 εξαρτήματα , τον πομπό στο σώμα του επιτηρούμενου (συνήθως στο πόδι) , που είναι συσκευή λήψης σήματος , το τηλέφωνό του και τον υπολογιστή στο κέντρο παρακολούθησης , ο οποίος είναι επίσης συνδεδεμένος με το τηλέφωνο. Επίσης , σημαίνει συναγερμός όταν ο επιτηρούμενος ξεπεράσει μια ορισμένη απόσταση από το τηλέφωνό του.

Ο παθητικός τρόπος της κατ' οίκον επιτήρησης , επονομαζόμενος και ως προγραμματισμένη επικοινωνία , έχει πιο ευρεία χρήση. Τα εξαρτήματα του; Ο αποκωδικοποιητής (με μορφή κολάρου πάνω στον επιτηρούμενο) το εξάρτημα επαλήθευσης στο τηλέφωνό του , καθώς και τον υπολογιστή στο κέντρο παρακολούθησης. Σ' αυτό τον τρόπο το σώμα δεν συμμετέχει. Ο υπολογιστής τυχαία ή με επέμβαση του επόπτη καλεί τον επιτηρούμενο , ο οποίος είναι υποχρεωμένος να απαντήσει.

Σε μια πιο εξελιγμένη μορφή του συστήματος , απουσιάζει το κολάρο , και η αναγνώριση επιτυγχάνεται μέσω της φωνής ή μέσω οθόνης.

Και στις 2 περιπτώσεις , όταν ο επιτηρούμενος δεν έχει τηλέφωνο δημιουργείται πρόβλημα , αν και οι επιτηρούσες αρχές εγκαθιστούν μια τηλεφωνική γραμμή.

Τη δεκαετία του '80 διαδόθηκε , επίσης και ο ανιχνευτικός τρόπος της κατ' οίκον επιτήρησης , αν και εφαρμόστηκε δοκιμαστικά. Αυτός ο τρόπος , απαιτεί το επιτηρούμενο άτομο να φέρει πομπό σε μέγεθος υπολογιστή τσέπης που να κρέμεται από το λαιμό. Έτσι εκπέμπονται υψηλές συχνότητες και μεταφέρονται μέσω γυάλινων ινών στο δέκτη. Όταν ο εποπτευόμενος εγκαταλείψει την ορισμένη περιοχή στην οποία πρέπει να βρίσκεται , σημαίνει και ο συναγερμός. (372)

367. S.Mainprize , 1996

368. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.82

369. Α.Χαίδου , 2002 , σελ.83

370. βλ.ό.π.σελ.84

371. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.82 και στο Richard Jones , 2000 , σελ.11

372. Α.Χαίδου , 2002 , σελ.85-86

Η εξέλιξη της σύγχρονης τεχνολογίας , σ' αυτόν τον τομέα , οδήγησε στην επίτευξη ενός διττού στόχου. Πρώτον να εντοπίζεται ο δράστης σε μια ευρύτερη περιοχή και δεύτερο να μην εντοπίζεται απλά και μόνο η απουσία του από ελεγχόμενο χώρο. Αυτό είναι και το σύστημα επιτήρησης δεύτερης γενιάς. Τα μειονεκτήματά του , όμως , ήταν το υψηλό κόστος και η υπερβολική επιβολή του σε παραβάτες μικρής βαρύτητας , αδικημάτων (οι οποίοι είναι και αυτοί οι παραβάτες που τους εφαρμόζεται το μέτρο). (373)

Γενικώς πάντως , αυτό το εναλλακτικό μέτρο έκτισης της ποινής , κρίθηκε θετικά , ειδικά για τις ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού (εγκύους , ηλικιωμένους , ανάπηρους) , αλλά και αρνητικά για χρήστες ναρκωτικών ουσιών ή σεξουαλικής φύσης παραβάτες. (374)

Ωστόσο , ενυπάρχουν και πολλές και ποικίλες αρνητικές πτυχές του εν λόγω εναλλακτικού τρόπου έκτισης της ποινής :

Καταρχήν , η ηλεκτρονική επιτήρηση , αποτελεί και αυτή μορφή ελέγχου , η οποία δεν διαφέρει σε τίποτα από τον έλεγχο που ασκείται στα σωφρονιστικά καταστήματα με τη μορφή της κλασικής στερητικής της ελεύθερης ποινής. Συνέπεια; Να παραμένει ο διαρκής έλεγχος του ατόμου , αλλάζοντας μόνο τον μηχανισμό επιβολής και ενδυναμώνοντας την κυριαρχία του ποινικού δικαίου.(375)

Αποτελώντας , παρόλα αυτά μια φιλελεύθερη πολιτική των ποινικών κυρώσεων , η εξάπλωση του μέτρου αυτού δεν περιόρισε τον αριθμό των εγκλείστων στα σωφρονιστικά ιδρύματα , ενώ δεν έχει αποδειχθεί ότι ελάφρυνε και το κόστος τους. (376)

Προσαρμοσμένη στα σύγχρονα ηλεκτρονικά επιτεύγματα , η ηλεκτρονική επιτήρηση επεκτείνει τα όρια του κοινωνικού ελέγχου-έξω από τις φυλακές- σε ολόκληρη την κοινωνία , μετατρέποντας τα σπίτια των δραστών σε ένα είδος σωφρονιστικού καταστήματος. Έτσι για άλλη μια φορά τα όρια της ιδιωτικότητας καταπατούνται και υπόκειται εποπτεία και η υπόλοιπη οικογένεια του επιτηρούμενου , μεγιστοποιώντας μ' αυτό τον τρόπο το άγχος διακοπής των σχέσεων.

Χαρακτηριστικό , επίσης της εν λόγω μορφής ποινικής κύρωσης , είναι και το ότι το κόστος-κοινωνικό και οικονομικό- μετατοπίζεται πλέον στο δράστη και την οικογένειά του. Όσον αφορά , τώρα την υποτροπή του δράστη , αυτή μειώνεται μόνο -συνήθως- όταν η ηλεκτρονική επιτήρηση , συνοδεύεται και από επιπλέον , συμβουλευτικού χαρακτήρα, προγράμματα. (377)

Εμβαθύνοντας στα μειονεκτήματα , να σημειωθεί ότι το μέτρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης διακρίνεται για τον επιλεκτικό του χαρακτήρα , σχετικά με τα ανώτερα οικονομικά στρώματα. Σ' αυτό συμβάλλουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του , όπως η κατοχή μόνιμης κατοικίας , το σταθερό εισόδημα (γιατί οι επιτηρούμενοι επιβαρύνονται οικονομικά) και φυσικά η τηλεφωνική σύνδεση.

373. S.Mainprize , 1996

374. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.83

375. Α.Χαίδου , 2006 , σελ.88-89

376. βλ.οπ. σελ.89,87

377. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.84

Ενυπάρχουν , επίσης , και τεχνικά προβλήματα λειτουργίας του εν λόγω μέτρου . Οι ελαττωματικές συσκευές , οι εσφαλμένες υποδείξεις των υπολογιστών , αποτελούν μερικά μόνο από τα τεχνικά – λειτουργικά προβλήματα. Επίσης , έχει αποδειχθεί κλινικά , ότι σε ορισμένες περιπτώσεις , η παρατεταμένη χρήση του βραχιολιού , μπορεί να προκαλέσει αρκετά προβλήματα υγείας στους φορείς του . (378)

Ο μακρύς κατάλογος των μειονεκτημάτων της κατ' οίκον επιτήρησης , συνεχίζεται και τίθεται αξιoσημείωτο το γεγονός ότι στην περίπτωση του ενεργητικού τρόπου εφαρμογής του μέτρου, τοποθετείται πομπός στο πόδι (συνήθως) του δράστη . Η αιτία σημαντικότητας αυτού ; Το άτομο για άλλη μία φορά, μετατρέπεται σε αντικείμενο , μέσο χειραγώγησης , μέσο εκμετάλλευσης , γιατί υφίσταται την υποβάθμιση της αξιοπρέπειάς του , τη συρρίκνωση της ιδιωτικής του σφαίρας μέσω των αδιάκριτων , των μόνιμων και των διαρκών παρεμβολών του συστήματος .

Συνεπώς , η ηλεκτρονική εποπτεία , αποτελεί έναν τρόπο , με τον οποίο ελέγχεται το ενεργό σώμα και του ασκείται , σύμφωνα με τον Bogard , ένας υπερέλεγχος (hypercontrol) (379)

Περαιτέρω , συνέπειες , αποτελούν ο στιγματισμός , η ελάττωση των ευκαιριών για φυσιολογική καθημερινή ζωή , η αύξηση των ψυχολογικών επιπτώσεων , καθώς και η δυσχέρεια δυνατοτήτων υπεράσπισης ή απόδειξης αθωότητας , σε περίπτωση λάθους σήμανσης του συναγερμού ή του υπολογιστή. (380)

Επιπλέον τεχνολογικά μέσα που χρησιμοποιούνται στον σωφρονιστικό τομέα , αποτελούν τα διάφορα χημικά σπρέι και υγρά που θέτουν σε ακινητοποίηση τους εγκλείστους , το ηλεκτροσόκ (381), τα όπλα εφόδου , οι ενισχυμένες χειροπέδες , οι ειδικοί μανδύες , οι καρέκλες ακινητοποίησης , τα συναρμολογούμενα κελιά , όταν υπάρχει κορεσμός μέσα στη φυλακή . Τελευταία λέξη της τεχνολογίας αποτελούν οι ζώνες με θανατηφόρο ηλεκτρικό φορτίο , η ηλεκτρονική επιτήρηση ή τηλεφωνία , τα τεχνολογικά συστήματα αναγνώρισης και εντοπισμού των παραβατών , καθώς και τα λογισμικά για την επεξεργασία των διοικητικών και δικαστικών δεδομένων .(382)

Η περίπτωση , τέλος , των «λευκών κελιών», αποτελεί ένα ακράδαντο μέσο εξευτελισμού , κακομεταχείρισης και ταπείνωσης της ανθρώπινης ζωής . Δεν πρόκειται παρά για μια φυλακή μέσα στη φυλακή , σε καθεστώς απόλυτης απομόνωσης και αισθητηριακής κατάλυσης της προσωπικότητας , κάνοντας χρήση και βιολισμών , μέσω της τελευταίας λέξης της τεχνολογίας . (383)

378. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.84

379. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.57

380. Ζ.Αλτσιτσάδη , 2000 , σελ.26 – 29

381. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.80

382. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.54

383. Ζ.Αλτσιτσάδη , 2000 , σελ.90

Ουσιαστικά , δηλαδή , εμείς είμαστε έρμαια των τεχνολογικών εξελίξεων και των δυσλειτουργιών , μέσα στα πλαίσια υποβάθμισης της ίδιας της ανθρώπινης ζωής, γιατί τα δικαιώματα και τις ελευθερίες μας τα έχουν καταπατήσει προ πολλού

Όσο για την ίδια την πολιτεία; Είναι ανίκανη να αντιμετωπίσει την ανομία χωρίς τη συμβολή της σύγχρονης τεχνολογίας και για να καλύψει τις αδυναμίες ή τις αμέλειές της , τα «φορτώνει» όλα σε «εύκολους και προσιτούς» σ' αυτό , πολίτες και μας πείθει ότι πρέπει να τους εξουδετερώσει , με κάθε τρόπο και ότι εμείς πρέπει να συναινέσουμε (και να συμβάλλουμε) σ' αυτό , δίνοντας από την ελευθερία και την προσωπική μας ζωή ...

Σύμφωνα με τον Beck , ζούμε σε μια «κοινωνία διακινδύνευσης» , ενώ ο Foucault υποστηρίζει , πως κάτω από αυτές τις συνθήκες , της επιτήρησης , της πειθαρχίας και της γραφειοκρατίας , όλες οι καταστάσεις γίνονται , πλέον , προβλέψιμες και περνούν στη δημόσια σφαίρα. Εξάλλου κάτω από ένα καθεστώς στρατιωτικής υπακοής με μειωμένα περιθώρια δράσης , οδηγούμαστε σε ένα καθεστώς πανοπτισμού. Μιας στρατηγικής , δηλαδή , που καθοδηγεί τις μάζες και καθιστά της επιτήρηση αναγκαία και επιτακτική.

Ο «Μεγάλος Αδερφός», λοιπόν , είναι εδώ και, σύμφωνα με τον Orwell (384) αποτελεί ένα σύγχρονο και αιχλόνητο γεγονός που κατασκοπεύει και υπονομεύει καθημερινά τις ζωές όλων μας , μέσω της σύγχρονης τεχνολογίας , και φυσικά όχι τις ζωές των διακινητών του....

5 . 4 . Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Οι συνέπειες από την εφαρμογή της «μηδενικής ανοχής», το συμβάν της 11^{ης} Σεπτεμβρίου , αλλά και η ενίσχυση της αχρηστευτικής ποινής , έχουν αυξήσει ραγδαία , τα τελευταία 15 χρόνια τον εγκάθειρκτο πληθυσμό. (385)

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια κυρίως έχει το σκεπτικό ότι κάθε κοινωνική απειθαρχία πρέπει να τιμωρηθεί για να διασφαλιστεί η ασφάλεια του πολίτη. (386)

Με πρόφαση την επίτευξη αυτού του σκοπού το προνοιακό κράτος καταρρέει , η μεταχείριση των κρατούμενων χάνει τον εκπαιδευτικό και σωφρονιστικό της χαρακτήρα και μεταλλάσσεται σε ένα ανταποδοτικό πρότυπο δικαιοσύνης με τιμωρητικές και εξουδετερωτικές λειτουργίες της ποινής. (387)

Κάτω από το πρίσμα «η φυλακή όχι μόνο δεν αναμορφώνει , όχι μόνο δεν αποτρέπει την υποτροπή αλλά αποτελεί , σήμερα , χώρο προληπτικής διαχείρισης των κινδύνων και κατ' επέκταση χώρο προσβολής των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών». (388)

Κάθε έγκλειστος ξεκινά μια νέα φάση κοινωνικοποίησης ιδρυματοποιείται και ταυτόχρονα αποκοινωνικοποιείται σε σχέση με τον έξω κόσμο και το ελεύθερο περιβάλλον . (389) Η φυλακή δεν σωφρονίζει , λοιπόν. Σύμφωνα με τον Foucault η φυλακή διατηρεί την εγκληματικότητα , παροτρύνει στην υποτροπή , μετατρέπει τον ευκαιριακό παραβάτη σε συστηματικό εγκληματία και οργανώνει ένα κλειστό χώρο εγκληματικότητας. (390) Παράγοντας και αναπαράγοντας τη βία και την αυτοκαταστροφή, βελτιώνοντας αυτούς που στην ουσία διαφθείρει , απορρίπτει , στιγματίζει και στην ουσία «κακοποιεί» . (391)

Ένα ακόμη σύγχρονο χαρακτηριστικό της φυλακής αποτελεί και η εμπορευματοποίησή της. Ειδικότερα ο αμερικάνικος σωφρονιστικός μηχανισμός έχει εξελιχθεί σε μια ιδιωτική βιομηχανία φυλάκισης με 17 εταιρείες που μοιράζονται περίπου 140 ιδρύματα και απόδοση σημαντικών κερδών από το χρηματιστήριο. Κάνουμε λόγο για μια κερδοφόρα επιχείρηση , όπου αφού έχουν μειωθεί τα ποσοστά της ανεργίας , δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας , αλλά και θησαυρίζουν οι αρμόδιοι από την κοινωφελή εργασία των κρατουμένων. Συνεπώς η φυλάκιση «ζει» αμέτρητες εταιρείες που αναλαμβάνουν επίσης τον διατροφικό εξοπλισμό , τα κάγκελα , τις κλειδαριές , τα στρώματα , τα όπλα , τα συστήματα ακινητοποίησης και επιτήρησης (392) των κρατουμένων κ.α.

385. Α. Παπαρίζου , 2005 , σελ. 53 και 58

386. Βλ.οπ.σελ.53

387. Βλ.οπ.σελ.94

388. Α. Γκούβα,2006 , σελ.77

389. Α.Χαίδου , 2002 , σελ.50

390. Μ.Αρχιμανδρίτου , 2000 , σελ. 178-179

391. Φ.Τσαλίκου, 1996 , σελ. 206

392. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.53-54

Έτσι αναπτύσσονται αυτές οι μορφές «δημόσιου-ιδιωτικού» ελέγχου του εγκλήματος σε πολυεθνικά κέρδη , ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν και νέες μορφές επιτήρησης και σωφρονισμού. (393)

Ο Lilly και ο Knepper εκθέτοντας την κατάσταση ιδιωτικοποίησης των φυλακών στις ΗΠΑ , υποστηρίζουν ακράδαντα την διαπλοκή επιχειρηματικών και πολιτικών συμφερόντων στην σωφρονιστική πολιτική.

Η ιδιωτικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου καθίσταται αναγκαία , μια και το κράτος καθίσταται ανίκανο να καλύψει τις ανάγκες του με τη ραγδαία ανάπτυξη του αριθμού των σωφρονιστικών ιδρυμάτων . (394) Οι ελληνικές φυλακές σε μεγάλο βαθμό ιδιωτικοποιημένες. Ωστόσο δεν έχει γίνει συγκεντρωτική ανάθεση των υπηρεσιών (στελέχωση γραφείων , κουζίνας , εργασίες συντήρησης) σε μια μόνο εταιρεία. (395)

393. βλ.οκ. . σελ.54

394. βλ.οπ.σελ.60

395. Σ.Αλεξιάδης , 1995 , σελ. 52

5 . 5 . Η ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Ο θεσμός της φυλακής καθιστά τη σχέση κράτους-πολίτη αντιφατική. Ο ρόλος του κράτους, πλέον, μεταλλάσσεται το κράτος και από προστάτη των ανθρώπινων δικαιωμάτων μετατρέπεται τιμωρός. Δεν είναι όμως λίγες οι φορές όπου λησμονείται ότι ο κάθε κρατούμενος παρόλη τη στέρηση της ελευθερίας του δεν παύει να είναι άνθρωπος, μια ανθρώπινη προσωπικότητα και φορέας προσωπικών ελευθεριών και δικαιωμάτων.(396)

Πρωτίστως η στερητική της ελευθερίας ποινή, ο εγκλεισμός, δηλαδή, υποδηλώνει ότι ο κρατούμενος εκτίει μια ποινή κατά την οποία παύει να απολαμβάνει το δικαίωμα της ελευθερίας του και της ελεύθερης κίνησης στο χώρο. Ωστόσο, στην περίπτωση της χρηματικής ποινής, ο δράστης πληρώνει κάποιο πρόστιμο και στερείται μόνο αυτό.(397)

Η προσβολή όμως και μιας σειράς άλλων δικαιωμάτων στην περίπτωση του εγκλεισμού μοιάζει αναπόφευκτη, μια και η σωφρονιστική πολιτική εστιάζει και στην αναμόρφωση του δράστη. Έτσι παρεμποδίζεται η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των κρατουμένων, καθώς και η συμμετοχή τους στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η στέρηση των δικαιωμάτων απασχόλησης, της ψήφου, της ελεύθερης μόρφωσης, της ομαλής οικογενειακής ζωής, συνεισφέρουν στον μακρύ κατάλογο της καταπάτησης των δικαιωμάτων των κρατουμένων, μαζί με τον στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό τους.

Η πλήρης αδρανοποίηση, η παθητικοποίηση, ο ετεροκαθορισμός, η προσβολή, η κακομεταχείριση, η εξευτέλιση της ανθρώπινης προσωπικότητας έχουν γίνει ταυτόσημα της φυλακής.(398)

Αυτή είναι και η σύγχρονη πραγματικότητα των φυλακών, αν και από το 1929, άρχισαν οι απόπειρες για τη θέσπιση βασικών κανόνων σχετικά με τη μεταχείριση των κρατουμένων. Το 1934 εγκρίθηκαν 55 βασικοί όροι μεταχείρισης, ενώ το 1948 η Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων απαγορεύει τα βασανιστήρια και κάθε απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση. Το 1984, στην συνέχεια, υπογράφηκε η Διεθνής Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και 3 χρόνια αργότερα η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΕΣΔΑ) για την πρόληψη των βασανιστηρίων.(399)

Μέσα στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν ανακοινωθεί αποφάσεις και Συστάσεις αναφορικά με τα εκλεκτορικά, αστικά και κοινωνικά δικαιώματα των κρατούμενων, την αναστολή της ποινής, την τοποθέτηση υπό επιτήρηση, τα εναλλακτικά μέτρα φυλάκισης (400), την εκπαίδευση του σωφρονιστικού προσωπικού, την σωφρονιστική εργασία, την μεταχείριση των κρατουμένων με μακροχρόνιες ποινές κ.ά. (401)

396. Α.Χάιδου, 2002, σελ.80

397. Σ.Αλεξιάδης, 1997, σελ. 280-281

398. Α.Γκούβα, 2006, σελ.78-79

399. Α.Χάιδου, 2002, σελ. 59-61. Οι 55 βασικοί όροι μεταχείρισης αναφέρονται λεπτομερώς στο Human rights and prisons, 2005, σελ. 167 – 180

400. Σ.Αλεξιάδης, 2005, σελ. 17-22

401. βλ.σπ.σελ.89-93

Σύμφωνα με την Ε.Σ.Δ.Α. οι κρατούμενοι πρέπει να απολαμβάνουν ανθρώπινη μεταχείριση (άρθρο 3) , σεβασμό προς την ιδιωτική τους ζωή (άρθρο 8) , την προσωπική τους ασφάλεια κ.ά.(402)

Ανεξάρτητα , όμως , από οποιαδήποτε επίδραση , ακόμη και της τεχνολογίας , «σε μια σύγχρονη δημοκρατία η απόλυτη προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων αποτελεί αυταπάτη». Η θεσμοθέτηση τους αποτελεί το πρώτο βήμα για την προστασία τους . (403) Όλες οι θεσμοθετήσεις όμως περιέχουν περιορισμούς στη λειτουργία και άσκησης τους , αλλά και αδυναμίες. Πολλές φορές συναντούμε και την επιλεκτικότητα στην εφαρμογή τους.

Μερικά χαρακτηριστικά ακολουθούν :

- 1). Οι τρομοκράτες δεν καλύπτονται από νόμους που σχετίζονται με την προστασία προσωπικών δεδομένων. Η σύγχρονη τεχνολογία συμμετέχει ενεργά σ' αυτό μέσω της ηλεκτρονικής επιτήρησης ή την τοποθέτηση μικροπομπών . Έτσι το βασικό δικαίωμα της εσωτερικής ελευθερίας καταπατείται και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια συρρικνώνεται .
- 2). Παρατεταμένες κρατήσεις υπόπτων που κάμπτουν το τεκμήριο υπέρ της ελευθερίας
- 3). Μη δίκαιες δίκες και μη ανεξάρτητα δικαστήρια
- 4). Χρήση βασανιστηρίων (ακόμη και διοχέτευση ηλεκτρονικού ρεύματος στα σώματα των κρατουμένων. Δηλαδή χρήση ηλεκτροσόκ)
- 5). Συνεχή αύξηση μαύρων φυλακισμένων και ειδικότερα των αλλοδαπών. Χαρακτηριστικά νεαροί αφροαμερικανοί έχουν 48 φορές περισσότερες πιθανότητες για υποθέσεις ναρκωτικών . (404)

Κάτω από αυτές τις συνθήκες η ανθρώπινη αξιοπρέπεια έχει κλονιστεί , ενώ τα ανθρώπινα δικαιώματα γίνονται ακόμη πιο ευάλωτα και υφίσταται μια συνεχή υποβάθμιση. Γι ' αυτό οι αρμόδιες και σχετικές διατάξεις δε θα πρέπει να παραμείνουν άτυπες , ανεφάρμοστες ή/και ασύμβατες με το σύγχρονο κράτος. Ο εθνικός νομοθέτης δεν θα πρέπει μόνο να έχει πρότυπο διεθνή κείμενα και να δανείζεται αρχές ή γενικούς κανόνες από αυτά . Επιβάλλεται να τις εφαρμόζει αυτές τις διεθνείς επιταγές στα πλαίσια και στις απαιτήσεις του κράτους για το οποίο ενεργεί . Επίσης δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι ο περιορισμός του δικαιώματος στην προσωπική ελευθερία δεν επιφέρει και δεν πρέπει να επιφέρει περιορισμούς και καταχρήσεις και άλλων δικαιωμάτων.

Καθαρή επιδίωξη σωφρονιστικών στόχων πρέπει να αποτελούν η κοινωνική αναμόρφωση , η κοινωνική επανένταξη , η κοινωνική αποκατάσταση , η κοινωνική αναπροσαρμογή , η επανακοινωνικοποίηση και γενικότερα οποιαδήποτε άλλη μορφή επέμβασης στην ελεύθερη ανάπτυξη του κρατουμένου.(405) Η παρακμή του προνοιακού μοντέλου δεν αποτελεί λύση μάλλον προδίδει την αναποτελεσματικότητα του συστήματος.

402. Σ.Αλεξιάδης , 1990 , σελ. 132-134

403. βλ.οπ.σελ.122-123

404. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.90-93

405. Σ. Αλεξιάδης , 1990 , σελ.142

Τα «ανταποδοτικά πρότυπα της δικαιοσύνης» (406) που χαρακτηρίζονται από τιμωρητικές και εξουδετερωτικές ποινές χρησιμοποιώντας την τεχνολογία ως εργαλείο πρέπει να εκλείψουν.

Μάλλον πρέπει να αρχίζουμε να αναγνωρίζουμε τους κρατουμένους ως «πολίτες πίσω από τα κάγκελα και όχι ως σκλάβους του κράτους». (407)

406. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.94

407. L.Lazarus , 2003 , σελ.247

6 . Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

6 . 1 . Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ

Η Ελλάδα , όπως και τα υπόλοιπα κράτη μέλη που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση , ακολουθούν μια «κοινή πολιτική προστασία και σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων».

Η ελληνική ιστορία, ωστόσο , συγκεκριμένα . από τα συνταγματικά κείμενα της Επανάστασης έως τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 μαρτυρά ένα αρκετά φιλελεύθερο και δημοκρατικό πολίτευμα.

Επιπλέον μηχανισμός ασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου αποτελούσε και η ΜΚΟ, Ελληνική Ένωση , το 1953 με αξιολογούμενο έργο. (408)

Η Ελλάδα παρόλα αυτά καθυστέρησε να επικυρώσει την ΕΣΔΑ , ενώ από το 1974-1985 παρέμεινε στο περιθώριο (409) . Το 1974 τέθηκε σε ισχύ , το 1979 αναγνώρισε την ισχύ του Δικαστηρίου ενώ το 1987 και το 1989 υπέγραψε αντίστοιχα πρωτόκολλα , ενώ η Ελλάδα βρισκόταν υπό διαρκή , ευρωπαϊκή επιτήρηση . (410)

Το 1985 η Ελλάδα , ενεργοποίησε το δικαίωμα ατομικής προσφυγής. (411)

Οι σύγχρονες ανάγκες , όμως σε συνδυασμό τις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις απαιτούν όχι μόνο συνταγματική κατοχύρωση των θεμελιωδών ελευθεριών αλλά και διεθνείς , αλλά και εθνικούς μηχανισμούς προστασίας των τελευταίων . Οι παραδοσιακές εγγυήσεις δεν επαρκούν πλέον διότι μεταβαίνουμε βιαίως σε μια εποχή όπου η ιδιωτικότητα και η προσωπική ελευθερία συρρικνώνονται. Και δεύτερον στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα η ζήτηση των προσωπικών μας δεδομένων και πληροφοριών συνεχώς αυξάνεται , όπως επίσης και η καταγραφή DNA στο γενετικό τομέα (412) Συνεπώς νέο νομοθετικό πλαίσιο που να προσπαθεί το προσωπικό απόρρητο της επικοινωνίας και των προσωπικών δεδομένων καθίσταται επιτακτικό.

Στην Ελλάδα , το βασικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων , καθορίζεται από το νόμο 2472\97 που προστατεύει το άτομο από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και από το νόμο 2774\99 μέσω του οποίου προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα στον τηλεπικοινωνιακό τομέα. Η ηλεκτρονική διεύθυνση αλληλογραφία ή διαδικτύου ή κάθε άλλου είδους συλλογή και επεξεργασία δεδομένων διαδικτυακών χρηστών , καθώς και το απόρρητο των επικοινωνιών εμπίπτουν των επικοινωνιών εμπίπτουν στις διατάξεις των εν λόγω νόμων. (413)

Αρμόδια όργανα εφαρμογής των διατάξεων των εν λόγω νόμων μια και τα σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα καταγραφής και συλλογής προσωπικών δεδομένων έχουν κατακλείσει την καθημερινότητα μας- αποτελούν :

1). Η Αρχή προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα αποτελεί μια ανεξάρτητη αρχή που δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο. Από το 1997 στοχεύει στην προστασία της ιδιωτικότητας και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων , όταν παραβιάζεται το προσωπικό απόρρητο.

408. Α.Γκούβα , 2006 , σελ. 100

409. Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Ελλάδος , 2004 , σελ. 45

410. Ι.Σαρμάς , 1998 , σελ. 10 β.λ. και υποσημ.

411. Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων Ελλάδος , 2004 , σελ.46

412. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.101-102

413. Α.Παπαρίζου , 2005 , σελ.79

Οι τυχόν παραβάτες (φορείς ή μη) έρχονται αντιμέτωποι με τις συστάσεις , τις υποδείξεις ή τις κυρώσεις διοικητικού ή ποινικού χαρακτήρα της Αρχής.(414)

2). Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων αποτελεί μια επίσης ανεξάρτητη Αρχή η οποία αποτελεί εθνικό ρυθμιστή που ελέγχει , ρυθμίζει και εποπτεύει 1^ο την αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών (σταθερής και κινητής τηλεφωνίας , ασυρμάτων δικτύων , διαδικτύου) 2^ο την ταχυδρομική αγορά. Αναλαμβάνει να ρυθμίσει θέματα που σχετίζονται με :

- ευρυζωνικές υπηρεσίες
- διάθεση νέων συνδέσεων
- τιμολόγια
- λογαριασμούς
- ποιότητα υπηρεσιών
- ακούσιες κλήσεις σε διεθνή δίκτυο
- κεραίες τηλεφωνίας
- ασύρματα δίκτυα και ραδιοσυχνότητες
- χρεώσεις καταναλωτών (415)

3). Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών. Η εν λόγω αρχή σκοπεύει στην προστασία του απόρρητου των επιστολών της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας , καθώς και στην ασφάλεια των δικτύων και πληροφοριών . Στις αρμοδιότητες της περιλαμβάνονται ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απόρρητου.

Αδικήματα που την αφορούν :

- Υποκλοπή τηλεφωνικής συνομιλίας
- Υποκλοπή SMS-MMS-E-MAILS
- Γνώση δεδομένων θέσης και κίνησης από μη εξουσιοδοτημένα άτομα κ.α. (416)

4).Η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος , ερευνά υποθέσεις που συσχετίζονται με το Διαδικτυακό Έγκλημα. Μερικές από αυτές;

- Παιδική Πορνογραφία
- Απάτες μέσω Διαδικτύου
- Cracking
- Απάτες με πιστωτικές κάρτες
- Διακίνηση ναρκωτικών
- Συκοφαντική δυσφήμιση και παραβίαση προσωπικών δεδομένων

414. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.102

415. www.dart.gov.gr

416. Βλ. ό.π.

- Εκβιασμοί (417)

5). Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου , λειτουργεί από το 1998 , αποτελώντας ένα συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας. Μέσα στις αρμοδιότητες της η εξέταση ζητημάτων των Μ.Κ.Ο , καθώς και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης

6). Ο Συνήγορος του Πολίτη , τέλος , αποτελεί μία επιπλέον ανεξάρτητη αρχή προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Βασικός στόχος της εν λόγω Αρχής αποτελεί η προστασία του πολίτη από τις αυθαιρεσίες της διοίκησης. Δεν αποτελεί , δηλαδή , παρά έναν αποδέκτη καταγγελιών των πολιτών. (418) Με σταθμά τη δημοκρατία , τη δικαιοσύνη , την διαφάνεια και την αντικειμενικότητα , ο Συνήγορος του Πολίτη διαφυλάσσει πιστά τα συνταγματικά κατοχυρωμένα του απλού πολίτη.

6 . 2 . Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η εφαρμογή νέων μορφών κοινωνικού ελέγχου με τη συμβολή της τεχνολογίας συνεπάγεται και επιφέρει μια σειρά παραβάσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των ανθρώπινων ελευθεριών. Το πλήθος καταστρατηγήσεων δικαιωμάτων και ελευθεριών που έχουν αποκτηθεί με ατελείωτους αιώνες τώρα πια καταπατούνται και συρρικνώνονται μέσω του κοινωνικού ελέγχου και της εφαρμογής της τεχνολογίας εκμηδενίζοντας κάθε ανθρώπινη αξία διεθνώς και ευρωπαϊκός. Η σύναψη συνθηκών , συμβάσεων και διακηρύξεων σε εθνικό και μη επίπεδο αποτελούν μια φαινομενικά ισχυρή ασπίδα προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με τον Πολυχρονίου «η ιστορία των κρατών της Ευρώπης είναι , εν μέρει , η ιστορία της πιο άθλιας παραβίασης δικαιωμάτων». (419) Ο σταλινισμός , ο φασισμός και η γενοκτονία στη Ρουάντα προδίδουν τη σύγχρονη κρατική τρομοκρατία και το ότι ο αγώνας για τη θεμελίωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων είναι πολλές φορές ανεπιτυχής. (420)

Η θεωρητική κατοχύρωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων είναι ελλιπής , ενώ σύμφωνα με τον Νικολόπουλο η πρακτική εφαρμογή όσων θεσπίζονται στα διεθνή κείμενα είναι συχνά τμηματική , επιλεκτική , ανεπαρκής ή εντελώς απούσα . (421)

417. Βλ.ό.π.

418. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.102

419. Χ.Πολυχρονίου , 2002 , σελ.240-241

420. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.93

421. Γ.Νικολόπουλος , 2002 , σελ.141-143

Η φαινομενική έστω διεθνοποίηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκε μετά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο. Μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου , εξαιτίας των εγκληματικών καθεστώτων των φασιστών και των ναζιστών αναζοωρώθηκε η κίνηση για την εν λόγω διεθνοποίηση, αποτελώντας το κυριότερο σκοπό των Ηνωμένων Εθνών. (422) Ο καταστατικός χάρτης των τελευταίων , όμως δεν είχε δεσμευτικό χαρακτήρα για τα κράτη-μέλη. (423)

Το 1948 συντάχθηκε η Οικουμενική Διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τον ΟΗΕ , η οποία αποπειράθηκε να κατοχυρώσει ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Μ' αυτό τον τρόπο προάχθηκε ο σεβασμός στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το δικαίωμα στη ζωή , την προσωπική ελευθερία και την ασφάλεια , καθώς και την ελεύθερη έκφραση. Ουσιαστική κατοχύρωση τους όμως δεν υπήρξε και πάλι γιατί τα κράτη-μέλη τα δέσμευε μόνο το πολιτικό κύρος.(424)

Η συμμόρφωση των κρατών αλλά και η ανάγκη για αποτελεσματικότερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατέστη , πλέον επιτακτική. Η δημιουργία μηχανισμών προστασίας των δικαιωμάτων των ανθρώπων κατέστη , επίσης , αναγκαία. Με τη δημιουργία τέτοιων μηχανισμών κάθε κράτος μέλος μετέχει σε μια σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα , ώστε να είναι υπόλογο για τις ενέργειες του , μέσα από συστάσεις και συναινέσεις. (425)

Παράλληλα , το 1966 , ψηφίστηκε ένα Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα , μαζί με μια Επιτροπή αρμόδια για τυχόν παραβιάσεις , αποτελούμενη από 18 μέλη. Το εν λόγω Σύμφωνο κατέχει έναν αρκετά καταναγκαστικό χαρακτήρα προς τα κράτη- μέλη , όπως επίσης και η παραπάνω Επιτροπή Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων ασκεί μια έντονη πίεση στα μέλη , μια και ενισχύει δυναμικά την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.(426)

Επιπλέον επιτροπές στα πλαίσια του ΟΗΕ αποτελούν η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου , η Επιτροπή για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων , η Επιτροπή για την κοινωνική κατάσταση της γυναίκας , όπως και Επιτροπές στα πλαίσια της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και στα πλαίσια της Unesco. (427)

Στα Ευρωπαϊκά πλαίσια τώρα , τέθηκαν οι βάσεις για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στόχευε σε μια αρμονική συνύπαρξη όλων των κρατών-μελών όχι μόνο στον οικονομικό τομέα , αλλά και στον κοινωνικό και πολιτικό. (428)

422. Κ.Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη , 1990 , σελ.55-56

423. Ε.Ρούκουνας , 1995 , σελ.57-59

424. Κ.Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη , 1990 , σελ.58-59 και στο D.V.Z.Smit – S.Snacken , 2009 , σελ.5 - 6

425. P.Alston – J.Crawford , 2000 , σελ.463

426. Ν.Ταγάρης , 1992 , σελ. 82 - 83

427. Κ.Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη , 1990 , σελ.91-99

428. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.96-97

Έτσι το 1949 ιδρύθηκε το Συμβούλιο της Ευρώπης (429) , ενώ στις 4 Νοεμβρίου του 1950 υπογράφηκε η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.) στη Ρώμη. Μια σύμβαση διεθνής και πολυμερής με ιδιαίτερη αξία , γιατί προβλέπει και τα αρμόδια όργανα και τις απαραίτητες διαδικασίες για τη προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων προκειμένου να προσπίσει δικαιώματα που όριζε η Οικουμενική Διακήρυξη των Δ.Α. του 1948 (430)

Το περιεχόμενο των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εγγυάται η Ε.Σ.Δ.Α. είναι κυρίως αστικό και πολιτικό. Σε περιπτώσεις δημόσιας , εθνικής ασφάλειας , προστασίας ηθών , αλλά και διασφάλισης της τάξης ή της πρόσληψης του εγκλήματος , επιδέχεται περιορισμούς. «Η πρωτοτυπία της Ε.Σ.Δ.Α. έγκειται στο γεγονός ότι το άτομο επωφελείται σε διεθνές επίπεδο προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων θεμελιωδών δικαιωμάτων» . (431)

Ένας από τα αρμόδια όργανα προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων της Ε.Σ.Δ.Α. αποτελεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων των Ανθρώπων . (Ε.Δ.Δ.Α.)

Εδρεύοντας στο Στρασβούργο έχει θέσει ως βασικό του στόχο την υλοποίηση των κρατών-μελών με στόχο την διασφάλιση αρχών και ιδανικών. (432) Το Ε.Δ.Δ.Α. δεν μπορεί να ανατρέψει ή να τροποποιήσει τις αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων , γιατί δεν λειτουργεί ως εφετείο εθνικών δικαστηρίων . Σύμφωνα με το άρθρο 41 , όμως , έχει την εξουσία να επιδικάζει αποζημιώσεις στον προσφεύγοντα , εφόσον κρίνει ότι υπάρχει τυχόν παραβίαση της Σύμβασης . (433)

Ένα από τα σημαντικότερα άρθρα που ορίζει η Ε.Σ.Δ.Α και συστήνει το σεβασμό τους, είναι το άρθρο 8. Το συγκεκριμένο άρθρο αναφέρεται στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, της προσωπικής αλληλογραφίας και το απόρρητο των επικοινωνιών. Η σπουδαιότητα αυτού του άρθρου είναι αξιοσημείωτη μια και προλαμβάνει σύγχρονες κρατικές παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων . Η καταχώρηση προσωπικών στοιχείων σε ηλεκτρονικές τράπεζες δεδομένων , η συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού υπόπτων ή μη από συμμετοχές τους σε κοινωνικές ή άλλου δραστηριότητες και παρακολούθηση τηλεφωνικών συνδυαλέξεων , υπό το πρόσχημα της προστασίας της ασφάλειας , αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα. (434)

Μέσα από τις ανάγκες που δημιουργεί η σύγχρονη τεχνολογία η ΕΣΔΑ με το άρθρο 10 κατοχυρώνει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης που θίγεται με τις νέες μορφές κοινωνικού ελέγχου , αλλά και με το 5^ο της άρθρο το δικαίωμα της προσωπικής ελευθερίας και της ασφάλειας. (435)

Το ΕΔΔΑ είναι αρμόδιο για την εφαρμογή όλων των προαναφερθέντων και μη άρθρων ενώ με το πέρασμα των χρόνων αποκτά όλο και μεγαλύτερη ισχύ.

429. βλ.ό.π. σελ.97

430. Α.Μαγγανάς - Λ. Καρατζά , 2002 , σελ. 19

431. Ν.Βερνίκος , 2004 , σελ.50

432. βλ.σπ.

433. Α.Μαγγανάς - Λ. Καρατζά , 2002 , σελ. 23

434. Ν.Ταγάρας , 1992 , σελ.144-145 και 160-163

435. Α.Γκούβα , 2006 , σελ.98

Τον Νοέμβριο του 1998 λειτουργεί , επίσης το Ενιαίο Διαρκές Δικαστήριο , το οποίο αναλαμβάνει και ατομικές προσφυγές.

Η Σύμβαση συνεπώς , δεν προέβλεπε μόνο ένα κατάλογο θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών αλλά και αρμόδια όργανα και τις διαδικασίες για να προστατευτούν .

Επιπλέον τέτοια όργανα αποτελούν :

-Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και η

-Η Επιτροπή των Υπουργών (436)

Η συνεισφορά των (Μ.Κ.Ο.) Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων όσον αφορά το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι επίσης αξιοσημείωτη. Σ' αυτό συντέλεσαν η επισήμανση των παραβάσεων , η άσκηση πίεσης , η καθοδήγηση και ο προκαθορισμός αξιών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ανθρώπινες ελευθερίες. (437)

Η λεγόμενη «κοινωνία των πολιτών» ενεργά διεκδικεί τη δική της έκφραση , το δικό της θεσμικό ρόλο τοπικά , εθνικά και παγκόσμια. Υπολογίζεται ότι από τη δεκαετία του '90 οι «εκπρόσωποι» της ΜΚΟ έχουν δεκαπλασιαστεί. Επιθυμούν μια ενεργή διεθνή παρουσία σε ότι αφορά όχι μόνο τα ανθρώπινα δικαιώματα αλλά και τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη περιβαλλοντική προστασία . (438)

Κάνουμε λόγο για μια Ευρώπη , δηλαδή, που θέτει ως βασικότερο κριτήριο ένταξης ενός κράτους –μέλους στα πλαίσια της , το σεβασμό στα πλαίσια της , το σεβασμό θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών του ανθρώπου μέσα από άκρως δημοκρατικές αρχές.

436. Ι.Σαρμάς , 1998 , σελ.12-13

437. Α.Γκούβα , 2006 , σελ. 99

438. Ν.Βερνίκος , 2004 , σελ. 1-4

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η σύγχρονη τεχνολογία έχει κατακλείσει την εποχή μας . Έχει βελτιώσει το επίπεδο της ζωής μας , την καθημερινότητά μας ενώ έχει χαρίσει ακόμη και ελπίδες για ζωή , μέσω της βιοτεχνολογίας και των εφαρμογών της (μεταμοσχεύσεις , κλωνοποίηση) .

Η σύγχρονη τεχνολογία , παρόλα αυτά , μας υποχρεώνει να δραστηριοποιούμαστε με παθητικότητα και υποχωρητικότητα , πολλές φορές μη κατέχοντας τη γνώση , αλλά και την εξουσία πάνω σ' αυτή , με αποτέλεσμα , ανεπαίσθητα , να επιβάλλεται πάνω μας. Ταυτόχρονα , συνεπώς , έχει επιφέρει και παρενέργειες , στους διάφορους τομείς εξέλιξής της . Οι παρενέργειες αυτές , λαμβάνουν χώρα και υπό τη σκοπιά της πρόληψης και της διάπραξης του εγκλήματος , αλλά και υπό τη σκοπιά της ποινικής καταστολής .

Υπό τη σκοπιά της πρόληψης του εγκλήματος οι παρενέργειες και η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών , λαμβάνουν χώρα εξαιτίας του προδραστικού , πλέον , χαρακτήρα του κοινωνικού ελέγχου που δρα εν ονόματι της ασφάλειας . Η συνεχής και αδιάκοπη επιτήρηση (CCTV) που προσβάλλει το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής , της ελευθερίας και της ανθρώπινης έκφρασης και κίνησης , μαζί με αρχές της Συνθήκης Σέγκεν , όπου προωθούνται οι κοινωνικές διακρίσεις , ο στιγματισμός , με τον αποκλεισμό των «εν δυνάμει επικίνδυνων» , αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα . Στον κατάλογο συμπεριλαμβάνονται τα συστήματα συλλογής πληροφοριών που κατασκοπεύουν την καθημερινή μας ζωή , όπως επίσης και τα συστήματα επεξεργασίας βιομετρικών χαρακτηριστικών και προσωπικών δεδομένων που γίνονται αντικείμενα επεξεργασίας ανυποψίαστα , αλόγιστα και χωρίς τη θέλησή μας .

Συνεπώς , με την εφαρμογή των σύγχρονων τεχνολογιών ερχόμαστε αντιμέτωποι και με μια νέα , σύγχρονη μορφή κοινωνικού ελέγχου . Κάνουμε λόγο για έναν κοινωνικό έλεγχο , νέας μορφής , ο οποίος βασίζεται στην παρατήρηση , στην επιτήρηση και στην επιθεώρηση , και όχι στον φυσικό καταναγκασμό . Οι συνέπειες αυτού επιβαρύνουν κάθε ανθρώπινο δικαίωμα , κάθε προσωπική ελευθερία και κάθε δημοκρατικό θεσμό .

Κάτω από αυτές τις συνθήκες η σύγχρονη τεχνολογία και ο κοινωνικός έλεγχος που την καθιστά εργαλείο του , καταδυναστεύει τον ιδιωτικό μας βίο , συρρικνώνει τις ατομικές μας ελευθερίες , δημοσιοποιεί την προσωπική μας ζωή και τα προσωπικά μας δεδομένα. Η κοινωνία μας , πλέον , παίρνει χαρακτήρα πανοπτικό , μετά – πληροφορικό , ψηφιακό , αστυνομικοκρατούμενο και επαπειλούμενο . . .

Στα πλαίσια αυτής της κοινωνίας , ο άνθρωπος γίνεται επιφυλακτικός , καχύποπτος , αντικοινωνικός , γεμάτος , ρατσιστικές αντιλήψεις , ξеноφοβία , ανασφάλεια και φόβο . Το φόβο του εγκλήματος που αλλάζει ζωές , περιθωριοποιεί , αιχμαλωτίζει , περιορίζει τις ελεύθερες δραστηριότητες , αλλά αυξάνει και την εμπορευματοποίηση της ασφάλειας , η οποία τελευταία , έχει εξελιχθεί , με τη σειρά της σε ένα καθαρά οικονομικό αγαθό .

Υπό τη σκοπιά του εγκλήματος . Η σύγχρονη τεχνολογία έχει καταστεί εργαλείο και στα χέρια κάθε εγκληματία με αποτέλεσμα τον εκσυγχρονισμό οποιασδήποτε παραδοσιακής εγκληματικής μορφής , εξαιτίας της ευχέρειας και της ταχύτητας διάπραξης της πράξης που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία, αλλά και την ανακάλυψη νέων μορφών , μέσω αυτής .

Το ηλεκτρονικό έγκλημα , μέσω διαδικτύου , αλλά και το πληροφορικό οικονομικό έγκλημα αποτελούν ακλόνητα επιτεύματα της σύγχρονης τεχνολογίας , (μια και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές εισέβαλλαν με απόλυτα δυναμικό τρόπο στη ζωή μας) που όμως ενισχύουν την καταπάτηση και τη συρρίκνωση ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Το διαδίκτυο , καταργώντας , κάθε σχετικό με το χώρο και το χρόνο περιορισμό και συντηρώντας την ταχύτητα και την ανωνυμία, συμβάλλει κατά πολύ σ' αυτό . Χαρακτηριστικές παραβιάσεις , αυτού του τομέα , αποτελούν η διατάραξη της προσωπικής ζωής , της προσωπικής ηρεμίας και της ψυχικής υγείας (π.χ. περίπτωση ανεπιθύμητων μηνυμάτων) , η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων (π.χ. χρήση των cookies) , καθώς και η καταπάτηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και η εκμετάλλευσης της ανθρώπινης υπόστασης μέσω προώθησης πορνογραφικού υλικού ή διαδικτυακού trafficking , με τη συμβολή του οργανωμένου εγκλήματος.

Το πληροφορικό οικονομικό έγκλημα , με τη σειρά του , πλήττει κάθε οικονομικό – περιουσιακό δικαίωμα , αλλά και κάθε ηθικό – περιουσιακό . Οι περιπτώσεις της ηλεκτρονικής πειρατείας που συρρικνώνουν τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών και που καταστρέφουν κάθε ελεύθερη έκφραση , είναι χαρακτηριστικές . Οι ηλεκτρονικές απάτες, αποτελούν μια επιπλέον μορφή πληροφορικού οικονομικού εγκλήματος που πέρα από την καταπάτηση των περιουσιακών δικαιωμάτων , συμβάλλουν και στην προσβολή προσωπικών δεδομένων (στην περίπτωση της κλοπής των στοιχείων μιας πιστωτικής κάρτας επί παραδείγματι) Το οικονομικό , όμως , έγκλημα αποτελεί πληγή όχι μόνο για κάθε μεμονωμένο πολίτη , μα και για ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο . Το οικονομικό έγκλημα πλήττει κάθε οικονομικό θεσμό , το οικονομικό σύστημα στην ολότητά του , περιορίζει τους οικονομικούς πόρους , διευρύνει τις κοινωνικές ανισότητες προωθώντας την ενίσχυση της ισχύος και του πλούτου . Η οικονομική εγκληματικότητα παραβιάζει την αρχή της ισότητας και της διαφάνειας , μέσω της εύνοιας και της προνομιακής , κρυφής και παράνομης πρόσβασης στο δημόσιο πλούτο . Τα κράτη, για να μειώσουν τα οικονομικά κόστη που προκαλούνται αυξάνουν τη φορολογία , αυξάνοντας και το κόστος ζωής , με συνέπεια οι πολίτες να αυξάνουν τη φοροδιαφυγή ...

Μ' αυτό τον τρόπο , κυριαρχεί μια τεχνοφοβική προσέγγιση του διαδικτύου το οποίο ορίζεται ως μέσο επιτηρητικής εισβολής ενός ηλεκτρονικού φασισμού . Το διαδίκτυο , αποτελώντας γέννημα της νέας τεχνολογίας , καταστρέφει αξίες του πολιτισμού μας έχει υπερβολικό κοινωνικό κόστος , καθιστώντας τον άνθρωπο άβουλο έρμαιο των τεχνοκρατών .

Υπό τη σκοπιά της ποινικής καταστολής λαμβάνουν χώρα αυστηρότερες ποινές , μεγιστοποίηση του αριθμού των πράξεων που θεωρούνται αντικοινωνικές , παρεκκλίνουσες και εγκληματικές , ακόμη και αντιμετώπιση των εν δυνάμει εγκληματικών ομάδων και όχι ολόκληρης της εγκληματικότητας , με νέες τεχνικές .

Το περίβλημα της ποιότητας της ζωής , οι ψευδο - ηθικολογίες , το ψευδοδίλημμα της ασφάλειας ή της δημοκρατίας , των ελευθεριών ή της αποτελεσματικότητας , τα άλλοθι της τρομοκρατίας , καθώς και οι πολιτικές της μηδενικής ανοχής , τροφοδοτούν την κοινή γνώμη με την πειθώ κατασκευαστικών σεναρίων . Τέτοιων σεναρίων που θέλουν τις κυβερνήσεις θύματα , τους εγκληματίες επικίνδυνους και τους απλούς πολίτες , εν δυνάμει εγκληματίες που δεν δικαιούνται παρά, κλιμακούμενη επιτήρηση , αυξημένη ποινικοποίηση , κατασταλτικές πολιτικές απαλλαγμένες από ελευθερίες , δικαιώματα , απαλλαγμένες ακόμη και από το τεκμήριο της αθωότητας .

Η ανάγκη για παρέμβαση και για άμεσες βελτιώσεις , αν όχι αποτελεσματικές πρακτικές και λύσεις, καθίσταται επιτακτική και αναγκαία και αφορά όλους μας . Η ποινικοποίηση κάθε αντικοινωνικής συμπεριφοράς , ο πολλαπλασιασμός των κατασταλτικών μηχανισμών και βραχυπρόθεσμων μέτρων θωράκισης της κοινωνίας , καθώς και η αδιάκοπη καταχώριση των προσωπικών μας δεδομένων , δεν θα επιφέρουν λύσεις . Θα επιφέρουν αντίδραση και βία. Αίσθηση καταπίεσης , αίσθηση αγανάκτησης και εκμετάλλευσης ..

Έτσι , τα άλλοθι , οι δικαιολογίες και τα μέτρα για υποψίες εγκληματικότητας πρέπει να πάντουν . Τη θέση τους πρέπει να καταλάβουν η επαναπροσδιόριση δικαϊκών ρυθμίσεων , πάνω στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης και των εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας , όπως επίσης και ευδιάκριτες κατασταλτικές και προληπτικές πολιτικές . Το περίφημο «κανένα έγκλημα , καμιά ποινή , χωρίς νόμο», πρέπει επιτέλους να τεθεί σε εφαρμογή και να είναι πάντοτε και παντού απόλυτα σεβαστό .

Ο δραστικότερος ρόλος των φορέων της δικαιοσύνης , οι δεσμοί διαφάνειας , καθώς και η άμεση συνεργασία μεταξύ τους , αλλά και με διεθνείς οργανισμούς , μη κυβερνητικές οργανώσεις , ακόμη και των απλό πολίτη , θα ήταν άκρως αναγκαίο και ενάρετο να ακολουθήσουν . Επιπροσθέτως ο κάθε νομοθέτης πρέπει να ξέρει να κρατάει τις ισορροπίες μεταξύ δικαίου και σύγχρονης τεχνολογίας , να εξελίξει τις δικαϊκές ρυθμίσεις με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις και να προσαρμόζει τις διεθνείς διατάξεις στις εθνικές . Η σχέση των δικαιωμάτων και της ασφάλειας πρέπει να προωθείται με βάση την ασφάλεια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όχι να αποτελεί τη βάση για τη νομιμοποίηση της κρατικής εξουσίας και της αυθαιρεσίας , μετατρέποντας την κοινωνία σε ένα περιχαρακωμένο στρατόπεδο.

Η ευθύνη , όμως , βαρβαίνει όλους μας ανεξαιρέτως . Πρέπει να πάψουμε να είμαστε δεκτικοί σε κάθε απόφαση , σε κάθε εφαρμογή , σε κάθε δικαιολογία των αρχών και των

κυβερνόντων . Ό,τι μας «περνάνε» πρέπει να το φιλτράρουμε πριν το περάσουμε μέσα μας . Πρέπει να καταπολεμήσουμε τη νοοτροπία του φόβου , της ξеноφοβίας και της ανασφάλειας που μας προκαλούν , προκειμένου να καλύψουν την δική τους ανικανότητα και αναποτελεσματικότητα . Η προσπάθεια αντιμετώπισης όλων μας δεν πρέπει , λοιπόν , να περιοριστεί μόνο στις εγκληματικές δραστηριότητες , αλλά να επεκταθεί και κατά του νέου κοινωνικού ελέγχου που προκύπτει από την τεχνολογία . Καταπολεμώντας ταυτόχρονα και κάθε κοινωνική ανισότητα και αδικία , είναι απαραίτητο να θέσουμε τις βάσεις για ένα ουσιαστικό μοντέλο κράτους ανθρώπινων δικαιωμάτων .

Συνεπώς , ο τρόπος ζωής μας επιβάλλεται να επαναπροσδιορισθεί . Η ανάγκη για ευαισθητοποίηση είναι επιτακτική , όπως επίσης επιτακτική καθίσταται και η εναντίωσή μας απέναντι στις κατασταλτικές δυνάμεις του κράτους , το οποίο πρέπει να μας αντιμετωπίζει - και έχουμε το δικαίωμα να μας αντιμετωπίζει - σαν ελεύθερους πολίτες . Γιατί στο παρόν αντιμετωπίζομαστε σαν εν δυνάμει εγκληματίες που χρήζουμε παρακολούθηση και εντατικό έλεγχο μέσω των τεχνολογικών συστημάτων, μια και καθημερινά γινόμαστε όλο και πιο πολύ έρμαιο της τεχνολογίας . Άλλος ένας λόγος για επιβληθούμε στο σύστημα και να πάψουμε να κυριαρχούμε από τη σύγχρονη τεχνολογία . Η τεχνολογική εξέλιξη αναπτύσσεται , αλλά αν την αφήσουμε ανεξέλεγκτη , μπορεί να κυριαρχήσει εκείνη πάνω μας και να καταστεί πραγματικά επικίνδυνη ...

Πρεσβεύω πως για μια ελεύθερη , ασφαλή και δίκαιη κοινωνία αξίζει να παλέψουμε γιατί αποτελεί ακλόνητο δικαίωμα όλων μας η απόλαυσή της ...

ΠΗΓΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Kaiser G. Ο ποινικός έλεγχος της βαριάς οικονομικής εγκληματικότητας , Μετ. Λ.Κοτσαλή , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 1983
2. Αλεξιάδη Σ. Ανακριτική , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 2003
3. Αλεξιάδης Σ. Ανθρώπινα Δικαιώματα , Ποινική Καταστολή , Εκδ. Σάκκουλα , Θεσσαλονίκη , 1990
4. Αλεξιάδης Σ. Η ιδιωτικοποίηση των φυλακών , Εκδ. Σακκούλας , Αθήνα , 1995
5. Αλεξιάδης Σ. Κείμενα Αντεγκληματικής πολιτικής , Εκδ. Σάκκουλας , Θεσσαλονίκη , 2005
6. Αλεξιάδης Σ. Σωφρονιστική , Εκδ. Σάκκουλας , Θεσσαλονίκη , 1997
7. Αλτσιτσιάδη Ζ. Επίσημος Κοινωνικός έλεγχος στον Ευρωπαϊκό χώρο Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Κοινωνικός Αποκλεισμός και Μειονότητες, Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2000
8. Αντωνίου Μ. Ψηφιακή Διακίνηση Υλικού (DRMS) και προστασία πνευματικών δικαιωμάτων για τις βιβλιοθήκες του αύριο , Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Υπηρεσίες Πληροφόρησης σε ψηφιακό περιβάλλον , Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα , 2005
9. Αρτινοπούλου Β. Ηλεκτρονικό Έγκλημα και Θυματοποίηση , Ιct Forum , Αθήνα , 2001
10. Αρχιμανδρίτου Μ. Η ανοιχτή έκταση της ποινής , Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα , 2000
11. Βερνίκος Ν. Ζητήματα ευρωπαϊκής διακινδύνευσης και προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων μέσα από το συνταγματικό κείμενο και τις ευρωπαϊκές συμβάσεις , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 2004
12. Βλάχος Γ. Η κοινωνιολογία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, Εκδ. Παπαζήση , Αθήνα, 1976
13. Γκούβα Α. Νέες μορφές κοινωνικού ελέγχου και ο περιορισμός ανθρώπινων δικαιωμάτων , Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της , Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2006
14. Δαντόγλου Π. Συνταγματικό Δίκαιο Ατομικά Δικαιώματα Α', Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα , 2005

15. Δασκαλάκης Η. Η Εγκληματολογία της Κοινωνικής Αντίδρασης , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 1985
16. Δημήτραινας Γ. Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος , Ζητήματα εφαρμογής του ν. 2331/1995 , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2002
17. Ένωση Ελλήνων ποινικολόγων Ελλάδος , Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ανθρώπων , 50 χρόνια εφαρμογής , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 2004
18. Ζαραφωνίτου Χ. (Αν)ασφάλεια , Αντεγκληματική Πολιτική και δικαιώματα του ανθρώπου , Εκδ.Σάκκουλας , Αθήνα , 2007
19. Ζαραφωνίτου Χ. Ο φόβος του εγκλήματος . Εγκληματολογικές προσεγγίσεις και προβληματισμού με βάση την εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου στο εσωτερικό της Αθήνας , Εκδ.Σάκκουλας , Αθήνα , 2002
20. Ζησιάδης Β. Η οικονομική εγκληματικότητα , Εκδ. Σακκούλας , Αθήνα , 2001
21. Θεοφανίδη Φ. Ηλεκτρονική Δημοσίευση , Πνευματικά Δικαιώματα και Ηλεκτρονικό έγκλημα , Εργασία στο μάθημα Ηλεκτρονική Δημοσίευση, Τμήμα Αρχαιονομίας – Βιβλιοθηκονομίας , Ιόνιο Πανεπιστήμιο , 2006-2007
22. Καλογερά Β. Νέες όψεις του κοινωνικού ελέγχου και κοινωνικός αποκλεισμός, Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Κοινωνικός Αποκλεισμός και Μειονότητες, Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2002
23. Καρύδης Β. Εγκληματικότητα και κοινωνικός έλεγχος στην ΕΣΣΔ , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 1991
24. Κοινωνιολογικό και Φιλοσοφικό Λεξικό Εκδ. Κ.Καπόπουλος , 3^{ος} τόμος , Αθήνα , 1995
25. Κουκουτσάκη Α. Χρήση ναρκωτικών , ομοφυλοφιλία – Συμπεριφορές μη συμμόρφωσης μεταξύ ποινικού και ιατρικού ελέγχου , Εκδ. Κριτική , Αθήνα , 2002
26. Κουράκης Ν – Ζιούβας Δ. Τα οικονομικά εγκλήματα 1 , Εκδ. Σακκούλας , Αθήνα , 2007
27. Κριάρη Ι. – Κατράνη Γενετική Τεχνολογία και Θεμελιώδη Δικαιώματα , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα – Θεσσαλονίκη , 1999
28. Λάζος Γ. Οικονομική Εγκληματικότητα Ι , Πανεπιστημιακές σημειώσεις , Τμήμα Κοινωνιολογίας , Τομέας Εγκληματολογίας , Πάντειο Πανεπιστήμιο , 2006
29. Λάζος Γ. Πληροφορική και Έγκλημα , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2001
30. Λαμπροπούλου Ε. Εσωτερική ασφάλεια και κοινωνία ελέγχου , Εκδ. Κριτική , Αθήνα , 2001

31. Λαμπροπούλου Ε. Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος , Εκδ.Παπαζήση , Αθήνα , 1994
32. Λιονάκη Ε. Καινοτομία και διάχυση τεχνολογίας , Διπλωματική εργασία , Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης , Πάντειο Πανεπιστήμιο , 2004
33. Μαγγανάς Α. - Καρατζά Λ. Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου , Αποφάσεις και πρακτική του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , 2002
34. Μανιτάκης Α. – Τάκης Α. Τρομοκρατία και δικαιώματα-Από την ασφάλεια του κράτους στην ανασφάλεια δικαίου , Εκδ. Σάκκουλας , Αθήνα , 2004
35. Μανωλοπούλου – Βαρβιτσιώτη Κ. Η διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , Εκδ. Ειρήνη , Αθήνα , 1990
36. Μαργκογιαννάκης Χ. Πορνογραφία και Εκμετάλλευση Ανηλίκων στο Διαδίκτυο, Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της , Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2007
37. Μήτρου Λ. Παραβατικότητα και ποινικό δίκαιο στον κυβερνοχώρο , πανεπιστημιακές σημειώσεις , Τμήμα Πληροφορικών και Επικοινωνιακών Συστημάτων , Πανεπιστήμιο Αιγαίου , 2006
38. Μίντσης Γ. Οι διακρατικές προσφυγές στα πλαίσια της ευρωπαϊκής σύμβασης δικαιωμάτων του ανθρώπου , Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα - Κομοτηνή, 2003
39. Μιχαλακοπούλου Ε. Η έννοια της ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ζήτημα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου - Η περίπτωση Χώρου Σένγκεν , Διπλωματική εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της , Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2005
40. Μπαμπινιώτης Γ. Ορθογραφικό και Ερμηνευτικό Λεξικό Κέντρο Λεξικολογίας , τόμος 2^{ος} , 2004
41. Νικολόπουλος Γ. Σημειώσεις στο μάθημα « Σύγχρονες διεθνείς τάσεις της αντεγκληματικής πολιτικής ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο και δικαιώματα του ανθρώπου » που διεξάγεται στα πλαίσια του ΜΠΣ « Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της » στο 2^ο εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2007 – 2008
42. Νικολόπουλος Γ. Κράτος, Ποινική Εξουσία και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση – Μία Εγκληματολογική Προσέγγιση, Εκδ. Κριτική, Επιστημονική Βιβλιοθήκη, Αθήνα , 2002
43. Παπαθεοδώρου Θ. Δημόσια Ασφάλεια και Αντεγκληματική Πολιτική -Συγκριτική Προσέγγιση , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2002

44. Παπανεοφύτου Α. Ποινικό δίκαιο, κράτος και τεχνολογικοί κίνδυνοι , 1^{ος} τόμος , Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα , 1997
45. Παπανικολάου Κ. Το ηλεκτρονικό έγκλημα και η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα , Διπλωματική εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση , Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2006
46. Παπαρίζου Α. Η νέα τεχνολογία στην υπηρεσία του κοινωνικού ελέγχου και η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου , Διπλωματική εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της , Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα , 2005
47. Περράκης Σ. Διαστάσεις της Διεθνούς Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου , Εκδ.Σάκκουλας ,Αθήνα , 1991
48. Πολυχρονίου Χ. Λόγος περί παγκοσμιοποίησης και δημοκρατίας. Συνεντεύξεις με σύγχρονους στοχαστές, Μετ. Τ. Μπαριάμη , Β. Νταλακώστα , Επιμέλεια: Π. Τσιαμούρας , Εκδ. Scripta, Αθήνα , 2002
49. Ρούκουνας Ε. Η διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , Εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα , 1995
50. Σαλτάνης Χ. Εισαγωγή στο δίκαιο της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , Εκδ.Σάκκουλας, Αθήνα , 2003
51. Σαρμάς Ι. Η Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Επιτροπής , Αναλυτική Μελέτη των Μεγάλων Θεμάτων, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή , 1998
52. Ταγάρας Ν. Μηχανισμοί διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Με ερμηνεία των άρθρων 6 και 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή , 1992
53. Τεκίδου Σ. Τεχνολογία και επίσημος κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος , Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της , Πάντειο Πανεπιστήμιο , 2003
54. Τσαλίκουγλου Φ. Μυθολογίες βίας και καταστολής , Εκδ. Παπαζήση , Αθήνα , 1996
55. Τσάτσος Κ. Κείμενα της Μεθοδίου 1: Τα Δικαιώματα του Ανθρώπου , Εκδ. Ευθύνη, Αθήνα , 1980
56. Τσήτσουρα Α. Η πρόληψη της εγκληματικότητας , Πανεπιστημιακές Σημειώσεις , Τμήμα Κοινωνιολογίας, Τομέας Εγκληματολογίας , Πάντειο Πανεπιστήμιο , 2003
57. Φαρσεδάκης Ι. Ανακριτική , δικαιώματα του ανθρώπου και εγκληματογένεση , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 1984

58. Φαρσεδάκης Ι. Η εγκληματολογική Σκέψη από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας ,
Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 1990
59. Φαρσεδάκης Ι. Στοιχεία Εγκληματολογίας , Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 1996
60. Φουκώ Μ. Επιτήρηση και τιμωρία . Η γέννηση της φυλακής ; μετ. Κ.Χατζηδήμου ,
Εκδ. Ράππα , Αθήνα , 1989
61. Χάιδου Α. Θετικιστική Εγκληματολογία. Αιτιολογικές προσεγγίσεις του
εγκληματικού φαινομένου, Εκδ.Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα , 1996
62. Χάιδου Α. Εγκληματολογικά Εγκληματολογικά Κείμενα - Ανήλικοι , Ναρκωτικά ,
Κοινωνικός Έλεγχος , Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2003
63. Χάιδου Α. Το σωφρονιστικό σύστημα-Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής ,
Εκδ.Νομική Βιβλιοθήκη , Αθήνα , 2002
64. Χαλκιά Α. Τάσεις σύγχρονης αντεγκληματικής πολιτικής Διεθνώς και στην Ελλάδα.
Κριτική προσέγγιση , Διπλωματική εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ Η Σύγχρονη
Εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της , Πάντειο Πανεπιστήμιο , Αθήνα ,2007

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Alston P. - Crawford J. The future of UN Human Rights Treaty Monitoring, Cambridge University Press, United Kingdom , 2000
2. Bergalli R. - Sumner C. Social control and political order. European perspectives at the end of the century, Sage, Great Britain , 1997
3. Christie N. Crime Control as Industry –Towards gulags, western style , Routledge , London, 1994
4. Cohen A. Deviance and control, Foundations of Modern Sociology Series, United States of America , 1996
5. Donnelly J. International Human rights , Westview Press , Boulder , 1993
6. Fussey P. An interrupted transmission? Processes of CCTV implementation and the impact of human agency , Surveillance and Society , 4:3 , 2007
7. Grabosky P. Technology and crime control , Trends and issues in Crime and Criminal Justice , 78 , Australian Institute of Criminology , Canberra , 1998
8. Hans-Jorg Albrecht Electronic Monitoring in Europe – A Summary and Assessment of Recent Developments in the Legal Framework and Implementation of Electronic Monitoring , Max Plank Institute , Freiburg , 2005
9. Human rights and prisons – A complication of International Human Rights Instruments concerning the Administration of Justice , United Nations , New York , 2005
10. Jones R. Digital role – Punishment , control and technology , Journal of Punishment and Society , 2:1 , United Kingdom , 2000
11. Lazarus L. Contrasting Prisoner's Rights – A comparative examination of German and England , Oxford University Press , Oxford , 2003
12. Levi M. - Wall D. Technologies , Security and privacy in the Post 9\11 , European Information Society , Journal of Law and Society , 31:2 , 2004
13. Mainprize S. Elective Affinities in the engineering of Social Control – The Evolution of Electronic Monitoring , Electronic Journal of Sociology , 2:2 , 1996
14. Marx G. Technology and social Control - The Search for the Illusive silver Bullet International Encyclopedia of the Social Behavioral Sciences , 2001
15. Smit D.V.Z. – Snacken S. Principles of European Prison Law and Policy – Penology and Human Rights , Oxford University Press , Oxford , 2009
16. Smith G. Exploring Relations between Watchers and Watched in control(ed) System strategies and tactics , Surveillance and Society , 4:4 , 2007

17. Demetriou C. – Silke.A , A criminological Internet Sting , experimental evidence of illegal and deviant visits to a website trap , British Journal of Criminology , Oxford University Press , London , 2003

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. www.lawnet.gr/case_study.asp?PageLabel=3&MeletID=90
2. www.nis.gr./npimages/docs/fundamentalrights Τα θεμελιώδη δικαιώματα
3. www.astynomia.gr. Υπουργείο εσωτερικών - Ελληνική Αστυνομία , Κ.Κούρος Το ηλεκτρονικό έγκλημα , 2005
4. www.dart.gov.gr/newsinner.aspx? Μορφές ηλεκτρονικής απάτης
5. www.go-online.gr/ebusiness/specials/article.html Το ηλεκτρονικό έγκλημα
6. www.xronos.gr/detail.php?ID Το ηλεκτρονικό έγκλημα, έγκλημα, χωρίς πατρίδα , 2007
7. www.capital.gr./news.asp?details Το οικονομικό έγκλημα εξαπλώνεται παγκοσμίως
8. www.informatics-and-law.blogsspot.com/2009/03/blog-post_09 Κ.Παυλίδου Το έγκλημα της απάτης στο διαδίκτυο .
9. www.elesme.gr/elesme.gr/periodika/t51/t51_01
10. www.patras.indymedia.org/front.php3?land Μας βλέπει ο μεγάλος αδερφός ;
11. www.stock.ana-mpa.gr/articleview1.php Συμπεράσματα της ημερίδας για την πρόληψη της απάτης στα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών
12. www.filaderlis.com/edooks/DRIMALAS-S
13. www.fireandsecurity.gr/magazine/portal/modules Η βιομετρική τεχνολογία αγγίζει το μέλλον
14. www.nemertes.lis.upatras.gr/dspace/bitstream/.../991/.../Nimertis
15. www.mydigitallife.info/2009/02/21/upek-fingerprint-sensor-biometric-software-and-drive-for-windows-7-basic-and-protector-suite-download/el/ Βιομετρικά λογισμικά και Drive αισθητήριων δαχτυλικών αποτυπωμάτων ΥΠΕΚ
16. www.truth.freeforums.org Η αλήθεια που κρύβουν επιμελώς
17. www.nsawatch.org/echelonfaq.html Answers to Frequently Asked Questions (FAQ) about Echelon
18. www.kaleidoskopio.org Echelon. Ο παγκόσμιος υποκλοπέας της Αυτοκρατορίας
19. www.hellenicrevenge.blogspot.com Νέα συστήματα παρακολούθησης στην Ελλάδα
20. www.egnatia.ee.auth.gr Echelon Ένα παγκόσμιο δίκτυο

21. www.tovima.gr/default.asp?pid=9&dt Γ.Λαμπρόπουλος Ο πόλεμος των υποκλοπών και το ελληνικό Echelon
22. www.men.gr/73/planitis/index Ένας διάφανος πλανήτης
23. www.enet.gr/online/online_text/c=112 Άλτ θανάτου με ηλεκτροσόκ
24. www.imn.gr Όπλα λέιζερ , σοβαρός κίνδυνος και απειλή , 2009
25. http://archive.enet.gr/online/online_text/c=111,dt=06.11.2003,id=59552204 Μπαμ και παράλυτος
26. www.alitispress.blogspot.com/2008_04_24_archive Π.Στασινάκης Ηλεκτρικά πιστόλια , 2009
27. www.tovima.gr/default.asp?pid=9&dt Π.Μπίτσικα , Τείζερ , η νέα αστυνομική μόδα , 2009
28. www.womenonly.gr/article.asp?catid=13333&subid=2&pubid=1569991
29. www.ithacal12830.wordpress.com/2009/01/11 Το χημικό πόλεμο τον ζούμε κάθε μέρα εδώ.
30. www.2.rizospastis.gr/wwwengine/story.do Τα δακρυγόνα CS
31. el.wikipedia.org/Δακρυγόνο
32. www.etoxtr.com/el/home/437 Τι είναι το σπρέι πιπεριού
33. www.articlegarden.com Η διαφορά μεταξύ ράβδου και σπρέι πιπεριού
34. www.articleflare.com Όλα για το σπρέι πιπεριού
35. www.enet.gr/online/online_text/c=112 Μηχάνημα ATM αμύνεται κατά των ληστών εκτοξεύοντας σπρέι πιπεριού , 2009
36. www.livepedia.gr , Γραφολοφία , 2009
37. www.handwriting.gr Ν. Καλαντζής Εργαστήριο δικαστικής γραφολογίας και δικαστικής εξέτασης εγγραφών
38. www.news.Kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles Ο ανιχνευτής ψεύδους χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο
39. www.chicagodetectives.gr Ανιχνευτής ψεύδους
40. www.greek-language.gr Βρετανία , καταδικάζει τους ψεύτες
41. www.esoterica.gr/news/february_03/facelis
42. www.news.Kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles Μάνδρου Ι. Ο ορός της αλήθειας και οι μέθοδοι ανίχνευσης ψεύδους , 2009
43. www.ads1gr.com/forum/archive/index.php/t-198573.html
44. www.inews.gr Δύναμη 21 , ηλεκτρικά πιστόλια
45. www.archive.enet.gr/online_text/c

46. www.astynomia.gr Σερδάρης Π. Ανάλυση του βαθμού της ψυχικής έντασης του λεκτικού σήματος στην εγκληματολογία
47. www.users.forthnet.gr/ath/stoliou/index-4.html
48. www.e-crime.gr Βλαχόπουλος Κ. Το Ηλεκτρονικό Έγκλημα
49. www.police.gov.gr Υπουργείο Εσωτερικών , 2005
50. www.europa.eu/legislation_summaries/justice Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν
51. www.livopedia.gr/index.php/%CE%A3%CE Η τροποποίηση της Συνθήκης Σένγκεν , 2009
52. www.mfhr.gr Προσωπικά Δεδομένα
53. www.eedda.gr
54. www.indy.gr Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων , 2008
55. www.filaderlis.com/ebooks/itsecnotes Μπόζιος Ε. Σημειώσεις Εφαρμοσμένης Ασφάλειας Πληροφοριών Συστημάτων
56. www.users.hol.gr/~a_antonopoulos/gli/365-399 Πανάγος Κ. Το οικονομικό έγκλημα στην Ελλάδα σήμερα , Εγκληματολογική προσέγγιση , Αθήνα
57. www.me.gr/forum/post/view/Hnwmeno-Basileio-Anixneytes-Pseydoyis-kai-stis-Apozmiwseis*12397
58. www.police.gov.gr Χ.Μαυρομάτης Απάτες μέσω διαδικτύου , Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος
59. www.eruptingmind.com/effect-technology-social-relationships
60. www.nemothesia.php.htm Βιβλιοθήκη , Δίκαιο και Διαδίκτυο
61. www.imero.gr Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν

